

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Illvstrivm Virorum Epistolae, Hebraicae, Graecae et Latinae, Ad Ioannem Reuchlin Phorcensem virum nostra aetate doctissimum diuersis temporibus missae

Reuchlin, Johannes

Hagenoae, 1519

Epis. Illvst. Virorum ad Io. Revchlin. Liber primus

[urn:nbn:de:bsz:31-270838](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270838)

IOANNES HILTEBRANDVS

Suecingensis Studiosis omnibus S. D. P.

SUPERIORIBVS diebus optimarum
artium professores Ioannes Capnion Phorcen
sis uir egregie doctus, ad nos attulit quod ex ua
riis clarissimorū uirorū literis concinnaerat
opusculū hoc elegans, eruditum, elaboratū so
lenter atq; prospicienter, ut est ipse rei literariæ
studiosissimus ac p̄stabilis homo sapientiæ. Illud quā impēse no
bis placuit, risu & osculo excepimus, dignū arbitrati quod in aper
tum proferat, dignū quod in arce collocetur quasi illa Minerua
Phidix, dignū quod labore atq; diligentia nostra in manus hoim
ueniat q̄ emendatissimū. Tum q̄ ad comunē oīum studiosorum
utilitatē, & generosi animi Capnionis nostri laudē spectare uide
batur. Tum etiā q̄ epistolæ in eo ipso sunt familiares, quotidiana
no purōq; sermone cōtextæ, non latine modo, uerū & græce & he
braice, quas nemo bonus rerū æstimator aspernari poterit. Quip
pe q̄ fluunt, q̄ affectatæ non sunt, q̄ curā non dico non norūt sed
respuunt, hoc est de cōposito nō recipiunt, & accedentē inferriq;
cupientē excludunt, ita ut diligentia quidē sint penitus in his uesti
gia, sed repressæ quodāmodo & repudiatæ. Non sum ego tā solers
ut introspicere possim ingenia tot tātorūq; uirorū, diiudicareq;
magnitudinem eorum atq; fœcunditatē. Quod si quispiā omniū
oēs ea ratione & animo lustrauerit, nihil aliud inueniet, q̄ q̄ orna
tissimi uiri copiosam & arcanā multiplicis disciplinæ peritiā ac
bonitatē cū summa prudentia coniunctā in Capnione nostro ita
amplectuntur ut admirātur, ita admirātur ut cōmendare nō desi
nant. Adeo ut perspicue *καθάπερ ἐν κατόπτρῳ καὶ ὡς περὶ ἐν γραφῇ*. i.
tanq̄ in speculo & tanq̄ in tabula ex illis est uidere uaria testimōia
uitæ doctrinæ atq; cōmentationū nobilissimi Capnionis nostri,
uiri ut semel laudes eius in summa cōplectar, digni, quē unice dili
gant amēt & uenerētur honestissimi quiq; utpote talis qui ad mul
torū cōmoditatē natus uideatur, quēq; oīs dubio procul sit admi
ratura posteritas, cū liuor quieuerit, & autoritatē dies lenta p̄scri
pserit. Est illi mite ac tractabile ingeniu, facies liberalis, est inge

E P I S. ILLVST. VIRORVM AD

nus totius corporis & quidē senatorius decor. Sed ne fortasse me putetis indulsisse amorī meo, supraq; q̄ res ipsa patitur sustulisse, a prædicatione illius tā&si inuitus digredior. Siquidē fide mea sp̄o deo, oīa longe ampliora quā a me dicuntur inuentu esse facilima: Diligo quidē uirum ardētissime sicut meretur, uerum hoc ipsum amantis est, non onerare eum laudibus quē amore prosequitur. Accipietis igitur iā nunc quēadmodū speramus ἀμφοτέρως χερσὶν .i. ambabus manibus bonarum literarum amantissimi paruū hoc opusculū, & degustabitis huiuscemodi illustrium uirorū scribendi genus, impressionis nostræ æqui iudices, affectiq; beneficio minime ingrati. Quod si feceritis, dabimus bene iuuante Domīo magistro Christo IHESV, rege & iudice & deo nostro meliora in posterum, nec non bonæ frugis plenissima. Valet.

Philippus Melanchthon Brettanus
Lectori S. D. P.

SOLENT inter genera literariorū monumentorū egregie probari q̄ natura facilius q̄ arte fluunt. Illis em̄ plane quid in cuiusq; sit ingenio situm spectari potest, uti natura natā artem Pythagorica disciplina constat. Inter illa p̄cipuum est epistolare quod familiaritate sua calorē subitū ostēdit, multa laude celebratum a grauissimis autoribus. Epistolis em̄ res maximæ plerunq; agūtur, quare ut de plurimis quæ elegātissime scribi diciq; possit literas ad Ioannē Reuchlin summa integritate, summaq; prudētia uirū scriptas, multiuiga eruditione prodire uoluimus. Quod Germaniæ nostræ clarius cōtingere nihil possit, q̄ si autore Iohanne Reuchlin quē ῥῶσε δὲ ἐν κόσμῳ σε θεῶν ἡλευκῶπις ἀθὴν, exterarum gentium monumentis laudetur splēdide, hoc nanq; epistola fere oēs argumento notantur. Cæterū qui sit epistolaris character rectissime cerni potest, nā familiaritate regunt artificii ne sermoni epistolari satisfecisse negantur, qui Libanio Sophista placet. Finis em̄ a Libanio epistola ὁμιλία ἐγγράμματος ἀπὸ παντὸς πρὸς ἀπαντα γινομένη καὶ χρῆσθην σκόπων ἐκ ἀληθοῦσα ἐρεῖ δὲ πιστὴν αὐτῆ ὡς πρὸς ἀπαντα πρὸς ἀπαντα. Quod ita uidetur expressisse M. Cicero eleganter quidem & uti suis ingenii moribus solet foelicissime ad Cu

IO. REUCHLIN LIBER SECVND.

tionem, unum illud certissimum epistolarum genus, cuius causa res ipsa inuenta est, ut certiores faceremus absentes si quid esset quod eos scire aut nostra aut ipsorum interesset. Epistolas igitur contentas sermone puro qui lumen rebus adhibet, ac emendato, quem Cicero latinum uocat, familiari dilucido ac breui, quod hoc sermonum genus dialogo similitimum putetur. Denique proprio ut res effingi quam explicatissime uideatur habetis adulescentes optimi, ut artem imitando discatis, magna enim pars artis imitatione continetur, ut est apud Quintilianum. Neque quo studia uestra magis adiuuari queant uideo quam iunctis exercitii ac imitationis uiribus gratas sententias latinis uerbis, latinis uero lectis uerbis aliis pronunciate. Idque frequentissime ut profuisse uobis Ioannes Reuchlin Germanorum studiorum antesignanus dicatur. Illis enim si uos eruditos uiderit ut antea dedit plura, grauiori uos munere donabit. Valete.

Marfilius Ficinus Florentinus Ioanni Reuchlin
Phorcensi, & Ludouico Nauclero Germa
niae Iuriconsultis S.

SCRIBITIS ad nos uestroque nomine Germaniae principes Florentiam adulescentes erudiendos tanquam ad Academiam mittere. Sed ea interim elegantia scribitis, ut non ad Academiam filios, imo ex Academia mittere uideamini, atque apud exterarum nationes perquirere uobis iam domesticam disciplinam. Quae rerum uicissitudo est? Quantum insolentes plerique more sophistarum aliena temere profitentur, tantum uos modestissimi uiri uel propria ritu Socratico diffitemini, hoc praeter ceteris admirandi, quod quam curiose multi lapillos terrae uisceribus reconditos perscrutantur, tam accurate uos caelestem sapientiae splendorem ubique gentium prosequimini. Quamobrem incredibili quodam amore erga uos affecti, adulescentum uestrorum curam pia mente suscepimus. Et in primis insigni pietate hospiti commendauimus. Dabimusque in dies operam ut ager natura fertilis frugem quandoque proferat felicissimam. Vos igitur bono animo estote, & principibus uestris nostro nomine respondete. Magnanimum Laurentium Medicem cuius & ipsi clientis sumus adulescentum prouidentiam libentissime suscepisse. Valete.

EPS. ILLVST. VIRORVM AD

Ioannes Streler I. Doc. Ioanni Reuchlin S.

CERTIOR factus es certo scio quale ocium nobis sit, & qualis ualetudo, quæ deniq; prouisio doctorum hominum atq; aliarū rerū necessariatū. Fruimur nos singuli bona ualetudine, Incipiunt nunc uacationes quibus dabimus operā libris græcis. Ea in re ad prima elementa addiscēda meliorem p̄cepto rem habere in hac urbe non possemus q̄ noster patronus sit. Scribimus quotidie & græce & latine. Versamur nunc in tertia declinatione synaresiata. Post uacationes leget Christophorus Landinus Horatiū & rhetoricā Tullii nouā. Lippus uero cæcus æneidos libros Maronis & Quintiliani opus. Mihi uideat non fore inutile ut accederent ad aliquos saltē Dionysius & Ioannes, quibus patronus noster consulere quicquid noluerit, nescio quā ob rem. Quid tu uelis me in hac re agere fac non ignorem. Scripsi etiā tuæ humanitati de Angelo Politiano doctissimo utriusq; linguæ uiro, quid agēdū sit. Nā is cōtinuo est apud diuinū illū uirū Comitē de Mirandula apud quē etiā ego ipse his diebus fui. Cōmodiorē autē uia excogitare non potui, qua mihi in eius Comitē aedes ire tandē aliquā liceret, eūq; illic philosophatē audire, q̄ ut te ipm tanq̄ tuo nōie atq; iussu illi cōmendarem. Sic em̄ finxi, qui statim ait. Est ne is qui superiorē anno penes me hic fuit, aliqua de Orpheo interrogans si recte memini. Ad hæc nos tuos ei cōmendauit, rursus certe nobis pollicito summā humanitatē quibuscunq; in rebus possit p̄desse. Unū hoc deniq; orabat, ut si qui istuc uel in monasteriis uel aliubus essent libri rari, eorum ad se indicē mitteres. Quod si essent aliqui ex antiquissimis emendate scripti litera Longobarda ne se cælares, quorū em̄ sibi copia non esset, eos se curaturū ut excriberētur aiebat. Da igitur operā ut illi mos geratur, quo nō ei tñ sed etiam Laurentio Medici gratissimum facies. Bibliam hebraicam hactenus habere non possum. Vale. Ex Floreñ.

Ioannes Streler, Ioanni Reuchlin S. D.

Martinus Breminger tibi offert Platōis opa cū Theologia, Heptaplū ac Miscellaneas Angeli Politiani, de exp̄sis tūcū eo cōuenias, librorū p̄cia mihi iā soluisti. Plotini opa sunt finita, q̄ si optas fac ut scia. Nullos libros græcos hic uenales reperio. De Biblia hebraica ero certior cum Holtzhuser uenerit ex regno

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

Neapolitano, alia non sunt impressa, Valemus oēs recte, Dionysi
us profecto bene studet, te non poenitebit impendiorū certo scio,
nullis eget calcaribus, tamen Italiam amare nō uult, Séper autem
plus cuperet uiuere in Germania. Scribūt ad me frater me⁹ & foro
rius Vitus Regel multa de tua erga eos humanitate singulari, ago
tibi gratias, q̄ non solū me, sed etiā meos amore prosequaris. Vxo
rē tuam pudicissimam ualere plurimū opto. Tu quoq; bene uale
uir obseruandissime, & me commendatū habe. Dominus Mirādu
lanus nūc Ferrariæ studio incūbit, de reditu suo nescimus. Cætera
ex Martino audies. Iterum uale optime. Florentiæ iiii Kalen. Iu
lias. Anno. M. cccc. lxxxii.

Ioannes Franciscus Picus Mirandulæ dominus, Concor
diæq; comes, Ioanni Reuchlin Phorcēsi uiro doctissimo.

Salus tibi uir doctissime, Tertio iā ex negotio mihi Germaniā
spetēti id anio inter eximia desyderia penit⁹ infederat, ut te de
facie cognoscerem, quē ex literariis opibus pridē suspexeram,
Sperabamq; facilius eo fieri me uoti compotem, q̄ tui ducis regio
non abesse diceretur a loco in quo celeberrimus iste Regum prin
cipumq; conuentus agitur. Quem tua etiā præsentia (quando huc
plurimi & præcellentes uiri confluxerunt) honestandū impensius
coniectabar, Sed inania plurimū nostra uota, incēsum quippe diu
animum cognoscēdi tui Bononus Tergestinus antistes tū inflam
mauit, cū omne desyderium prorsus elanguisset. Vbi enim rescui
per occupationes tibi non licuisse discedere, tuarū illico præconia
laudum intonuere, adeo ut & maceratus desyderio sim, & euanida
spe prorsus fluctuauerim. Hinc uenit in mētem ut damna istæc re
sarcire quoquo modo per epistolam curarē. Scias igitur uelim me
tibi, me tuæ uirtuti tā addictum q̄ qui maxime. Quod ne dictum
ad præsentem gratiam putes, Testatum id omnibus relinquent nō
nullæ scriptiōes meæ, Nam & in septimo operis cuiusdam de rerū
prænotione libro, & in carmine Heroico, quod de mysteriis in Ger
maniam cœlitus lapsus procudi, honorifica tui mētio facta est. Ad
scribito ergo me posthac in Rationario tuo, inter ea nomina quæ
tibi debent quod de literis optime es meritis. Sciasq; uelim q̄ ni a
turbulentissimis negotiis detinerer, ad te uisendum conuolassem
Pro meis enim oppidis fortunis omnibus ad cæsarem me contulis.

EPIS ILLVST. VIRORVM AD

quem pro sua clementia proq; mea in illum fide & meritis exorandum speraui. Vale, mei memor. v. Aprilis. M. CCCC. V.

Gabriel Bossus Mantuanus Secretarius, Ioanni Reuchlin Phorcensi. S. D.

Spectabilis & clarissime doctor tanq; frater honoratissime, Accipi literas tuas humanitatis & eloquentiae plenas, quibus exemplaris Homericæ expeditione accuratissime mihi comendasti. Recte sane facis ut qui alioquin doctissimus es, etiam illa heroica lectio ne plurimum delectari uidearis. Veruntamen non erat opus adderes calcaria equo sponte currenti. Ego enim pro mea in te obseruantia nihil quod ad rei perfectionem attinet intactum reliqui, futurumq; ita est ut librum ipsum breui in manibus meis sim habiturus, quem postmodum ad te transmittendum diligenter curabo, quo uoti tui compositus fias. Vale mi frater suauissime, & me ut tuo utere. Mantuae. xiii. Kalen. Ianuarias. Anno. M. CCCC. XC.

Gabriel Bossus Ioanni Reuchlin Phorcensi. S. D.

Spectabilis & praestantissime doctor tanq; frater honoratissime, Redditae mihi fuerunt literae tuae, iiii. No. Martias obsignatae, quibus percepi ardentissimum animi tui desiderium, ut Homerus in latinum translatus de quo iam diu firmissimam spem tibi inieci, ad te illico afferatur, aperuistiq; propterea mihi baiuli occasio nem, ne diutius in desiderio atq; expectatiōe tenearis. Ego qui promissa in animo semper infixam habui, laboraui die noctuq; ut Homerus ipse totus sine mora transcriberetur. Verum fortuna aduersante scriptor uariis implicitus negotiis inchoatum opus absoluerenon dum potuit totum, Quapropter ne uerba pro factis tibi dari fortasse putes, statui partem ipsam perfectam magistro Petro Arlunensi Papiae studente ad te dare, quo dum altera pars perficietur, interim aliquid habeas quo cum musis ludere possis. Mitto igitur quinternos ut aiunt octo, inter quos ultimus est paucum scriptus, & illud est in causa, quod in exemplari nihil in latinum amplius inueniebatur translatum. Quare non admirare debueris, reliqua omni diligentia persolui curabo. Vale. Et si aliud est quod a me uelis iube, praecipe, mandata. Nam nunc mihi plurimum satisfacere uidebor, cum cognouerit tibi usui atq; adiumento fore. Quingentulis, vi Nonas Aprilis. M. CCCC. LXXX. primo.

IO. REUCHLIN LIBER PRIMVS

Petrus Bonomus Tergestinus imperialis Secretarius Ioanni Reuchlin Phorcenfi.

Saluus sis mi Ioannes. Scripsi iam decies Bernardo nostro, itidēq; & Fuchsmagus noster fecit, ut optatos illos libros quos tan tope quaesiuisti ad nos mitteret, quo tibi ubi uelles p̄sto essent. Nihil uir ipse uel q̄ nimiū fortasse uxorius uel qd̄ honestius te credere uelim magnis ac arduis rebus implicitus haftenus rescripsit, Quapropter demū iā hoīem mordicū literis meis infecutus sum; excitabitq; ut spero stimulus, qui blandiciis non potuit. Tu interea perfer moram, habes em̄ paruum istū tuum libellū qui consolari te potest dum altero cares. Affereſ omnino & antiquus si Bernardus non dormiat, & cū ad me puenerit, tibi seruabitur illaſus, Iacobus tuus Loans an adhuc Viennā uiuat ignorās sum. Erat tū paucis ante diebus illic, ubi eū reliquisti. Tu vale & me ama, parcaſq; si & raprim & pauca ad te scripsi. Nuncius em̄ iam itinere succinctus me adiit & petiuit literas, arrepto quas tumultuarie calamo ad te dedi.

Ex Iyntz Die secunda Martii. Anno. M. CCCC. LXXXII.

Petrus Bonomus Regius Secretarius Ioanni Reuchlin Phorcenfi.

Saluus sis uir clarissime. Accepi nudius tertius tuas literas, q̄ & si calamitatis quandā faciē p̄ se ferebant, fuerunt tū mihi iucundissima, utpote ab amicissimo hoīe & doctissimo uiro p̄fecta, tua em̄ scripta attico illo melle cōdita, q̄liacunq; tēporum conditio offerat, exhilarant animū. Doleo p̄fecto mi Reuchlin principis tui intempestiuū obitū, tum ob caetera multa quae in eo cōmoda nostri temporis fuerant, tū tui potissimū causa, Sed nec locus est hic fatum hoc deplorandi, nec si esset, rudis haec Minerua nostra satisfacere desyderio tuo posset. Acquiesce ergo tu qui uerus es stoicus, quiq; alios consolari optime nosti huic rerum turbationi qualis in dies uiuentibus ingruit, nec te ideo torqueas aut maceres, Est enim communis haec omnium uaria fors. Ego tibi quantum & uires meae ac amicorum poterūt satisfacere curabo, si clarius quid petas intellexero, Sum enim adhuc dubius an aulicus fieri uelis regius, an literas tantū quas protectionis & familiaritatis appellat ex optes. Scribe igit̄ ad me q̄primū, & interea reb⁹ aduersis animosus atq; fortis appare, & æquam memento rebus in arduis seruare men

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

tem. Habebis enim oēs eos patronos quos tibi uirtute tua undiq; cōparasti, qui te non sinent ab inuidis calcari. Vale. Ex Augusta Vinelicorum xxi. Aprilis M. cccc. lxxxvi.

Bernardus Perger Cancellarius Austria, Joanni Reuchlin Phorcensi. S. D. P.

DO lens literas tuas accepi, quia me absente Lynciā te petere fortuna dedit, profecto mallem me nescire te illic esse, adeo molestabor hic animo, q̄ iucūda tua conuersatione & doctrina carere debeā. Et nisi conditioni tuā officere timerē, dñis & amicis meis scriberem, q̄ in absoluendis negociis tuis diem de die traherent, quousq; ipse me uideres, adeo me tui capit desyderium uident di. Noui tamen mores curiā nostrā, sperans & si moram nō procrem, sua sponte etiā quantumcunq; te inuito sese offeret. Nam ipse hic paucis diebus ut spero absoluar, & ad te non ad Lynciam q̄ mihi inuisa est properare curabo. Si autem interea utiq; te abire contingat, me tui amantissimum existima, & mihi crede, non minus te q̄ alterum parentem meum & colam & uenerabor. Petis literas cōmendatitias ad Vualdner, eas his alligatas ad te mitto, tum & quasdam alias literas pertinentes in Cancellariam meam, quas omnino tu ipse rogo exhibeas. Hei quantum infortunium, saltem affuisset ille Petrus, quem saepe coram te in carmine doctissimum extuli. Is saltem pro me amici officium gessisset, sed ipse ille nescio quorsum ad capiēdam ecclesiā possessionem sibi per Cæsarem donatā ante me dudum exiuit, breui tamen rediturus. Reliquum, nisi sperarem me Lynciā te conuenturum, cœlum & terram execraret. Si interea tibi fuerit tādiosum stare in diuersorio publico, iam scribo cuidam de Cancellaria mea, ut te in conclaue meum inducat. Et quicquid literarum uel græcarum uel latinarum habere uolueris, ad usum tuum donec in Lyncia moraberis illic inuenies, & utere ut uoles. Fac tamen ut aliquod monumentum literaturæ græcæ mihi relinquant ut cum uenero, te absentem nihilominus præceptorem sentiā. Scribo in fauorem tui Georgio Schrotel licentiato, ut & is uotis tuis obsequens in curia nostra imperiali pro expeditione Comitum tui diligenter tibi assistat. Doctor Fuchsmagus æque ut ego fortunam æcufat, q̄ te condiscipulum olim suum uidere non possit. Salutat autē te his meis, qui cras aut perēdie iturus est orator regius in Vngariā.

I O. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

Vale ex Vienna, die xxvi. Martii. M. CCCC. lxxxii.

Ioannes Crachenberger Ioanni Reuchlin Phorceſi. S. D.
Pergratum mihi fuit digniſſime uir in literis tuis ad Petru Bo-
 nomum mei memoriam feciſſe, & Amphiois titulo decorariſſe.
 Placuit proſecto illud adiectu, omnes enim, ut dicitur, ſua uita
 te laudis rapimur, quauis nullos muros huc uſq; adificare potuerim
 ſed fundo iam uillae coepto ſub ſpe altioris ſtructuræ exornadae, e ter-
 ra ſaltem ſerpere non ualeo. Tenax gleba eſt, nec uicinis noſtris grat⁹
 labor, Scit tua humanitas quid uelim, ſupplicauit tibi ut de nomine
 graeco inueniendo opera adhiberes, quo honeſtius in latinis literis
 q̄ barbaro hoc uti poſſem, an feceris ignoro. Iteru oro, ut id facias,
 & ſi tibi dignu uidebit ad me ſcribas. Nec dedigneris hoiem qui ſe
 diu tibi totu dedit, & inter ſeruos numerari tuos delectat. Vale do-
 ctorum decus, Ex Lyntz xix. Februarii. Anno M. CCCC. lxxxiii.

Ioannes Fuchſmag Iuris utriuſq; Doctor, Ioanni
 Reuchlin Phorceſi. S. D.

Gratiffimum fuit uidere figura Sefiuroth, quo lucidius intelli-
 go, & compertum habeo hebraeos gente ſuperſitioſiſſima &
 illoru autores. Pridie rex Vngariae literas ad Caſareae maiesta-
 tem ſecundis rebus geſtis plenas dedit. Quia uero illae totu chriſtia-
 nitatis nomen hilaritate exultare, noſq; omneis uictoriae cogratula-
 bundos facere debent, eas te latere nolui. Quidam inſignior Turci
 capitaneus Alobec appellatus, qui Symandriam uulgo Sandro di-
 ctam tenet, quindecim milibus uiroꝝ tranſſyluaniam in Siben-
 burgen inſperato ingreſſus, magnam & hominum & aliarum reru
 praedam captam abigere tentauit, quoniam tunc illae terrae capite
 carebant, cum Vuayuoda Tranſſyluanus officium ſuum reſignauit,
 nec dum alius ſubſtitutus extitit. Turcus ipſe in hac rerum conſu-
 ſione uictoriae ſpem ſibi facile perſuaſit. Quod proſecto ut concepe-
 rat (niſi Deus Opt. Max. populum ſuum armaſſet) factu facile fuit
 Sed cum ita ſauiſſent in omne aetatem, abituriq; fuiſſent, neceſſe e-
 rat iter arripere per quaedam loca aſpera, montofa, & ſtriſtiſſima, ut
 bini uno ordine uix incedere poſſent. Noſtri gratia omnipotentis
 animis confortati, illam conuallem & Cluſam priores occupauere,
 & tranſeuntibus Turcis exitum ademerunt. Commiſſum eſt preliu
 Turci qui in illo ſtriſto ſe conglomerare & acies ſtruere minime po-
 b iii

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

tuerunt, a nostris uiriliter aggressi, & usq; ad unum deleri, omnisq; præda & christianus qsq; abactus tū liberatus est. Scribit hæc Hūgaria rex Cæsareæ maiestati hortando ut credat, qm̄ ita ueritas rei se habeat. Quare cōgratulare uictorib⁹, iūsta gratiarū actiōe optimo deo nostro reddenda, q̄ populū suū afflictū misericordiæ oculis respexit. Vale. ex Lintz citissime ultima Februarii. M. cccc. lxxxiii.

Franciscus Bonomus Tergestinus Sereniss. Ro. Reginae
Secretarius Ioanni Reuchlin Phorcensi.

S Aluus sis Capnion latentissime, sic em̄ iure te nuncupē, q̄ mihi iste inter sacras patrū nostrorū literas mensē fere delinueris. Cū alioquin scires nos adeo earū cupiditate teneri, ut nulla p̄sentis morbi tā uehēmēs uis unquā ingruerit, quin semp̄ aliquid ex sancta lingua uel de lectulo tangeremus, cū p̄ oculorum imbecillitatem lectiōni nullus esset locus. Nec illud sane nos a proposito dimouit, q̄ compertum haberemus potissimam agritudinis nostræ causam fuisse continuum per mensem a prandio statim laborem, dum prima eius rudimenta capere contēderem. Sed perge queso ut corpisti, & pro nobis quoq; aliquid reponas, quo me dū regu morbi reliquias Cleopyrgotanae aulae deliciis, puellarum salutatione & omni deniq; uoluptatum genere, per quas morbus is pelitur excusserim ocyus, de equo de curriculo de nauī utenq; locus dederit, docere possis. Reliquum est ut te moneam, maiorem nos in dies rectæ ualetudinis profectū agnoscere, id quod unus Mœenas noster immo pater hætenus præstitit, ac in dies magis præstat. Hic unus (ut obiter scias) ereptam fere nobis per clinicos uitam restituit, hic nos exanimis iam seruauit. Huic quicquid sum, quicquid in nobis reliquum est debeo, hic mihi loco uerae genitricis fuit. Scribo ad eum paulo longiorem epistolam de medicorū seculi nostri impitia. Si nō uacat is, oro tu legas, ut uideas quo mō hi nos in hac agritudine torserint. Fœlix ualeas. Ex cleopyrgotanae regiae nuptiis.

Adolphus Occo illustrissimi Sigismundi Archiducis Austriae
Medicus Ioanni Reuchlin Phorcensi. S. D. P.

O Blestauī me mirifice literarū tuarū oblatione, nō modo q̄ docti hominis doctrinā pariter & eloquentiā p̄cipuā redolerent, & si hoc mihi omni tpe iucundū est, Sed etiā q̄ summam tui erga Adolphum charitatem beneuolentiamq; præferre

I O. REUCHLIN LIBER PRIMVS

bant, & reciproco me abste amore teneri intelligam. Quod & si in dubitatum mihi semper fit, recenti tñ memoria uegetatur, incendi tur, & ueluti e somno excitat animus amici. Cōgratularis mihi fortunisq; meis, pergratū est, & ego mediocriter admodū gaudeo. Cū magno nanq; emolumento curæ maximæ & iugis labor accessit. O qñ parabitur aliqñ ut his molestiis uacuis philosophiæ quā penitus abdicare compellor, mihiq; & amicis uiuere possim. Et tecum amicissime Reuchlin nunc præfens, nunc per literas conuiuere, feram, & tempori seruiam, adnitariq; uolente deo ut tibi gratulādi locum nō euacuem. Vale amicissime doctissimeq; mi Reuchlin. Isq; noster perseueret amor quem uulg⁹ intelligere nequeat. Cuiq; uix aliquid possit adiungi. Coniugi tuæ tibi obsequentissimæ amicisq; ceteris me plurimam efficitō cōmendatum. Ex Inspruck in profesto Diuæ Catharinæ. Anno Christi M. cccc. lxxx. primo.

Adolphus Occo Medicus Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Salue uirorum amicissime, Gaudeo te rediisse reducēq; Adolphi tui memoriā ante oculos animūq; uersare, Ego ut soleo semitā meā tero. Seni meo aduigilo, lucellūq; qd puenit qd apud nostrates nō exiguū esset, cū studiorum meorum grandi iactura de more offertur, crescunt opes, abit aut abiectione iacere cogitur philosophia, dulcesq; ante omnia Musa. Nescio quid tibi benigniore aliquo numine conceditur. Res gallicas Italicasq; ex me petis, tu non dubito (ita nanq; affinitate italicis iuncti estis) melius nosti. Scribo quod proxima nocte allatum est, Gallorum Nico medes qui uictoriam semper in animo uersat a pontifice admiffus est Romam ingredi, comitatu. iiii. millium equitum suffultus. Explorauit pontifex in saltibus & syluis Romanis quas nosti, plura habere armatorum millia. Deprensi aliquot Cardinales qui confessi sint cum rege factionem pro uinculis Petri operas secretas sese impendisse. Ursinus igitur quidam cum decem milibus Romam ingressus contra Gallos oīa sese passurum promittit Columnensium domus & palatia intra urbem ut solet euertuntur. Habes summā rerum. In summa aut summarū tota Italia in turbido est. Vix cōiici potest quod nam litus æstuātis maris impetus allidet. Sic meriti, sic uisum est superis, nostri regis Germaniæq; rebus deus benignam adhibeat curā precor, ne ludibrio cunctis ut cœpimus pmaneamus.

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

Scriptissem tibi uolumen, sed a mēsa principis mei nūcius me auocatum uix hęc scribere admisit, si Heidelbergā te fors attulerit, præfulem nostrum & Fridericum Dalburgium & Plinium meo nomine qua nosti humanitate salutabis. Vale, Ex Inspruck x Kalendas Ianuarias. Anno M. cccc. lxxxiii.

Adolphus Occo Medicus Ioanni Reuchlin
Phorcensi. S. P. D.

Redeūt ecce Basilius tuus & Cato græcorū iam edoctus, feceruntq; post literas tuas Bibliothecā mihi q̄ angustissimā, necarior mihi præ oībus libris *ἢ πάντων μὰ θεῶν ἀνθρώπων κτήμασιν* fides, libelli uni⁹ p̄sentia mihi in piculo esset *οὐδ' ἴσασκε Φιλοσοφίας ἢ ἀρετῆς ἀποδήμια* Phalaridī quoq; quā nō crederes de amicis superfuisse querelā *οὐ τ' ἔβρανος ἂν π' ἴσιν οὐτ' ἐν φίλοις βεβαιῶν εἶρεν*. Ego librorum suppellectilem quanta ubiq; & apud me est doctis omnibus & mihi quoq; doctrinam exiguam proficēti, cōmunem arbitratus sum, Sed tuus liber post mensem promissus nō rediit. Negligentiam meam fatebor, modo dolo tibi suspectus nō existam. Absui multo tēpore ab Augusta, & quod tu in primis amiciciā signū nosti *τῆ τῆς Φιλίας ἐλευθερότητι* diutius apud me fuit, & pene perennauit. Basilium mendis territus innumeris excripsisse molestum duxi. Cato tibi Mancus fuit, ego integrum feci ut cū fore nore rediret. Aiunt nāq; priscum illum Catonem⁹ luci auidū, qui pote agricola erat. Catonem igitur integrum recipe, quē euolutis farcinulis meis aliquot codicillis neglectū inueni, tibi quoq; in gratiam absolui, plura facturus librosq; meos omnes etiā abditissimos communicaturus si expostulas. Postquā nanq; te & amicū *καὶ ἐν τῇ Φιλίᾳ κοινόν* esse mihi persuasi, quid non libros, reliquamq; suppellectilē amiciciā uirtute lōge inferiorem libētissimo animo cōmunicarem. Vale, & Adolphum tuum in amicicia æquare contendas. Ex Augusta ocyssime quarta Iulii. Anno. M. cccc. lxxx. quarto.

Bernardus Adelman nobilis ex Adelmanfelden
Ioanni Reuchlin Phorcensi. S. D. P.

Cvm nuper apud fratrem meum Ioannes mi doctissime, Conradū tui amātissimū in Neobron essem, uarius nobis sermo, tū de bonarū literarū ingenuarūq; disciplinarū studiis, tū etiam de gymnasiis nostris præstantiaq; eorum erat. Nanq; cum ego seu

studio contradicendi seu potius amore ueri, Italiae palastras (ut ita dixerim) tanq̄ nutrices, autores, opificesq; optimarum artium, non modo Germanicis ante uerum etiam totius orbis posuissē, frater ut est homo singularis erga patriam amoris hoc ægre tulit. Conatusq; est Tubingen uestrum Italicis Aca'demiis conferre, modo humanarum literarum studia istic non adeo fugerent. Quod quidem q̄grauiter molesteq; tulerim, quantumq; de errore detrimentoq; patriæ nostræ conquestus fuerim, minime perscribere possum. Despici mus enim Iohannes mi, immo tanquam uenena abhorremus ac aliquando (proh quantum nephas) iisce incumbere prohibemur, quæ latinis iucunda uoluptuosaq; nobis uero ob nostram barbariem quantum pernecessaria utiliaq; esse soleant, tu ab exemplo epistolæ principis nostri quam cum summo pudore ad te mitto mihi opprobriatam, pro tua præcipua doctrina optime intelliges. Nec mihi hi qui hæc doctrinam dealbamentum quoddam esse putant uehementer aberrare uidentur. Nam uelut hi qui tingunt, cum primum quibusdam id quod colorem recepturum sit præpararunt, tandem postea florem superinducunt siue purpureum siue quemuis alium. Eodem nos itidem modo si ut indelibilis sit apud nos probitatis scientia cupimus, quom hisee disciplinis fuerimus imbuti, tunc cæteris operam demus, & quasi solem prius in aqua uidere assuefacti, ad ipsam ueram lucem intuitum tandem dirigemus. Hoc fecit diuus Hieronymus, hoc Augustinus, hoc Ambrosius, Gregorius, Basilius, Eusebius, Athanasius, Ioannes Chrysofomus, Lactantius, ac deniq; omnes uiri christianissimi, qui usq; ad tempora sancti Bernardi peruenere, atq; in aliquo precio apud maiores nostros habiti fuere. Nō tamen me præterit multos non philosophos sed philopompos. Nō magistros sacrarum literarum, uerum tenebrarum. Nō iurisperitos sed potius iurisperditos, leguleiosq; esse, qui execrantes poeticum nomen poetas lasciuus ac nugis deorum gentilium refertos esse prædicant, quare ab urbibus autore Platone pelli aboleriq; debeant. Esto concedatur istis detractoribus poetas mēdaces obscœnos petulantes esse. Sunt ne omnes? minime quidem. Sed ut istorum prauas ac peruersas opiniones infringam, eorumq; latratibus denique satisfaciam. Ipsi pro uiribus ingenioli mei responsum esse putent. Si in legēdis poetis apes imitati fuerimus, quæ non omnes, sed rātum melluuios

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

adeunt flores, nonnullos penitus decerpunt, aliquos intactos relin-
quunt. Eodem nos itidem modo non omnibus poetis, sed præconi-
bus uirtutum ac meliorum facinorum quorū maior est numerus
operam demus, hos imitemur, hos ueneremur, hisce deniq; omni stu-
dio ac toris uiribus incumbamus, & omnes demum (ut apostoli uer-
bis utar) legamus, & quod bonum sit retineamus. Sed quid multa
possem garrulatoribus istis tum autoritate patrum nostrorum fre-
tus, tum etiam rationibus exēplisq; gētilium ut optime nosti sufful-
tus copiose ac abundanter ostendere q̄ utilia iucunda necessariaq;
omnibus hæc sint studia, nisi uererer ne cum ipsis digna dicam, mi-
hi indigna dixisse uidear. Hæc ad te propterea Ioannes amācissime
uerbosius q̄ oportuit tanquam ad portum, patronumq; ac tutissi-
mum refugium receptaculumq; literatissimorum hominum exa-
raui, ut uiris studiosis liberaliumq; artium cupidis subuenires, digni-
tati, gloriæ, laudi, utilitatiq;. Reipu. cōsuleres, principiq; nostro Eber-
hardo humanissimo quem audio uiros doctos colere amareq;, sum-
mo studio, cura, opera, industria, diligentia, deniq; persuaderes, ne
minem unquam ad ueram cognitionē rerum peruenire posse, nisi
in primis hisce rudimentis (ut ipsi aiunt) uacauerit. Quod si effece-
ris, te ut alterum Ciceronem, aureum eloquentiæ flumen impior-
talitati (quid enim maius in hoc mundo tibi dari possit) dedicabi-
mus, principem uero nostrū præcipua religione, pietate, modestia,
gratia, clementia, iustitia præditum, opera cuius tantum commo-
dum patriæ nostræ accesserit, ut alterum Octavianum patrē patriæ
ad astra feremus. Vale præceptor obseruandissime, & mihi aliquan-
do quid in re nostra egeris quam tibi non minus q̄ mihi curæ esse
scio rescribe, measq; lituras ab omni ornatu uerborū, grauitate sen-
tentiarum, stili elegātia longe remotas æquo animo suscipe, etiam
atq; etiam rogo obsecro, obtestorq;. Ex Steten uel Aurelia potius
vi. Nonas Octobres. Anno salutis. M. cccc. lxxxiii.

Exemplum Epistolæ uxoris Comitis Eberhardi Se-
nioris ad Cardinalem Mantuanum quam
citauit Epistola præcedens.

Ruerēdissime in Christo pater ac dñe, dñe frater mi singula-
rissime humili recōmendatione parataq; semp obsequendi
pmissa affectiōe. A. N. famulo meo fidelissimo pcepi, quomō

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

Frater ipſius nomine. N. negotia aliqua erga Sanctiſſimū expedire habeat, ut D. v. ab ipſo latius intelligere habet, & propterea me ſuplicauit eum erga. D. V. promotum habendo. Cum autem tempore uitæ ſuæ mihi & legitimo meo ſuis ſeruitiis ſemper diligentia ſumam erga nos exercuit. Ea de cauſa. D. V. intime implorando, eiꝯ fratri. Nan ſuis factis erga Sãctiſſimum ſubuenire uelitis. In hoc mihi rem gratiſſimã .V. D. faciet, quam Chriſtus foeliciter & longeuè conſeruet. Datum oppido meo Grüningen ſecunda feria poſt Bartholomæi apoſtoli. Anno &c. lxxx quarto.

Barbara filia & ſeruitrix ueſtra.

Bernardus Adelman de Adelmansfelden
Ioanni Reuchlin Phorcenſi.

S Alue amicorum optime. Nuper literas tuas accepi, quibus me qꝯ nihil in lucē nec ſcribendo nec dicendo tāquam Monachus inglorius proferã ſatyrico more ut ſcribis arguis, facis quidem more præceptorum uir optime, qui non parum laudis ſibi ex diſcipulorum ſuorum proſectu uſurpare ſolent. Neqꝯ me (ut uerum fatear) adeo alienum eſſe a laude exiſtimes uelim, ut ſi quid in me ſcientiarum ſaltem minima laude dignum eſſet, utriuſqꝯ noſtrum gloriam mea ignauia ſupprimi committerem. Verum ut uerbis factiſſimi poetæ tibi reſpondeam, Qui ſua metitur pondera ferre poteſt. Ego quidem meipſum intus & in cute noui, ac hoc unum ſcio me nihil ſcire, neqꝯ te a quo imbutus ſum ac prima (ut ita dixerim) elementa hauſi culpauerim. Cuius fideliffima præcepta nunquam mihi deſuere. Sed quot fruſtrentur qui res arduas inuita Minerua aggrediuntur, non eſt meum nunc ſcribere, quare hæc miſſa faciamus, cum ſeipſum laudare uani, uituperare ſtulti hominis eſſe ſoleat. Quod translationem Vallæ in Iliade Homeri petis, libētiffimo tibi pro meo in te amore operam meam nauarem, modo apud me translato illa eſſet. Ne tamen omnino me tuum deſyderium neglexiſſe exiſtimes. Mitto tibi traductionem Nicolai de Valle, quam iam pridem Romæ emi in nonnullis libris Homeri, quæ non mediocriter commendatur. Audiui tamē nuper totum Homerum a Ioanne Epifcopo Quinque eccleſiarū Hungaro translatum in carmine eſſe, qui quantum in uerſu ualuerit temporibus noſtris, ſciunt omnes qui eius carmina & legerint & audiuerint. Quam

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD:

quidem translationem si habere possemus, crediderim ego eam & iucundiorē & utiliorē ceteris fore. Vale ac mihi aliquando re scribe. Ioannemq; Chrysostomum si habes in aliis operibus q̄ omni- liis ac sermonibus cum tabellario præfenti uti pollicitus es mitte. Et si quid a me quoq; requiris, tuus explorare quod optas labor, mihi iussa capessere phas est. Iterum uale iiii. Nonas Nouēbres. Anno salutis. M. CCCC. Ixxxx. A istadii.

Conradus Adelmanus nobilis Canonicus.

Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Salutem dilectissime Reuchlin. Accepi literas tuas quæ mihi iu- cundissimæ cum ob earū ornatū & cōdecentiam, tū etiam pro- pter nostrā iam inueteratā familiaritatem fuerunt, Et quod me de Besarionis libro admones. Scias me superioribus diebus Aureæ apud Bernardum nostrum fuisse. Et si nuncius nō defuisset, adduxis- sem eum mecum. Spero tamē breui me fratrem reuisurum, siq; li- brum eum adducam, quem postq̄ reuertero apud me inuenies. Va- le, & q̄ desiderio tuo nunc quidem satisfacere non potui, mihi da ueniam, ac tuum Conradum non alio erga te animo esse q̄ semper fuerit tibi persuade. Ex Eluangen xxvi. Aprilis.

Hyuo Britannus de Alnetomenguidi Grammaticus

Aurelianensis, Ioanni Reuchlin Phorcensi. S. D. P.

Vix tandem repletus est nuncius (mi Ioannes) cui posses ad nos literas cōmittere, cuius tñ aduētus mihi q̄ iucūdus extiterit, nec ipse satis exprimere possum. Augebat enī quotidie falsa quædā de te tuisq; rebus opinio. Gaudeo igif̄ quē mortē obiisse for- midabā, nō animo tñ & corpore, qd̄ ipsum est maximū, sed rebus quoq; & fortuna bonis (ut aiūt) ualere. Id nūc restat, ut intermissū scribendi officii inter nos reuiuiscat. Ego qdem id plurimū deside- rabam quo grauius mihi fuit tuū adeo diuturnū silentium, fac igif̄ ut re nunc experiar quod uerbis frequentissime & literis iam deniq; pollicitus es. Quæ apud me deposita sunt, eodē hætenus loco man- ferunt quo ipse obfirmasti, parataq; tibi erunt ubi nuncius aduene- rit. Pædagogum illum postq̄ tuas mihi reddidit literas, nusquā uidi Intellexi tñ q̄ locū habitationis prudenter elegerit apud magistrū Iacobum de Donon. Non est tibi forsitan notus ipse Iacobus, Papiæ siquidē tum studebat cum tu apud nos eras. Vir est præstanti libera

I O. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

tura & sciētia, & mihi pariter amicissimus. Res nostras si nosse uelis, mortem obiit charissima quondā uxor mea, piorū utinā iūgenda confortio, Consilio tñ amicorū uel si mauis cōsuetudine ipsa uiuē di coactus secundā duxi, ex honesta nec parū antiqua Aurelianensium familia. Quod si ut nunc sunt res nostræ in posterū regantur, nihil est q̄ de fortuna conqueri auisim. Det utinam summus ipse parens prosperum uitæ cursum, exitumq; foelicem & nobis & nostris. Vale uir literatissime. Ex aurelia urbe pridie Kalendas Decembres Anno. M. CCCC. lxxx tertio.

Petrus Iacobi Arlunensis Iuris utriusq; Doctor,
Ioanni Reuchlin Phorcensi. S. D. P.

CRebris meis ad te literis q̄ respondeas nihil, totū te Pythagoreū factū putarē, nisi apud A. Gelliū in suis cōmentariis lecti cassem Pythagorā loquēdi nō etiā scribēdi silentiū indixisse. Deus his tuis diuitiis iratus sit, quæ non mō te tibi at amicis potius abdicarunt. An es ignarus quantū studiū, quantā curam, quantam deniq; sollicitudinē in reb⁹ olim tuis præstiterim, sed de his satis ac saper. Non diuitias tuas sed literas peto, quas tandē probris excandescente stomacho extorquebo. Quare id assidue cogites uelim (sic enī Petri te tui ne utiq; capiet obliuio) q̄ Archidamus Agesilai cū a Philippo asperiorē accepisset epistolā respondit, si umbram tuam metiri uolueris (inquit) haud nunc maiorem eā inuenies q̄ esset et aū uictoriā. De libris tantisper scribo nihil, donec id qd̄ sæpe a me peti tum est quibus careas certio rem me effeceris, ne noctuas Athenas mittam. Rescribe igiē si aliud non habeas huius meæ epistolæ in orthographia peccatū. De literarū figura nihil ad Rombū, quando quidem Quintilianum scribendo prope serpētes pinxisse gloriam ex eloquentia sibi non elementorum figura peperisse constat. Datum Papiæ Anno lxxxviii. Kalendis septembribus.

Petrus Iacobi Arlunensis; Ioanni Reuchlin Phorcensi. S. D. P.

Quod nihil meis proximis ad te literis respōderis, quid causæ sit diuinare nō possū, succēses fortassis mihi, q̄ nihil librorū græcorū miserim, iuste facis, at tu uola sine pennis, q̄ quidē in aere piscari me iubes, & uenari iaculo ī medio mari Ego certe oīm libroriorū apothecas prætraui, nusquā inueni libros græcos, græcorū uero liberos multos. Adii quoq; interpretes ipsos

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

quibus præceptorib⁹ utor, qui illam tuam græcorum librorum copiam mirum in modum stupent. Miratur hanc tuam copiam græcorum librorum totius Italiae facile princeps Georgius Merula, qui ex Catalogo tuo indicabat te libros habere, quibus agre & ipse & multi præstantissimi græcarum literarum studiosi carerent. Si uis uocabularium græcum, si grammaticam Chrysoloræ græcam, fac ne ignorem, quo noctuas Athenas mittam. Credam te non succensere ubi tibi rem superiore mea epistola quæ planissime scripsi, at potius calami uetusti inopia nihil scripsisse. Quare ad te mitto optimos ex recentum delectos quos magno ære comparauit, eos ut tibi dono darem, ne suauissimis tuis epistolis carerem. Vale, & fac ut fidelis sis fidelis. Data Papiæ Kalendis Martis.

Petrus Iacobi Arlunensis, Ioanni Reuchlin
Phorcensi. S. D. P.

Suauissimis tuis literis mirifice sum delectatus. Velit deus optimus maximus semper tibi scribendi occasione oblatum ita, quo uel me uel te in historiis reddas doctiorē. Quid est quod scribiste me comonescere? ne obliuiosos imiter coruos. Utinam tam necessario maxime uitæ bono, natura me coruis memoria acrimonia intelligentiaque æquasset. Legimus enim apud Plinium naturalis historiae facile omnium principem libro. x. de coruo qui mature sermoni assuefactus, omnibus matutinis euolans in rostra forum uersus Tiberium, deinde Germanicum & Drusum Casares nominatim. mox transeuntem populum Romanum salutabat. Quare tibi persuadeas uelim me in re tua consicienda coruinam & memoriā & intelligentiā habuisse, Plinium quæ ad te dem, apud librarios offendo nullum, uoluptate Strabonis non fraudabo ingenium tuum, quod emptus non tuo sed meo ut recepi precio. Neque enim omnino is sum qui uerba rebus patiat ut esse contraria, quotidie qui sese ad te perferat nuncium expectat. Georgius Heller pernegat id se comode facere posse. De Tiro Liuius nihil adhuc certi habeo. Nauabo tamen operam ut is quoque bibliothecam condecoret tuam, qui uelut apud diuinum Hieronymum legimus, ab ultimis Hispaniae Galliarumque finibus eloquentiae dulcedine, pluresque nobis ad sui contemplationem traxisse prædicatur. In quo comparando corui utique memoriā, non uero Coruini Messalæ oratoris, qui ut Plinius libro eius, vii. placet, sui nominis obliuiscere habebat. Ad hac

IO. REUCHLIN LIBER PRIMVS

doctor egregie, si qua alia in re mea tua erga me beneuolentia opus fuerit opera, ne me lateat obsecro, nullam profecto rem neque tam magnam, neque tam parua putem, quae mihi aut difficilis aut parum me digna uideatur. Quippe omnia quae in tuis rebus agam non laboriosa mihi sed honesta uidebuntur. Nullum me Hercle in te officium sine maxima culpa uideor posse pretereire. Vale. M. cccc. lxxxviii. Kal. Ia.

Petrus Iacobi Arlunensis. I. v. Doctor praepositus in Baknaug, Ioanni Reuchlin Phorcenfi S. D. P.

LEgi summa cum uoluptate luculentissimam tuam ad Diuum Alexandrum orationem, Qua in defensione iustissimi Principis sacerdotii defensoris ita euectus es, ut nemo esse queat qui eum pro te constantem defensum neget. Gaudeo mihi, gratulor ecclesiarum causis, quod tantum principem non oppressorem ut multi, sed acerrimum uindictorem habeamus. Cupio oino atque id ex te cotendo, ne me huius elegantissimae orationis copia fraudes, at potius perpetuum tuum in me amoris monumentum manu excribas. Ego nunc equum abiturus conscendo, post triduum rediturus, tu interea charissime frater foeliciter Vale. Quod si scirem te me hac tua oratione priuaturum, uterer in ea iure tuo, qui ea soles lege aliorum capere libros, ut si tibi placeant, restituas nunquam.

Ioannes Molitorius. I. V. Doctor, Badensis Decanus, Ioanni Reuchlin Phorcenfi. S. P. D.

ACcepi iam pridem egregie doctor suauissimas tuas literas, quibus mihi non satis digno humanissime gratulatus es, quae longe maiorem mihi attulissent iucunditatis usuram, si me non adeo linguae graecae doctum existimasses, ita enim usum uenisset ut eam uoluptatem quam non solum in uerbis Hippocratis, sed & aliis quibusdam reconditam puto, amicissimo tibi uiro communicasses. Cui pene omnia elementorum graecorum non nina iam dudum exciderant. Fac igitur quae tibi remitto graeca ad me traducta rescribas, & ego tibi quom primum ad me diuerteris, cum iis quae a me aliquando comodato cepisti, quod tuum est reddam, simulque pulcherrima quaedam graeca prouerbia, a me tamen minime intellecta ostendam. Scribis te ignem diutius continere nequiuisse, & id huiusmodi graeca sententia comparas, quae ego non calleo *Νῦν ἐργῶν ἐν ἔρωτα καρπὸς θεός* Sed nec Hippocratis *Ἔβα* in hac forma a te scripta *Μακάριοί τε ἄλλοι, ὁκόσοι ἴσασιν ἔξ ἀπαίδεως ἀνθρώπων ἔργα, αὐτῶν ἢ ὁ πρὸς πύργου ἔδει τὰ τεῖχεα ἀλλὰ*

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

σφδρ ἀνδρῶν σφὰσ γνώμας. Vides qua sim imitatione in formandis his characteribus usus, facileque cognoscis, quam sit græcarum litterarum ignarus, qui eas nunquam ne in minimo quidem didicisse uideatur. Vale, anno M. CCCC. lxxxviii.

Adam Frei Phorcensis, Cantor ecclesiæ collegiatae
Cancellariusque Badensis S. D. Ioanni
Reuchlin LL. Doctori.

Literas proxime ad me datas, eximie Doctor, fraterque obseruissime, & si aliquatulum me quum in suscipiendo Badensis Cancellariæ officio meum statum clericalem pluribus, ut ais, commiscuerim secularibus negociis increpent, tamen mihi iucundissimas fuisse certo scias uelim, cum quod in causarum Sturgardiensis consistorii strepitu, mei memoriam habueris, tum quod meis in laboribus diuina ne negligant hortatus sis, quod non ab infido ac parum prudenti, sed ex fideli longeque in futurum prospiciente animo produisse plane accipio, agoque tibi gratias utinam dignas, Sed hoc unum, mihi credas, uelim, si ea in te illis principis domini que mei clementissimi uoluntati mea potuisset optio mediis congruis restituisse, tuæ literæ nihil loci corripiendi mei reperissent. Nam qui me eum honorem, uel laborem potius aut si mauius commodum quod inde sit ambiuisse uere dicat, uiuit omnium nemo. Nihil enim aliud hæcenus cupiui, & ad huc cupio, quæ eam agere uitam quæ beneficiatum deceat. Verum hac in re longe aliter meo iudicio sentio quæ plures comitis Wuirtembergensis curiales in sacris constituti (quod pace eorum ad te scribo) præ se ferunt, a quibus inuehendi aduersum me non arbitror te sumpsisse exemplar. Sed digito compeasco labellum, ne alios arguendo uidear meipsum reprehendere, quando quidem officium calami susceperim. At suscepi, non eo tamen animo (certiorem te reddo) quo tu putas ut perpetuo scribam, sed ut aliquandiu alterius uices geram. Et pro beneficiis mihi a præfato illustri principe collatis gratias, si quas potero referam. Reliquum est ut officio atque opera mea & si parui precii sint, pro tua uoluntate utaris. Vale xii. Calend. Martias. Anno M. CCCC. lxxx nono.

Erhardus de Vuindsberg Doctor & Miles, Ioanni
Reuchlin Phorcensi S. D.

HO. REUCHLIN LIBER PRIMVS

FVit hic apud illustrissimum meum principē Alberthū Ducem Saxoniae Venator Vuilhelmus Geis, canē odorum principis tui dono afferēs. Non potui igit̃ doctor̃ praclare tuam dignationem non facere consalutatam. Vtinam tu mei tam memor q̃ ego tui. Scripsisses profecto ad me de musarum tuarum fonte, aut de pōpis illis regiis ac Caesareis Fracofordiae, Agrippinae, & Aquis Grāni nuper in coronatione Romanorum regis Diui Max.amiliani celebratis, te oratore & me quoq; medicorū minimo p̃sentibus. Quod si quis post hac tam propitius tibi nuncius occurrerit, noli precor si lere, & ad me de Aquis Grāni quid ex uetustate sentias rescribe, principi etiam tuo illustri quem Comitum Germaniae nostrae decus existimo, me commendatū facito. Tu uero meus esto quemadmodū ego tuas. Neq; nouum asperneris militem me Diui Caroli ense cœlitus sacrato percussum, qui & si ex Ventimōtanorū de Vuindsperg familia olim strenuissima, nunc obscurata, nouus resurgere Miles attentauerim, Sum tamē & ero semper tuus, omniumq; doctorum uirorum deditissimus. Vale foelix. Ex Mysna arce Labyrinthea. Die Magdalenes. Anno. M. cccc. lxxxvi.

Andreas Schenck Doctor & Miles Ioanni
Reuchlin Phorcensi. S. D. P.

HAud existimāsē Coloniēsem amicitia aliquo locorum interuallo intercipi aut remitti potuisse, q̃ si ex animo meo euellere uelis opinionē, fac ut aliqñ tuas intuear literas, Ioannes Harscher tui amatissimus defert ad principē tuū orationē a me uenetiis pro pace habitā, illā principi legito interpretatoq;. Si quid barbari incōptiq; in ea inuenies, tua ex officina amici honori consules. Vale. Breui me te uisurū spero, Vxorē tuam mulierem honestissimam meo nomie salutato. Ex Inspruck xx. Februarii. Anno. M. cccc. lxxxviii.

Theodoricus de Pleningen Doctor & Miles auratus
Ioanni Reuchlin Phorcensi. S. D. P.

ACcepi pridie tuas elegatissimas literas eruditissimisq; sententiis plenas, & ut paucis concludam erga Plyniū humanas ac Reuchlino dignas, in qbus mihi summoq; gratularis. Faustūq; ut sit optas, q̃ a diuo Casare nostro clarissimo militiae cingulo ornatus. Equestriq; ordini inscriptus sum. Addis, & uere quidem, & si

magna sint, facile tñ calura, nisi Homerū aut Ennium aliquē amōte prosequar, qui facta mea (alioquin ut cetera Germanorum præconia quotidie moritura, perpetuæ memoriæ ac immortalitati donet. A mantissime mi Reuchlin q̄ pro tanta tua erga nos humanitate me factaq; mea tātoperē laudas, pii amici officio fungeris, qui amicorum gesta etiam mediocria ob feruentem affectum altius extollere ac clariora reddere conatur. Verum quamuis me non ex merito sed ex tuo affectu quo me prosequeris laudari a te sentiam, tātum munus amici mei si spernerē ingrati animi fore iudicarem, si acceptarem, petulantis superbi ac minime meriti. Tibi igitur qui & iudicio & autoritate inter Germanos polles hoc onus iniungo, ut tibi Plinius tuos ob ueterem consuetudinem nostram, & maxime clarissimum Germanum meum Ioannem Plinium paucis scriptis posteritati commendes. De me quid agendum, quoq; sim dignus tuo iudicio relinquens. Nam tu inter Germanos nostros hodie (uera loquar) Homerus ac Ennius noster merito unus censendus es, Calamo autem tuo singula moderare, ne ob amorem quid de nobis clarius q̄ gesta nostra protestentur scriptum arguatur. Sed quid te admoneo tibi omnia antea uti Homero nostro cognita patent. Facito igitur ut exteri quoq; (nam alio mihi testimonio opus non est) intelligant Pliniorum familiam in amicorum tuorum numero fore. Sed minus te barbarie hac & rustica epistola mea molestarem, nisi te scirem uti amicū excusationes meas paratas præ te ferre. Quod ob principis mei negotia quibus profecto singulis horis obruo literis bonis incumbere non ualeo. Nec me bonarum literarum expertum, sed peritorum uirorum amatorem & admiratorem profiteor, qualem te hodie inter Germanos sine adulatione crede mihi loquor, unicū nosco. Tua igitur humanitate Plinium cum reliqua indocta turba excusato. Tabellarius tuus festinat, quare finem faciam. Tibi polliceor promittoq; te ueterem amicum ex animo meo nunquam deleturum. Illustrissimog; principi meo ex tuis uirtutibus atq; benemeritis diligentissime commédaturum. Vt nam tu mihi adesse posses ut sepius doctum uirum differentem audirem. Nemo enim quo cum ego uerser præsto est, Vale. M. D. viii. Pridie Nonas februaris.

IO. REUCHLIN LIBER PRIMVS

Martinus Breminger Iuris doctor, Ioanni
Reuchlin Phorcensi. S. D. P.

Humanissime uir. Alcinoi cōpendiū & id reliquū qd' ad-
iunxeras nunc ad te remitto, uidentē enī huiusmodi opu-
scula satis diu apud me hospitata fuisse. Caterum ex Lu-
ciani operibus traductam habeo, primum eiusdem orationem de
calumnia. Deinde Neericum Dialogum Charonis & Mercurii. Ter-
tio Dialogum qui illustrium philosophorum uenditio uitarum in-
scribitur. Ne plura scriberem dominica negotia impedimento fue-
runt. Itaq; Vale, & me (ut facis) ama. Ex Constantia xxvi. Septēbris.
Anni a natiuitate Christiana M. CCCC. lxxxviii.

Ioanni Reuchlin Phorcensi præclaro tum philosopho
tum Iuriscōsulto, Martinus Vranus S. D. P.

Mirto ad te humanissime uir non solū diuinū Iamblichū, sed
etiā q̄dam Prōculi in Alcibiadē atq; Synesiū de infomniis,
ea tñ lege, ut breui ad dñm reuertantur. Eset nanq; longa
īp̄sorū absentia mihi admodū grauis futura. Fœliciter vale, & te in
eis oblectare. Ex Tūbinga prima Decēb. die. Anni. M. cccc. lxxxxi.

Ioannes ex Lupis de Hermansgrün, orator Maidbur-
gensis, Ioanni Reuchlin Phorcensi. S. D. P.

Primam & secundā Philippicas Demosthenis, quas ex græco
in uernaculam linguam nostram uertisti illustris dux de Vuir-
tenberg legendas mihi tradidit. Conueniunt omnino tpi & ad-
rem faciunt. Utinā principio huius congregationis unicuiq; princi-
pum istas tuas translationes misisses, sed forte fecisses uerba ad uen-
trem carentem auribus. Ego nimia facietate rerum apud nos gesta-
rum teneor; piget non modo scribere, sed etiam meminisse quid tā
to tempore egerimus. Vidi literas quibus nonnihil indignari uide-
ris, q̄ nemo de iis quæ hic fiunt ad te scribat, immo si sapias habe-
no bis gratias q̄ nihil scripserimus. Ego enim cum uiderē remp. in sum-
mo periculo & discrimine, existimabam nihil expedire de iurgis,
simulatibus, factionibus, odiis, priuatis commodis, præterea tanta
superbia atq; auaritia ad te hominem omni uirtute ornatissimum
scribere, uolui animum uirtutum studiis occupatum istis negociis
molestare. Sed modo cum subiit animum meum, pulcherrima spes
libertatis & imperii conseruandi, nō dissimulabo ulterius de Reip.

E P I S. I L L V S T. V I R O R V M A D

stati ad te perscribere. Et quidem multo tempore frustra laboratū est non sine maximo metu, ne re infecta discederemus, quod atrocissimū uenenū nr̄ae Reipub, fuisset, uerū diuino auxilio & quorundam illustrissimorum clarissimorumq; uirorum frequētissimo labore, cura, diligētiāq; tandem in uiam reuersum est, ut iam summa concordia ordinum, omnes Rempub. saluam & cupiant & uelint. Ego semper existimaui imperio nostro nihil periculosius tristiusq; ciuilibus & intestinis bellis contingere posse. Incendio uero domestico restincto, ubi recto ordine uiuere & consiliis rem agere uolumus, nullarum gētiū arma nobis metuenda esse. De rege Galliarum nulla nobis amplius cura est. Proinde nihil de hac re scribam. Dux Eberardus tuus, immo meus, forte aliquid gallicae eloquentiae ad te mittet. Nos ex illis altitudinem animi in Gallo, & sapiētiam in filio gallinae miramur. Vale.

Ioannes Reuchlin Phorcensis S. D. P. Ioanni
ex Lupis de Hermansgrun.

Non potuit abs quouis homine iucundius mihi renunciatum esse, q̄ te in Vangionibus legatū ferre, quē & audissem antea Pōponio p̄ceptore literas expiscatū. Deinde usq; in palaestinā mari terraq; fuisse uersatum, ut haud iniuria de te sicut de Vlyssē p̄dicandum sit, q̄ multorum hominum uideris urbes, & ingenia noris. Ergo me non frustratur opera mea ingens & assidua in q̄rendis optimis uiris. Idq; gaudeo admodum meae fortunae. Soleo enim saepe inter quā plurimos odorari atq; seligere de nobilioribus unum, quo cum literae me iungant perq; familiariter, is tu es ipse nunc. Cuius nomen in laudatissimorū numerū refertur, profecto perlibēter & cum singulari quadam animi uoluptate audio tales ad nostram Remp. & Germanorum gloriam restaurandam accersiri legatos, quorum ante acta uita domi belliq; clara sit. Neq; enim Centauros uolo, nec Androgynos, id est nec agrestes tantum, neq; solum comptos, sed homines simul & manu & lingua potentes, hi nimirū profuisse magis uisi sunt, quā aut soli togati, aut soli ut poeta caecus ait bene ocreati. Sic Nestor ille senex a laudato uiro iure laudabatur, q̄ & orator esset, de cui⁹ lingua melle dulcior stillabat orō & simul q̄ acerrimus quondam puginator cum optimis certatoribus Pirithoo, Dryante, Cœneo, Polyphemo, Theseoq; manus conseruerat.

I. O. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

Quapropter idem in exercitu plus cæteris & consilio ualuit & sapientia. Cuiq; iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles, iterum mea sententia consulendi sunt, non Therisitæ, sed Nestores. Admirabile hominibus uideri potuit, te talem uirum tam strenuum armis quàm literis doctum ex illo. Dmoadum pyrgo, id est puellarum arce quam Maidburg uocant processisse. (Græci namq; Dmoadas appellat puellas ancillares, quas sermone uernaculo per aphæresin seu Endian prima litera sublata Meid dicimus, & pyrgon burgum, ueluti pyxos buxus) Itaq; ut redeam, admirabile potuit senatui populoque uideri talem legatum abs quadam puellarum aula missum esse. Quarum Venus sit dea, non Mars. At meminisse debuerant Bellonam in uatrum oraculis uno cognoscere Pallada Minerualem dici, haud sine prudenti mysterio. Quod uirum fortem atq; pugnacem non solum robusto uerum etiam culto corpore ac mente perspicaci deceat esse. Id tu nolis uelim aliter atq; ipse senserim accipere pro animi scilicet tui bonitate liberalitateq;. Tantum ut cognoscas optare me in amicitia tua penetralia secessum ire. Quod si rescriptis tui sensero ego quidem recte ualebo, & ut tu ipse quam optime ualeas opto. Ex Tubinga Idibus Iulii. Anno M. CCCC. lxxxv.

Ioannis Reuchlin Phorcensis ad Ioannem Lycæum
uulgo ex Lupis de Hermansgrun Carmen.

Hortaris facili committam nomina Musæ
Clara ducis nuper, qui fuit ante Comes
Parce precor, nescis circum mea pectora frigus.
Exigis a minimo rhetore magna nimis
Pressula saepe leui modulamur carmina plectro
Quæ nostra nimium garrula fauce uolant.
Ast ego dum memini querulos ita stridere uersus
Auribus indignum spongia sorbit opus
Pectus habes nostrum, gelido quod sanguine friget
Irretire potest, altera noxa lyram
Cernere multa soles, tibi multa Lycæe uidentur
Digna sub antiqua posteritate legi
Vangionum celebri tu conspicias omnia circo
Reges atq; duces, signa, trophæa, choros
Splendentes procerum Musis comitantibus aulas

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

Ipse canas quia nam grandia quæq; uides
 Me domus & tecti laquearia facta uetusti
 Me teges umbrosi culminis atra tenet
 Mussito, uel factis dirimo quandoq; diebus
 Iurgia cerdonum; sic mea gesta capis
 Quid nec uisa notem chlamydati pægmata regis
 Seu celata mihi, Sueuica spectra Ducis
 Ilias illa meæ gentis, scribetur in undas
 Historiæ Zephyrus nomina uana feret
 Semper enim fugiunt musas Nicer atq; Bacenæ
 Et nequit in Sueuis uatibus esse locus.

Bermetomagum Mense Sextili

Anno M. cccc. lxxxv.

Ioannes Reuchlin Phorcensis. S. D. Ioanni ex Lupis
 de Hermansgrün in splendidissimis Imperii Romani
 Comitibus apud Vangiones oratori Maidburgensi.

NI memoria tenerè e binis tuis literis perpetua me obstrictū
 lege non tū diligendi, uerū etiā amandi tui ut iam mihi fu-
 turus sis alter ego, inuiderè utiq; tibi tot noua quæ uobis quo-
 tidie istuc afferuntur, modo auditu, modo uisu digna. Primū illud
 nescio quid de strage Gallorum & ei⁹ regis difficili salute casis In-
 subribus obrenta. Tum aliquem militiae Veneræ ductorem nō sine
 suorum interitu interfectum. Deinde Parthenopeium regnatorem
 Neapoli restitutū. Quo mihi quidem uideri debeat illud perq̄ ue-
 nuste cecidisse, quod abs te quoq; animaduerti potuit, ut ab insultu
 hoc quem destinauimus. Imperio nostro quiescendum sit. Heus tu
 num id ita putas? an forte semper belligerandū est. Tu tamen pru-
 dentissime facies, si ad pacem quæ conducant persuadeas, sed terret
 exteros forsitan inquires horribile hoc examen Germanorum. Equi-
 dem non sum nescius quin contineri uestris finibus agrefeatis, ma-
 xime cum non ex fortuna sed ex uirtute pendeamus. Sola recorda-
 tio Germani nomini s, una illa regis nostri cōfœderatio, uel mini-
 mus iste rumor armorum Teutoniciq; apparatus, tantis ictibus Re-
 gem Galliæ pulsauit, ut fugæ auxilium is tandem commodius sibi
 duxerit. Quid agitur? Cessabimus? an non fruamur facultate nostra
 illa inclyta stipati multis fortissimis atq; optimis uiris. Sed caucis

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

ad scopulum impāgas. Audi q̄ benigne mecum his diebus actū sit, nam cū istec tecum e sodalibus, & quod aiunt amicis meis inuentus essent tam presenti ac tam pio humanitatis officio prāditus oīm nemo qui neq; de rebus illis nouis in Italia pridē gestis, neq; de Comitiorum uestrorum spectaculis illustribus me tecto & umbra domi commorātem aliqua ex parte faceret certiozem, hanc mihi molestiam percogitans accessi ut saepe soleo Apollinem meum illum poeticum, quem ubi cithara demulsi pro more proq; dignitate perquiro tam seriem gestorum Italiae q̄ finem gerundorum, ut qui hu mano caream solatio, non etiam destituar diuino. Hac ego tecum pro amicitiae nup inuitae legib⁹ & arctissima familiaritate loquor. Offert ille istis meis oculis & his manibus librū Iliados Homericā Quintum, his mihi uersibus (Semper enim uersu Apollo edidit) ita respondens. Si cupis Italiae uel praelia Gallica nosse. Confer huic libro clarissima nomina gentis. Inter legendum igitur omnem uim belli totumq; praeliū, de quo iam tanta fama est. Ego ipse quasi non solum affuerim, sed & interfuerim quoq; aspiciens. Comperi Pallada Minerualem Diomedem astitisse. Venerem uero & Apollinem Aeneae Hectoriq;. Porro Diomedem profligatis hostibus etiam Veneris manus grauius uulnerasse. Deinde foedus cum Troianis Martem percussisse illū terribilem deum. Quem tibi Diomedes Troianis coniurasse pensit, a bello secedens fugam cogitauit. Rursus Pallade confortatus, Martem quoq; tanto impetu fauciauit, ut nisi sit deus, eum forte neci dedidisset. Singula tu ipse si uoles cum utriusq; nostrum amantissimo Antistite Vangionum Camerario Dalburgio foeliciter perlege. Is enim Homerum habet totum, ne ego morosus nimium uidear aliquam tuis auribus molestiam afferre. Qua enī es doctrina, quo diuino ingenio facile intelliges quid cui conferendū sit, Eneadae aut sunt Italici gente sub Hectorea tercentum annos gubernati. Diomedes a Iouis id est dei cura christianissimum principem designare putatur. Martem nostro regno tribuūt Venerem a matis spuma Venetis. Mineruam Palladicam Gallis. Sic enī Hieronymus contra Vigilantium scripsit. Sola Gallia monstra non habuit, sed uiris semper fortibus & eloquetissimis abundauit. Caetera tuae mado industriae, utq; ualeas, meq; ames opto. Ex Turbinga viii. Kalen. Sextiles. Anno. M. cccc. lxxxv.

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

Ioannes ex Lupis de Hermansgrun Orator Maidburgen
sis S. D. Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Opportune mihi literæ tuæ aduenere mi humanissime Ioannes, multis enim diurnis nocturnisque laboribus fatigatū me mirū in modū recreauere. Et pfecto nil antiquius mihi cōtingere potuit, quā epistola tua, quā semper in manibus gesto, & qua soleo uti pro portu negotiorū, quotiens enim aut fastidio rerum aut multitudine negotiorum obruor, totiens ad tuam epistolam tanquam ex alto in portum recurro. Non satis neque legere eam, neque mirari possum ingenium tuum, quod tam apte Quintum Iliados illis Italiae & Galliae motibus Germaniaeque minis comparasti. Respexi non sine summa diligentia chartam quam literis exarasti. Et sicubi uel minima litura auri apparuisset, credere Apollinem ipsum suis manibus aureoque calamo illam descripsisse. Multis doctissimis uiris ipsam legendam dedi. Etiam Antistiti nostro delitiis humani generis. Quod autem nemo de rebus aut Italiae aut nostri status ut significaste reddidit certiore, alio tempore quantum ad me attinet tibi scribam, Illustris Dux de Wuirtemberg iussit ut ad te scriberē, dixitque se nuncium prope missurum. Ego cupiens etiam prauenire iussione, ut non tam celsitudini suae quā & officio amicitiae nostrae satisfacere uiderer. Scripsi haec qualiacumque raptim inter loquendum, & in senatu & calamo chartaque aliena. Auxilio episcopi Vormaciensis impetraui fratri tuo quoddam beneficium uel praebendam a Duce nostro Wuirtembergensi, qui mihi omnibus principibus non modo nostri temporis praefendus, sed & priscis clarissimis & illustribus uiris comparandus merito uidetur ob uirtutem. Tibi pro nostra amicitia gratulor, dignum principem quem immortalitati consecrare & uelis & possis tibi obtigisse. Vale, & me quod facis amato. Ex Bemaico pridie idus Augusti. Anno. M. CCCC. lxxxv.

Ioannes ex Lupis de Hermansgrun, Ioanni
Reuchlin Phorcensi. S. D.

DVm Pragae apud Serenissimū Hungariae & Bohemiae regē legatiōis officio fungerer, & inter Scythicā prole propter linguarū durioris impitiam non nihil tedium habere, aduenit nobilis & praestantissimus Gottofredus de Adelsheim & ipse legatus, de cuius aduentu mirū in modum sum gauisus. Reputabam enim me

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

superis curæ esse, qui sua benignitate me ne in Scythia quidé docto-
rum uirorum consortio priuare uoluere. Facerem te his literis cer-
torem de Regio apparatu splendidissimi & magnificentissimi Re-
gis, nisi Gottofredum nostrū ad te proficisci cognouissem, qui mul-
to elegantius tibi cuncta narrare q̄ ego scribere queat, Vt tamen la-
borem scribendi amoris tui causa non omnino fugisse uidear, Ex-
cerpsi ex quadā epistola nudius tertius ex Hungaria festinatissimo
nuncio huc missa, quædam licet tristia de Thureis, quæ in hac sche-
dula cōtineri uidebis. Dominus deus adaperiat principibus nostris
tandem aliquando oculos, ut uideant commune periculū, & cogi-
tent qua uia & modo incendium prius quā ad se serpat exinguant.
Age quantum in te est & uiro & christiano homine digna, tibiq; &
omnibus bonis persuade, nullum periculosius atrocius neq; maius
bellum Thurensi, nobis nationi imperioq; & fidei nostræ immine-
re, Licet multi contemnant, multi deliciis luxuriæ & gulæ dediti il-
lud fugiant. Mihi tamen crede necessitas pugnādi aliquando cum
pœnitundine contēntes fugientesq; insequetur. Ego uel forti pul-
chræq; defensionis uel honestæ morti locum inueniam. Tu uale, &
me non minus quam ego te oculis incognitū ama. Iterū uale, Ex
Praga xxvi. Mensis Martii M. cccc. lxxxvii.

Bernardus Schoferlin Doctor, Ioanni
Reuchlin Phorcensi.

SI qua salus unquā est eam exoptat. Rem aīo meo amarā amba-
busq; erectis manibus celo desclendā intimaſti, obitum uideli-
cet optimi principis nostri, qui me deū testor grauius q̄ dū car-
nales parentes amisi, non tam eius (qui cōmune omnibus debitum
excoluit, q̄ patriæ uicem dolens. Quare frustra a me cōsiliū expe-
tis, qui omnis consilii ac consolatiōis expers sum. Ne tamen amici
officium tibi denegem. Primum in nulla re desperationē quæ omī-
bus humanis in rebus exitiale malum est amittendam esse. Sed ubi
humanum deficit, diuinum esse consilium requirendum. Orandus
est creator omnium ut nouo principi nostro mentē sanam tribuat,
ne omnis honestas patriæ ruat & opprimatur. Hoc inducere in ani-
mum eius fortasse difficile est, nescio enim quibus fidem adhibeat.
Sed conduceret ut credo si prælati nobiles atq; priores patriæ no-
stræ ciues cōgregarentur si quid singulis denegaret, omnibus con-

EPI S. ILLVST. VIRORVM AD

donaret, ut uel eos qui ex ordinatione iam pridem facta ad hoc deputati sunt, regimini patriæ præponeret, uel alios dū tamen honestos uiros deligeret de consilio statuū. Credo enim neminem ex his qui boni sunt ad hoc officiū nisi magno amore patriæ persuasum ambire. Quod si leues personas ut quondā ad hoc admiseris. De patria & salute reipub. nostræ actum atq; conclamatum est. Habes cōsiliū iners atq; turbatū, ita ut est animus meus. Sed tu pro humanitate tua crede id bono anio effluxisse. Si enī utiliora p̄uidere contingat, tibi communicabo. Tu uale. Ex Francordia die Lunæ post dominicam Reminiscere. Anno salutis. M. cccc. lxxxvi.

Ioannes Nauclerus, uulgo nominatus Vergenhans

Doctor, præpositus in Tubingen S.D.P.

Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Siuales, est quod uolo, ego nauigo. Tempora solis literis fallo. Tu uero fœlix mihi uideris infortunio, nō enī facile est iuxta uiperam securū somnū agere, uno tamen solor me q̄ fortuna nil accipere potest quod nō dedit, & rursū illud cum fœnore nō nunquam restituit. Interim uela uentis committenda sunt, & quod fors fert feramus æquo animo, forsitan aliquando meminisse iuuabit. Speroq; fore ut tibi gratias referam pro acceptis muneribus. Historia uidelicet Francorum Gaguini quam ad fatietatem legi atq; relegi, & pridem honorandæ conthorali tuæ eam remisi, nec despero te mihi alia quoq; corradere adniti. Optarem etiā abs te habere illud Luciani, ubi Herculem aurea catena ligatum scribit. Vale mei memor, & aliquid mihi rescribe. Ex Tubingen. xxii. Martii. Anno M. CCCC. lxxxviii.

Ioannes Nauclerus Doctor præpositus in Tubingen, ad Ioannem Reuchlin Phorcensem.

Ago gratias immortales, & te saluere plurimū opto, q̄ ut amico obsequaris, tāti principis arcana scrutari, & ex his quæ illi chara uident̄ poscere & mittere curauisti, hæc in me beneficia tua nulla unq̄ delebit obliuio. Ne aut̄ suspensam principis beneficentiā diutius teneas, librū quem tuis sudoribus misisti in præsentiarum restituo. Et pro refusione laborum priorum hanc gratiam facio, ut tuis impensis illum reddere cogaris & te liberare. Opto aut̄ mihi dari ut uices aliquando cōpensare possim. Interim a me omnia

IO. REUCHLIN LIBER PRIMVS

In te studia officiaq; expecta, nō fallam operā tuam. Quod si ad pri
ora beneficia addere uelis, oro non defatigeris uenire ad me, pau
cisq; diebus tuis rebus abesse. Habeo em̄ quæ conferre tecum ani
mus est. Deinde me uti poteris ut uelis. Vale foeliciter. Ex Tubingen
in die sancti Iacobi apostoli. Anno M. cccc. lxxxix.

Georgius Gemminger Doctor, praepositus ecclesiæ
Spirensis, Ioanni Reuchlin Phorcensi. S.D.P.

Iucundissimæ tuæ mihi fuerunt literæ, quibus petis ut librū de bel
lis Germanicis ad te mittam, si huiusmodi liber aliquis apud me
esset, continuo ad te cōuolaret. Nihil est em̄ quod tibi negare ob
excellētē doctrinā tuā ausim, aut ob inueteratā amicitia nostram
possim. Fateor apud me esse epistolā, & si iudicio meo epistolæ mo
dum excedat, nondum emendatā Sebastiani Murrhonis. Eam tibi
mitto libens ea lege ut tua sit perpetuo. Apud eundē Sebastianum
opera Ioannis Camerarii Dalburgii Vuormaciē. episcopi latitat
codex autoris qui dem mali, Sed de rebus Germanicis scribētis, aliā
uidisse me non memini. Verū tui chronicarū scriptoris doctoris Io
annis Vergen, si nō molestū est fac lucubrations uideā, ut inter Pla
tonis Plotiniq; lectiones philosophicas habeā quo oblecter. Si quic
quā est q̄ hinc uelis, tuū est scribere. Ego em̄ quod iusseris per amice
effectum dabo. Raptim ex Vuormacia iii. Nonas Decembres.

Iodocus Gallus Rubeaquensis Theologiæ doctor
Ioanni Reuchlin Phorcensi. S.D.P.

Inuētus est q̄ ad nos Cursū græcū referret, inuētus est & is quoq;
qui piscē expectatū emeret, sale cōdirer, & missiōis mandatū p̄sto
laret. Rediit ad nos quē manu lætus apprehendi psalmorū græ
cæ linguæ liber redibit & ad te dū iusseris emptus tibi Salmo. Nec
Iodoci neq; Reinardi negligentia accusabis, dū diligentia & fidem
in discipulos tuos fidelem exhibuisti. Ego quidē spero nos ea in re
uoto tuo gessisse morem, si animū nostrum intuearis. Sin casu quo
dā aduerso secus euenit, ita eueniet ut nolumus. Tu nescio qua
uel fraude uel astutia nostri cōdiscipuli (dicerē uerius praeceptoris)
Religiosi Ioannis Cūn, effecisti ut ad nos rediret optatus summa
auiditate uirginalis cursus, qui tū præter morem aucupandi libros
quem a te non dico didicimus sed audiuius, redibit maturo & op
tato tempore. Ne quid tamē nimis, hoc est ne nimis ad reperēdum

E P I S. I L L V S T. V I R O R V M A D

acceleres. Tu habereis interea fructu, teq; uti eis gaudes totum deuo
ueas. Vtinam nos tanta opportunitate ac fructu græcanicis inserui
re possimus. Voluisti aut ut Vigilio uterer ad fouendam non dico
explendam edacitatem tuam. Id profecto recte admonuisti. Callet
enim Vigilius noster harum rerum odorameta; uerū in rem suam
non parum. Ad eius ingenium adde & tuæ coniugis experimentū.
Ego profecto philosophicam sum adiuncturus operam, pro eis tibi
rebus conquirendis atq; mittendis, quibus intelligam & ædibus tuis
opus esse & me tibi curare posse. Vale, nos quidem ualemus, in quo
rum numero discipulorum tuorum Thomas Truchses unā mecū
& Ioanne nostro religioso summe se tibi commendat. Ex Spira. v.
idibus Septembris. Anno M. CCCC. Ixxxix.

Iodocus Gallus Rubeaquis, S. D. P.

Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Facile est mihi ut arbitror a te impetrare, facilem ut discutias
mihi ambiguitatē. Ex Euangelio Matthæi græco. Scilicet quo
nā tpe scriptum sit uerbū uenimus in capite secundo. Scis enī
in romana lingua & præteriti & præsentis esse notam. Ego contra
quendam de nostris contendi ex quibusdā coniecturis potius præ
teriti esse q̄ præsentis, quiduis horum fuerit in græco, ubi certius de
signatur tempus q̄ in latino. Est autem textus ut rem apertius intel
ligas de tribus regibus, in eo loco, Vidimus stellam eius & uenimus
adorare. Græcanico cursu, si uel ad rem diuinam uel ad uoluptatē
quandam uti uolueris, fac sciam per dominorum Spirensiū Effelin
gensem procuratorem Ioannē Maierhofer, cuius opera & ego de in
ceps usus sum in scribendis immo mittendis ad te literis, quippe
qui omī fere hora ad te meas tuto perferri faciet. Vale. Vigili⁹ te re
cepisse Salmonē affeuerat quod me cura leuauit. Iterum cum hone
sta coniuge lætus uale. Ex Spira xii Kalen. Februarias. M. D.

Iodocus Gallus Rubeaquis Theologus. S. D. P.

Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Redit ad te uel sero cursus ille Græcanicus tuus, eo tñ foenore
quo p̄ Cunonē suppletū est, me immo te quoq; iubete id qd̄
amissum erat, in poenitentialib⁹ psalmis. Itaq; spero tā diutur
nam huius libri tui absentia minus abs te moleste latā. Verū Cuno
ipse per me cupit ut certiore eum facias, Ioannes euāgelista quo

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

loco in feruentis olei dolium immiffus fit. Romæ ne t̄ an in infula Patmos, aut alio quopiam in loco. Neq; enim mihi argumentisq; meis fidem habet. Dicit autē te facile poffe confequi fi uel ex te ipfo nescires ex Martyrologio faltem Cōftantinopolitano. Habes quid Cuno uelit ego (ut nofti forfā) ex Venetiis curauit mihi afferri Curfum græcū, utinā eo tam frequenter uterer inter orandum q̄ auide feci mihi eundem afferri. Sperauerim enī fructum ex eo me poffe confequi, fed negotia non tam officii mihi crediti q̄ amicorum ad alia me prouocant, immo auocant. Te autem cum uxore cupio iucundiffime & diu ualere. Ego quidem inter labores dono dei ualeo Conradum meum pellicanum ut facis foueas oro, fiue hebraas seu quod malo græcas literas ex te difcere cupiat. Ex Spira. Vltima Februarii. M. D. I.

Ioannes de Keifersperg Doctor theologiae & prædicator ecclefiæ Argentinensis. Ioanni Reuchlin S. D.

EXimie doctor, fi q̄s apud te D. Petri Schott tenes epiftolas eas mihi mittere digneris. Colligere enī undecūq; nitor, & multas iam collegi ac in unū uolumen redigere ftatui imprimēdum. Aiunt enī illi qui earū rerū habēt peritiam eas collectu fore dignas atq; diuulgatione. Ego plane non intelligo, ideo neq; iudico, fed peritis æftimatoribus credo, præfertim fi tuo quoq; iudicio congruerint, quod non parū pōderis afferet. Vale. Ex Argentina vi. ante feftum purificationis. B. Mariæ. M. CCCC. lxxxiii.

Conradus Peutinger Iuris utriusq; doctor, Ioanni Reuchlin Phorcenfi. S. D. P.

QVæ literis tuis apud Fucaros ingredenda mandafti, executus sum diligēter. Mercimonia tua Romæ empta p̄ eodē ad Nemetas uectore probo & quidē Auguftenfi trāsmiffa sunt, & cauponi ad Cantharū tradita ut Heidelbergā uehanē. Spero te nūc eo timore q̄ forfitan pdita credebas liberatū eſſe. Sin minus eadē iſtic repies. Qd̄ cōiugio noſtro foelicitatē optas, ex ſolita humanitatis tuæ beneuolētia facis, quare tibi plurimū & q̄s poſſum gratias ago. Et quo magis laſciuiedī libertate laxaret, inſtitutiōi diuinæ parerem, alas preſſius agerē, amore uero, non fucatis ſufurris & blādiciis uiuerem, uxorem duxi uirginem paulo breuiorem me nondum annos xviii. natam, pudicā temperatam pulchram honeſtam

E P I S. I L L V S T. V I R O R V M A D

& latinis literis aliquantum imbutam, quæ & nunq̄ a domesticis rixosa nec cõtumeliosa uisa est. Ex bonis parentibus urbis nostræ orta. Dotem dedit duum millium florenorũ. Nihilominus hæres futura si uixerit superstes. Deo itaq; Opt. Max. gratias habeo & habeo, q̄ studio nostro sociã & affecã familiarissime nobis collocarit. Ad xii. Kalen. Decẽbres nuptiæ habitæ sunt. Domũq; ad. vi. Kalen. Februarias traducta est. Socer meus Antoni⁹ uueller modo rerum domesticarũ curatore me constituit. Quod si de rebus nostris ad te prolixius & iactantius scripserim ignoscas, ad amicum enim uerũ & cõmunem loquor. Velim me tui & rerum tuarũ continuo obseruandissimũ diiudices, & me reuerendissimo Vangionum episcopo humiliter commendes. Ex Taberna nostra libraria iiii. Kalen. Februarias. M. D. I.

Conradus Peutinger. I. V. Doctor. Ioanni
Reuchlin. Phorcensi. S. D. P.

GAudeo plurimum me tibi tãtum esse cordi, q̄ nunciũ tuũ ad me uacũ ire non pmisisti. Agimus tibi ego uxor & filia gratias. Vehemẽtius etiã ageremus, si filia: agere liberius possent. Sed oĩa in Iulianã filiã cõferemus, quæ & literas modo latinas lege re didicit, & memoriter absq; scripto repetit, & syllabas etiã (dum ei munus aliquod licet exigũ dono) discit. Petis a me quippiã ex rebus professiõis nostræ. Scito apud nos nihil uel parũ esse qđ tu non habeas prius. Bibliopola tamen attulit opera Aristotelis uno uolumine, translationes scilicet Ioannis Argyropyli Byzantini, Leonardi Aretini, Hermolai Barbari, & Georgii Vallæ. Item Marfilium Ficinum de christiana religione, & opera M. Antonii Sabellici prosa & carmine. Qđ si ex his aliquid habere uolueris, reddito me certior rem, transmittã quidem quantocius. Superioribus diebus præpositus Augustensis suas ad me dedit literas, quarũ ad te exemplũ mitto, atq; rogo quid sentias mihi significes. Et cura q̄ patronus noster Dalburgius aliqñ Caess. suos uel saltem nomismatum inscriptiões ad nos mittat. Sum modo in nostris Sueuis Cæsaribus in quibus ob incuriam maiorũ labore maiore opus est. Tu si quid habes qđ nostræ diligentia: accedit rogo accõmodes. Vale, & me ama ut soles. Vxor & Iuliana suo & Constantia nomine te salũ optant. Iterum Vale. Datum Augustæ. x. Kalen. Maias Anno. M. D. III.

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

Conradus Peutinger. I. V. Doctor, Ioanni Reuchlin
Phorcensi Confœderatorum Sueuiæ
Triumuiro. S. D. P.

Tardior me ueheméter suspicor, non solū agendis in gra-
tiis, sed & habendis. Quare si quid in te ingratus deliqui, ueni-
am peto. Ignoscas uelim, immo rogo. Affecisti me fateor
dono non uulgari, Hippocrate scilicet de hominis præparatiōe. Et
poeta Ioseph hyssopæo, quos tu græcum unum, Hebræum quoq; al-
terum elegantia politiori Latinos fecisti. Verū hætenus non respon-
di. Negotia quibus obruor excusare me possent, sed non satis in-
gre, cum oia literaria utcunq; iucundissima nobis aliquando sint,
iis cum uacabam, respondere potuiffem. Sed rerum scribendarum
moles fastigium ingerit. Nunc inter legendū elegans & pernecessa-
ria Moria Erasmi Roterodami nostras in manus peruenit, qua nō
solum nos iureconsultos Sisyphi saxum reuoluentes, sed & plærosq;
supercillosos & irritabiles theologos taxat, ita hos solet apellare. Et
ut ipse ait, qui turmatim sexcentis conclusionibus adoriantur, & ad
palinodiam adigunt, recusantes protinus hæreticos clamant. Ego
eloquiū diuini cultores eos scilicet qui uerbo & facto nobis christia-
nis singulari sunt exēmplo, nō solum utiles sed & pernecessarios ue-
neror & obseruo, Liuidos, inuidentes, ac garrulitatis congestores te-
diosos admodum (si qui sunt) abominari & detestari soleo. Vel-
lemq; si qui fidei & professionis nostræ propugnatores essent. Sa-
cras nostras leges non uerbo solum & clamore, sed & opere colerēt,
tunc nulla cum inflatis si qui sunt oriretur controuersia. Sed rem
meā aggredior a Mose Deuteronomii capite quarto decimo inter
quadrupeda quæ hebræis permiserat edenda Pygargus cōmemo-
rarunt. Aristoteles autem in libro animalū sexto, Pygargū generis
ait esse aquilarū cui cauda albicans nomen dederat. Vbi Aldus Ma-
nutius Theodoro Gaza interprete uocabula referens, albicillā uel
nebrophonon id est hinnulariam dicit. C. Plynus Veronēsis libro
Historiæ suæ naturalis decimo, & capite tertio subscribens inquit,
Secundi generis aquilarum Pygargus in oppidis & in campis albi-
cante cauda, sicut alibi Melanætos nigricans. Idē libro. viii. capite
ix. supra quadragesimū de semiferis animalibus ad calcem, si modo
impressioni Parmēsi fides est adhibenda, dixit. Sunt & Damæ & Py-

gardi, Hermolaus Barbarus in castigationibus suis Plynianis Pygargum aquilam assentiens nō quadrupedem refert, Iunius Iuuenalis Satyra undecima. Sumine cum magno lepus atq; aper & Pygardus Vbi ab ipso Domitio Calderino, & Antonio Mancinello caprea esse inrerpretatur. Aldus Pygargum impressit, & aquilam & quadrupedem significari Sipontinus in Martialis epigrammate. xxxv. retulit. Animal utrunq; Pygardum Ioānes Tortellius appellat. Ambrosius Calepinus ex eodem Plynio Pygardi in caprearum genere meminit. Licet in Pygargo postea Sipōtino ipsi assentiri uideatur. Tanta est uarietas autorum uel etiam libratorū, ut quid sit credendum non satis sciam. Modica est hęc differentia & literæ unius uersio. Ego erubescens q; gr̄acas literas non didicerim, ab erudito quodam petiueram uocabuli huius apud Bibliam gr̄acā expressio nem, is ualetudine aduersa cum torqueretur paucis respōdit, multa me ex ingenio deducere, hoc sibi dixisse sufficeret, literam gr̄acam Pygargum nō Pygardum habere, quem Suidas etiam de aquilarū genere referret. Nec mosen (quamuis enumeraret illum inter animalia quadrupeda) asseruisse quadrupedem. Cum plus legi de arcanis mysteriis q̄ ordini aut elegantiis studuisset. Quod si ita errorem & apud Iuuenalem, Plynium, Calderinum, Tortelliū, Mancinellū, & Calepinum deprehendemus, ab alio nōdum annotatum. Litera quoq; d. ubiq; expungi deberet, tum etiam Pygargum ut. aquilam edēdum simul & permisisse & inhibuisse. Inquit enī, hoc est animal quod comedere debetis, bouem & ouem, ceruum & capream, bubulum, tragelaphum, Pygargū, orygem, chamaelopardalim. Et subiūgit omnes aues mundas comedite, immundas ne comedetis. Aquilam scilicet & gryphem, haliaetum, ixon & uulturem ac miluū. Cōtrarietatem hęc legis credet nemo, uel etiā Pygargum ab aquila ut speciem a suo genere distinxeris Sed legē ipsam de quadrupedibus ut ordine non ineleganti constitutā sane perspiciamus. Moses ipse post eorum annumeratōne inquit, omne animal quod in duas partes findit unguam & ruminat comedetis, sic Pygargū de aquilarū genere ruminantē cognoscere non possum. Est autem ruminare cibus reuocare ad rumen denuoq; conficiendo consumere. Quare uelim & rogo hac in re quid sentias, quidue pygargus? Moses, & an apud Iuuenalē Plyniiq; Pygardus pro caprea recte legi possit, me q̄pri-

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

mum certiozem reddas hæc & si magni non sint ponderis, habent tamen aliquid literarii exercitamenti, quod (cū ociamur) delectare solet. Simler ipsum hæctenus mihi incognitum, uirum ex Germanis nostris nūquam satis laudatum, & qui nos post te græcissare curat, grammaticam cuius græcam & in septem psalmos interpretatiōes tuas Thomas Anshelmus elegans ille chalcographus ad me misit saluum optato. Et pro dexteritate tua ut magnanimus es atq; fortis ille cebras tibi iniuriantū, ut muliebres, more Socratico, ne curato. Hoc unum sperant dū inuidia sua corroduntur, ut quæ ratione non possunt, garrulitate & blaſtatione uincant. Tu uale, Coniunx te saluum optat. Ex Augusta Vindelicorum pridie Idus Decembres. Anno salutis. M. D. XII.

Conrado Peutinger, Ioannes Reuchlin. S. D. P.

Quod serius q̄ uelim ad nos scribis, non negligentia erga me tuā accusare, sed diligentiam erga res cōmodiores laudare debeo. Quapropter expostulatione tua opus non est, modo eandē mihi ueniā cōcedas. Dedissem enī ad te literas & citi⁹ & fortasse crebri⁹, si nō aduersa occupatio iā me sifteret labori quotidiano calumniis aduersariorū respōdendi, a cōsuetudine mea ut nosti longe alieno, sed necessario tñ. De Pygargo Moyſi elegans in geniū tuū nimia curiositatis postulo. Cū tanta sit in omni lingua de uocabulis rerū diuersitas, ut nō solū Plyni⁹ apud Latinos, sed & Athenæus apud græcos, & alii de naturis rerū scribentes aboleſcant, cui⁹ in rudimentorū nostrorū libro primo facie. 23. de Iaspide memini. Ita in hebraicis uocabulis tam multus error est, ut superficio si quidam iudæorum a pluribus numero abstineant q̄ in lege sunt phibita, ne ancipiti uerborū intelligentia transgrediant. Tu uero si legisti rudimēta mea, inuenies in libro primo facie. 124. p. isto tuo Pygargo ab Onkelo chaldaeo, cui⁹ autoris translationē haud aliter q̄ textum hebraei uenerantur, unicornem esse traductum, quod doctissimi hebræorū approbāt. Ego eius animalis conditionē iam nescio, nec de illo nunc inuestigare possum, ad alium palū ligatus. Nā si habeat caudā præacutam, potest quoq; pygargus nominari. Est enim nomē cōpositum a pyge id est cauda, & argus quod æquiuo cum multa significat, album, candidū, uelox, acutum, segne, uacuū, Et canes ueloces dicūt cynargi. Ita potest rhinoceros aut unicornis

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

quolibet horum animaliu caudam habere uel albam uel acutam,
non solum Aquilæ genus. Vale.

Henricus Bebelius Iustingensis, Ioanni Reuchlin
Phorcenfi LL doctori. S.D.P.

CVM ea de te fama sit apud omnes Germaniæ bonarum arti-
um studiosos uir humanissime idemq; doctissime, ut te co-
lant ament & uenerentur quasi aliquod numen a superis in
hanc terrarum calamitatem elapsum. Nec iniuria dixerim numen
quid enim rarius apud uitalem auram spirantes hac tempestate q̄
uirum adesse in nostra præsertim Germania, sicut tu es, qui & calle
at græcam linguam, cui latinus sermo tanquam natiuus famule-
tur, & cui nostro auo in hebræo calamo aliquem nō solum christi
colam, sed ne dum iudæum & apellam antepone re quis sine uerecū
dia queat. Quid commemorem Teutonas solum? cum id ne qui-
dem Galli uel latini sermonis principes Itali assequi uisi sunt. Vel
si qui id assecuti sint coruis albis rariores sint, cum paucissimi etiam
priscorum id attigisse legatur. Legimus inter christicolas Ausonia
linguæ principem sanctissimum Hieronymum plenariam habu-
isse scientiam harum trium principalium linguarum. Post eum uel
non fuerunt, uel ad meam cognitionem nō deuenere. Sed illis omif-
sis cum tuus honos & fama ad cunctorum studiosorum aures deue-
nerit, & te tam egregie doctum sensissem, uolui tibi meos iuueniles
ardores dicare, ea conditione ut ex innata tua mansuetudine & ob
honorem omnium politoris studii alumnorum, si quid mendæ in
ueneris in meis carminibus, tua lima & præclarissima uena ingenii
id emendare, & me in tuorum saltem famulorum ordinem recipere
digneris, nihil enim ultra expetere uelim nisi tuum fauorem. Ut
si quid in meam rem efficere queas, ad id te impigram reddere nō
erubeas. Si hoc ut spero feceris, de me poteris tibi polliceri dum ui-
ta mihi comes fuerit, semper honos nomenq; tuum laudeseq; mane-
bunt apud me, & omnes qui saltem meam musulā non erunt asper-
nati. Scripsi etiam ad illustrem principem Eberardum, sed heu fa-
torum immutabili serie ablatum ad superos, ad omniū Minerua
insignium perniciem & incommodum, sed de his in aliud tempus
Vale Germaniæ decus, & me in sinu tuæ mansuetudinis foueas. Ite-
rum uale, Anno. M. CCCC. XCVL

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

Henrici Bebelii Sapphicon ad eundem Ioan
nem Reuchlin.

Cagnion magnum specimen Sueuis
Te parens rerum uoluit nitere
Ante mortales, uelut ante Phœbus
Sydera splendent.

Optimis fulges superum fauore
Dotibus sane ingeniis uigentis
Ipse natura ut uideare cunctas
Nosse camœnas

Seu uelis græcas latias ue musas
Aut hebræorum tonitasse scripta
Optime calles nitidus per orbis
Climata uasti.

Seu profam quæras modularis apte
Verba non certis numeris canenda
Verba diuini Ciceronis arma
Faris amœnæ.

Si cupis sanctos latices adire
Castali fontis Clarii ue uatis
Serta daphnea emeruisse possis
Tempora circum.

Seu lubet regum celebres triumphos
Atq; captiui exuuias cruentas
Pangis ut uatis tuba Mantuani
Bellica uerba.

Seu lubet focco aut Sophoclis cothurno
Optime certas, tenui ue plectro
Pindari & Sapphus fidibus canoris
Carmina scribis.

Flebilis seu uis elegos misellos
Et puellarum calidos amores
Lydiæ quondam resonas calentes
Pectoris ignes.

Pluribus quid te memorem peritum?
Quem nihil iuris latuit sacrati

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

Casaris leges memori retentas
Pectore doctus.

Ardua & magna moderaris arte
Principum paucis adeunda facta
Dona uirtutis tribuit benigni
Syderis astrum.

Ultimo crassas placidis ocellis
Ut soles, nostras foueas camœnas
Sufficit nobis heliconis amnis
Pauca ripa.

Et rudi plectro teneris sub annis
Collibet sacras aditare musas
Incitor fato ex adytis & imis
Numine Phœbi:

Henrici Bebelii Elegia ad eundem Ioannem Reuchlin
Phorcensem LL.doctorem.

Miraris si forte tuus accedet ocellos
Mufula nostra rudis, uisere nisa diem
Nyctimene ueluti tenebras si forte perosa
Egreditur specubus non bene lucis amans.
Fit sonitus uolucrum, nam circum penniger ales
Deuolitat, clamor sydera pulsat iners.
Quisq; nocere parat, nunc hoc nunc capitur illo
Omnis enim miseræ est insidiosus aui.
Sic mea arundo pauet tenui subnixa pudore
Ventosi critici triste supercilium.
Quæ prius in lucem nunquam procedere uisa
Non æquam trutinam rite subire timet.
Tam quid enim sanctum? diuino uel Ioue dignum
Quod non liuor edax dente nigrante petit,
Te tutore tamen superas gradietur in auras
Et si sit timor huic nomen in ore tuum
Castalides dudum nostra regione fugatæ
Exilium miseræ sustinuere deæ,
Et queritur quisquis diuina Palladis arte
Candidus Aonium continuïsse nemos.

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

Credo equidem uerum non alite fallor inani
 Pierides nostris ædibus isse procul.
 Flumina Pegafidum sumnio demersa profundo
 Tam libuit Sueuis temnere dona deum.
 Ni fueris pridem nostrum delapsus in æuum
 Musarum donis inuigilasse uolens.
 Colligis & condis flauus quæ dictat Apollo
 Dignus es a sera posteritate coli.
 Nam tibi grandiloquis maior facundia rebus
 Ingenioq; tuo flumina larga colunt.
 Carminibus Geticum uatem potes Orphea doctus
 Vincere, & Iliados nobile cedit opus.
 Qui legis historias gentis monumenta uetustæ
 Quas condis proprias postera turba leget.
 Quicquid tum demum docuit recutitus Apella
 Hebræo calamo noscere cura fuit.
 Literulas graias quo non edoctior alter
 Germanus, latias doctus ubiq; tenes.
 Sic tua fama potest geminum penetrare cubile
 Solis & arctos tum calidosq; Lybas.
 Atq; tuum nomen poterit neq; longa uetustas
 Perdere, dum mundo Phœbe corusce micæ.
 Ergo sinu placido foueas pater optime uatum
 Rustica distabit quicquid auena tibi.
 Atq; tuos inter famulos numerarier opto
 Ut nos erudiat docta Minerua tua.
 Henricus Bebelius Iustingensis polioribus literis præfectus
 in Gymnasio Tubingensi S.D.P. Ioanni Reuchlin
 Phorcensi legum, poetices, omnisq; literaturæ
 uiro consultissimo, atq; antistiti præ
 ceptori suo.

ET si parum tibi sum cognitus uir eruditissime, nec ulla extant
 merita, ppter quæ iure quicq; a te efflagitare possim, nõ tñ tem
 perabo mihi quin audacter tuæ eruditionis iudiciũ requiram,
 animatus uel hoc uno, qd sciam te liberalium disciplinarum studi
 is expolitissimũ. Vnde tanq; ex fonte uberrimo mãsuetudinem cæ

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

terasq; uirtutes & in primis humanitatem emanare sapiētes prodi-
 derūt. Humanus autē nihil antiquius ducit q̄ bene mereri de homi-
 nibus, id quod nomen prodere & significare uidetur. Tu igitur cum
 oīum iudicio habearis & sis polyhistor & philosophotatos, atq; no-
 bilissimarum trium linguarum eruditissimus, non potest esse quin
 sis & humanissimus. Vnde mihi fiducia uenit meas apud te p̄ces nō
 frustratum iri, & mihi iudiciū tuum desyderāti te nunq̄ defuturum
 in rebus ut tibi compertissimis, ita mihi nō satis cognitis, & quae an-
 xias & superstitiosas inter literatores contentiones soleant mouere,
Velim itaq; scire uir doctissime an scribēdū sit kyrie eleison nō ky-
rieleison, proximiori e ante l eliso, & an eleison sit quatuor syllaba-
rū uel leison eliso e sit triū, ita ut accentus cadat super penultimam
 uidelicet i ante s, an e & i constituāt diphthongū & unam syllabam.
 Secundo an in nomine euangelium u post e sit cōsonans & habeat
 sonum quasi f, uel constituat diphthongum cū e prācedenti, ut uul-
 go pronunciatur. Vnde locū habeat metrum nescio quale cuiusdā
 uersificatoris Ebrardi grācistae qui ita ait. Euq; bonum signat & ab
 hoc euangeliū fit. Peruersum sit euan hinc fit euangeliū. Sunt item
 apud nos q̄ cū pnunciāt euangeliū, eucharistia & similia, more grā-
 corū enunciant sono illo eufangelium, eufcharistia. Tertio an pro-
 nunciando *μικρόν* & similia, accentus debeat cadere super
 o micron in media, nō sup ω, nō obstante q̄ hoc longū sit, alterum
 breue. Quarto an *σοφία* & similia cū a nobis pronunciant debeant
 in penultima longari, & an etiā possint lōgari in carmine, cū *ιστρία*
 historia similiter scribatur cum accentu in penultima, & tū nec in
 carmine nec prosa enuncietur, nisi penultima breui & accentu ca-
 dente super o, & an bene ita pronūcietur. Hae sunt uir clarissime de
 quibus certior fieri cupio, nec dedigneris rogo & obsecro quanto
 citius possis respondere homini tuo obseruantissimo, & cuius si un-
 quam opus habeas, omnem operam & seruitium tibi peculiare du-
 cere possis. Vale, & me commendatum habe. Ex Tubingen quinto
 Kalen. Martias, Anno. M.D.I.

Henrico Bebelio, Ioannes Reuchlin. S.

Facile patiar pro tuo desyderio, immo plurimum aueo te mihi
 tuis illis nobilissimis uirtutibus fore notum. Sed heus tu mi Be-
 belii cur a me ueterano & ludi literario emerito milite gram-

IO. REVCHLIN LIBER PRIMVS

maticū opificum quæris? cuius & dux & imperator ipse in mufarū
castris quotidianum exercitiū agis. Redigere me uis ad incunabu-
la & uagitus puerorum, ut Paulum Tarsensem cum suis Galatis iur-
gātem audiamus, quomodo conuertimini iterū ad infirma & ege-
na elementa quibus denuo seruire uultis. At fuerit ille de aliis qui-
busdam locutus elemētis, ego satis tua erga me amoris facturus, aio
kyrie trisyllabum esse, primāq; per hypsilon, secundā uero iota scri-
bendam, cui sit accentus in prima peracutus. Eleison aut uerbū im-
peratiuum tetrasyllabum accentu similiter in antepenultima acu-
to, nec sit diphthōgus unq; ex e & η uocalibus, qua propter a nostris
ob ignorantiam Hellenismi male cœpit pronūciari hoc totum ky-
rieleison quinq; syllabarum, quasi per synalœphā elisis uocalibus.
De euangelio idem quod de Euandro tibi iudiciū sit. Nam cū post
eu consona litera sequitur, tunc diphthongi hoc est duarum uocū
sonus retinetur, ut euge Eusebius Eunuchus. Sequentē uero aliqua
uocali, cōpertum est enūnciatiōis diuisionē admitti, manente diph-
thongi quātitate ut Ptolemæus, Euergetes, Bacchus Euius. Et Virgi-
lius in octauo. Tū pater Euandrus dextrā cōplexus euntis. Haud se-
cus atq; in au diphthōgo accidere assolet, ut gaudeo gauisus, & ecō-
trario auis auceps, Quid aut sup metamorphosi sentiā, quoq; tales
dictiōes accentu pnūciari debeat. Certe p multū refert græca latine
uelis dicere an græce. Nā si togā eis latinā induas, romana seruabit
præcepta ut qbus breuis est penultima, his acutus in antepenultimā
cadat accētus, uelut, hæc Doróthea huius Dorótheæ, hic Timóthe⁹
huius Timóthei, hic Sócrates huius Sócratis, hic Hippócrates hui⁹
Hippócratis, hic Aristóteles huius Aristótelis, hic Praxíteles huius
Praxítelis. Aliter. n. ea si græce pferas, penultia ueniet eleuata, hæc
Dorothea hui⁹ Dorotheas, hic Timothéus hui⁹ Timothéu, hic So-
crátis hui⁹ Socrát⁹, hic Hippocrátis hui⁹ hippocrátus, hic Aristote-
lis huius Aristotélus. In qbus uero penultima syllaba regitur longa
ea si græco pallio cupias ornari spectanda ueniet ultima syllaba, q̄
si lōga fuerit, accentus exaltabit in penultia. Sin uero breuis leuan-
da est acuto sono antepenultima, & ita in barytonis. De historia &
sophia sicut de papia & philosophia cōmunē usum esse cōsyderan-
dum Priscianus Cæsariensis in libro de accentibus p̄cipit. Tu uero
eiusdē diligenter lege præceptum in libro secūdo artis grammati-

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

ca capite octauo de possessiuo, ubi tradit in quibus i penultima pu
ram producāt Romani. Caterum quæ penultima longam quanti
tate habent, eam semper eleuāt, nisi sit quædā exorbitantiæ causa,
Hæc q̄ potui breuissime ad te scripsi, tū propter nūciū tui festinatio
nem, tum etiam q̄ interea parum elangui, uix dum recta ualetudi
ne constitutus. Felicitèr uale.

Sebastianus Brant S.D.P. Ioanni Reuchlin
Phorcensi.

NVlla ego in culpa sum mi iucundissime præceptor, si iandiu
nullas a me receperis literas, qm̄ tabellariorū id effecit ino
pia. Nā qd̄ tibi bñ esse p̄cupiā est tibi exploratissimū, *ὅφραί
νομαι* equidē nō mediocriter, quippe qui *χρῆσι καὶ κτήσῃ* tuus sum,
& profecto si malis mancipiū tuum. Gratulor in quā tibi mi suauissi
me frater, quoniam in ea curiā principis es, quo Alemānia nostra
nihil habet excellentius, nihil illustrius. Atq; *μὰ μὰ θεῶν* sciebā ego
istud fore in fatis, q̄ certa lege res humanas dispensant, ut aliqñ inte
gritati atq; innocentiae tuæ accōmodatus statueret locus. Verum
quoad id futurū erat, ignorassē nisi literis tuis latissimis paulo an
tea certior factus fuissē. Quod præterea de rebus meis scire cupis
nihil te celabo. Ego fortunam ipsam fugientem moror, sequeretur
fortassis, nisi ipsa rerum dispensatrix nollet. Sed quod grataris mihi
quoniam pro singulis uersibus singulos byzātiōs receperim. Ita ha
beas uelim, mihi per gratam immo iucundam esse tuam istam *ἑ
Ἐπιλία*, Plane spe futuræ numerationis recepi. Vereor tamen ne
iam unus & item alter annus obstabit petēti. Quid plura? ego spem
precio emi, ex nudo pacto non oritur obligatio, scis quid intelli
gam? Accingam me operi pro impetranda licentia. Dii secudent
cœpta. Ego a Musis in uerbosas leges incidi. Vale pars animæ meæ,
mufarumq; patrone. Ex Basilea quinto iduum Ianuariarū die. An
no. M. CCCC. lxxxiiii.

Sebastianus Brant, Ioanni Reuchlin Salutem.

Literas tuas optatissime frater mihi in primis suauēs eo iocūdi
us recepi, hilarioreq; uultu p̄legi, quo feri⁹ ad me tandē (tamet
si nō absq; fastidio hactenus expectatæ) p̄diere, atq; utinā me
idoneū saltem existimares, ad quē crebrius humanitas tua scribere
non dedignaretur. Posses etenim (ita per ecastor credas) mi frater

IO. REUCHLIN LIBER PRIMVS

mihî gratius facere nihil. Sed iandudum scio forenses tibi petra-
standas esse causas creberrimas, neq; rursum me latet, q̄ frequentia
tibi sint subeunda castrensia negotia, id quod nuper in Abbatis no-
stri Spanheimensis Catalogo absq; suspiriis, communisq; patriæ no-
stræ querimonia præterire nõ potui. Cũ præsertim tu solus & unus
existas, qui Germaniam nostram ingenio tuo illuminatam, scriptis
tuis desideratissimis illustratam, celeberrimã quoq; reddere posses,
sed tua te uirtus opera ad maiora referuat. Quo fit ut inter assiduos
nostros gemitus, hoc unum tibi gratulor mi frater, mihi quoq; gau-
deo qui a literis scilicet abstractus, apud eũ tamen degis principem,
quo hæc nostra Germania nihil habet excellentius, nihil illustrius,
quippe qui singulari sua uirtute atq; beneactæ uitæ suæ præconiis
cantatissimum ducale nomen, militarisq; Romani imperii disci-
plinæ supremum magistrum iure meritissimo iam pridem a sa-
cro sancta Regia Maiestate obtinere meruit. Atq; proinde nescio si
quod præstantius in terris nomen a Diis immortalibus, illustri suæ
magnificentie conferri potuerit. Viuat posco diu fœlix Dux maxi-
mus armis. Et patriæ præsit imperioq; diu. Cæterum emendationes
tuas in libros de Verbo Mirifico p te notatas in fine citandas perle-
gi. Dabo quoq; operam quantum in me erit ut coniunctim pro tuo
uoto imprimantur. Post calcem quoq; eorum librorum qui adhuc
in manibus sunt impressoris reponant, quo cõspectius liquere pos-
sit quibus in locis impressorũ inaduertentia egregias tuas depraua-
rit sententias. Tu interea curabis ut aliquñ te coram contueri liceat,
tuaq; iucundissima frui præsentia. Vale suauissime præceptor, tuasq;
amicenissimas ad me sæpi⁹ ire sinas literulas, plurima te puer noster
Onophryus impertit salute, qui utinam sub te magistro teq; præce-
ptore de locupletissimo effluentiq; Castalio tuo latice aquas potare
mellifluas aliquãdo posset. Iterum uale, literarum & patriæ nostræ
decus. Ex Basilea Kalendis octobribus, Anno M. cccc. xcv.

Sebastianus Brant, Ioanni Reuchlin salutem.

Gratulor & quidẽ uehemẽter suauissime Capnion, te patrios
tandẽ iã repetisse lares. Cõingis in gremio placidũ cape atq;
soporẽ. Et in primis, quũ ab illa erumnosa te liberatum extra-
ctumq; esse curiali molestia accepi, qua grauius libero præsertim
homini, & more tuo philosophanti, musarumq; alumnis arbitror

EPIS ILLVST. VIRORVM AD

cōtingere posse nihil, siue quod ppeti minus sustinerem, præcipua
 si cui τυραννος ἢ μορῶς ἢ ἐκεῖνος ἐπι κακόζωος ἀρχιανσις conti-
 geret, qualem tete aliquando expertum tua cōmonstrat comædia,
 quam Leontorius noster mihi sese transmissurum pollicebatur, sed
 nōdum uidere merui. Gratulor præterea quoq; tibi optime Capni-
 on mihi uero gaudeo, quia quam de morte nostra audieras famā,
 hæctenus uanam compereris. Illa quidē in diis est fati mora, tollere
 uitam ius habet atq; animā qui dedit ipse deus. Scio te eā tameris in
 anem ægre saltem tulisse migrationis nostræ famam, eo q; me tuū
 discipulum, uel si malis seruulum, ingenta uirtute, & bonitate tua
 præceptoris more diligas, idq; mihi sit exploratissimum. Et ob eam
 quoq; rem ppetuo me tibi deuinxeris amoris uiculo. Mi Capnion
 o mi Capnion quā iucundam trāquillamq; inter musas tuo in mō
 te græco agis uitam, non modo philosophicam, sed & haud secus
 atq; Phœbum in Parnasso aut Orphea in Rhodopeio iugo fidibus
 sese oblectasse canoris aiunt, Capnion o scelix qui fato quiq; secun-
 do, Hercule Pieridas ad tua uota uocas. Ast ego perpetuos cogor
 subiisse labores. Assiduamq; leuem quætere mole stipem. Da ueniam
 festinanti, multa coram tibi loqui tuoq; frui consilio cuperem, nūc
 non licet. Sis scelix, prorsus scelix, gaudeq; ualeq; Chare magis uira
 frater & usq; uale. Ex Basilea Idibus Ianuariis M.D.

Sebastianus Brant ad Ioannem Reuchlin.

Optime Sueuigenum, triplicis decor unice linguae

Capnion saluum te Ticio esse iubet.

Tu uelut Augustus, Lepidus, Marcus ue Triumuir.

Totius imperii es teutoniciq; soli

Ergo Vale, mea fida salus, mea summa uoluptas.

Famule & Onophryi sis memor oro tui,

Ioannes Amorbacchius impressor Basilien

sis, Ioanni Reuchlin Phorcensi

LL. Doctori S. D. P.

EGregie Doctor uir humanissime. In cōmentariis S. Hieronymi
 super prophetas sunt pluria uocabula græca e diuersis transla-
 toribus ex hebræo uarie interpretata, & fortasse illud ex hoc ac-
 cidit, q; uiderūt unā literā hebræā, p alia. Vocabulis aut græcis q; in
 dictionariis græcis apud nos existētib; non inuenio; fidē dare non

IO. REUCHLIN LIBER PRIMVS

audeo. Sunt etiam ea uocabula in antiquis libris ita corrupte scripta, q̄ literas q̄nq̄ non cognosco. Quapropter ea uocabula graeca quae non intelligo in quaternionibus quibusdam depinxi, eo modo quo potui ex antiquis libris, & eis breues sententias ex commentariis praemisi, dedi q̄ ea oia religioso uiro Corado Leontorio tibi ut dicit notissimo ad te deferenda, qui & mihi affirmauit re meam apud te promouere, & instare ut operam des illorum emendationi & correctioni, Quod & ego peto ea instantia qua possum. Et pro laboribus quaequid petieris libentissime dabo, Si autem me derelinquas, neminem scio in Alemania qui me iuuare possit. Et forte propter hoc, opus infectum permanebit. Spero etiam, postquam Hieronymus cum suo graeco & hebraeo fuerit impressus, quae rudimenta hebraea pluribus uentur. Vale feliciter, Ex Basilea. xxvii. Iunii. M. D. IX.

Georgius Nuttel, Ioanni Reuchlin Salutem.

Quae res mihi in primis exoptanda fuit clarissime uir, ea mihi hoc tpe forte ut spero fortuna euenit. Nam cum tuas & humanissimis & pientissimis admonitionibus refertas plerumque literas, maximo fui tui suffusus gaudio, tui rubore, quippe quae scribis obta bellatui festinationem literas tuas carere politiore stilo, & te philosophica usuru polliceris breuitate. Vere inquam philosophus philosophia uteris, & quae grauissimis auribus auertenti, auertentiq̄, in quo haud diffidas. Caeterum quod de Iafone Maino admones, quae me scientia & autoritate augere possit, uerum fateor. Et ego uerum fateor me futurum suum, nisi Rhamnusia prohibeat non poenitendum auditorum, & quem in genue doctorem (si Opt. Max. pater instituto aspirarit meo) nunquam diffitebor. Et id absque ambitione intelligas uelim, sincero namque eductur promptuario. Rubore praeterea affectus, cum satyricum istum quem praese ferunt eae literae tuae sentirem morsum, quo me (non dico iniuria taxas, quae bellorum torquear a uero scholasticorum plurimum aberrans ut tuo uerbo utar tramite discriminibus. Veniam precor patrone, si minus uerecunde ad haec respondeo. Eo namque tpe quo ad uos priores destinabam literas tanto erat Papiensis concitatus furore popululus (difficile dictum) Testis erit locupletissimus ea in re tabellaris iste meus D. Ioannes, qui coram fatebitur, taceo alios. Et ego bene mestris ut ipse ais in aliena ora, ignarus tum morum tum casuum eiusdemodi rerum, ne mihi subtimeam; non negabis unquam. At modo

paulo maiorem concepi fiduciam. Licet cominus instent diffensiones inter sanctissimum papam & regem Francorū. Nullatenus tamen latium egrediar, in quo plurimum iuuat morari, neq; unq; propositum fuit ante praestitū tempus remeare. Ne tuæ in primis ceterorumq; amicorum minus uidear paruisse suasioni, De ea re q; tū sollicitabat eram (fateor) sollicitus, praesertim cum inter bellicos tu multus, legēdi non sit relictus locus ullus, quæq; mea cura intermittere subueerebar. Nunc uero animi dissolui nodū liberq; curarū saccisuas impēdo horas in perferendis legibus. In quo studio fastidum abstergitur omne. Demum gratus gratissimū suscipis animum Quodq; miserim calamos, gratiarum actione mea sententia nō est dignum, gaudeo tamen si quid facio quod placet, & id gratum fuisse aduersum te, habeo gratiam. Reliquum est in calce literarum ne prodigalitate incidam pestem patēne & amice exhortaris. Facis tu quidē recte, & pro humanitate tua in me propēssima, & q; tam pecuniosus iam sim redarguis. Fateor, at memineris uelim me plus quinquaginta erogasse aureos pro chartacea mea suppellectili qua necessario indigebā, ut alias inquit Nicolaus quartus in. c. exit uer. habetur de uerb. sig. li. vi. scientiam requirere studium cū libris, praetereo alios necessarios usus pro primo tempore. Cogitabam item si alio proficiscendum fuisset, illud Martiani, qui habet nummos se cura nauigat aura, Addit Aufonius. Fortunamq; suo temperat arbitrio. Cūq; imminēbat fortuna, eam regēdam arbitrabar, si tamen nummi non deessent, contentus uiuam de cetero, & languescens tua de me spes fac reuiuifcat. Ego id temporis quod reliquū est curriculum totum bonis impendam, dispensaboq; literis, quoad de me actum sit. Hoc unū te uelim, si ductu & auspicio tuo fieri poterit cōuenias Sebastianum Vuelling de re filii sui, qui ut ad me migret ad hybernā tempestatem uehemēter opto. Fecit nō loquacitas, sed beneuolentia longiorem epistolam q; par est. Et citra Senecæ præceptum quo dicit epistolam non debere sinistra manū legētis implere, dabis ueniam & ruditati ignosces. Vale foelicissime cū Metelli foelicitate, dii te tueantur, annosq; longæuos largiantur ut sanctissimos tuos atq; grauissimos mores, quasi quādam idæam intueri possimius Ex Papia. xxv. Iulii, Anno. M. D. X.

I O. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

Ioannes Vuacker, latine Vigilus, Iuris utriusq; doctor,
Ioanni Reuchlin salutem dicit.

Quod ego mi Capnion haftenus & ab ea hora qua a me deces-
sisti usq; in huc diē, etiā tuis literis id a me exigentibus, nihil
literarū ad te mearū dederī, uix ausim ne dicā possim
me excusare, cū tot interea habuerim occasiōes scribendi, torq; nū-
cios ut mille ad te & innūerabiles epistolas dare potuissim. Sed ut
faltē uno si uelis argumento me habeas excusatū, utq; uerū loquar,
non transit mensis post tuam abitionē quin & a principe & a can-
cellario & interea saepius audiuerim te uocatū, tibi scriptū etiā ma-
nu principis ut huc uenires, quāobrem maxie calamus meus sese cō-
tinuit, uolens omnia in tuum aduentum differre, quanq̄ plura sem-
per ad te fuissent scribenda. Sed nondum compares. Ideoq; possem
ego omnem culpam meam in te transferre. Velim ergo tibi persua-
deas meam ad te scribendi negligentiam, & tuam item ad nos rede-
undi tarditatem, tanq̄ paria delicta mutua fore compensatione tol-
lenda, quanq̄ ego minime dubitauerim te non sine urgenti ratione
domi continere potiusq̄ hinc inde uagari. Spero tamen sperantq;
quin immo & optat & desyderant multi alii te aliquādo nobis prae-
sentem futurum, ut ore ad os negotia mutuo inter nos agenda pro-
uoro possint expediri. Sperat & id Andreas theologus noster, qui to-
tiens tuam optat praesentiam, quotiens se meminit esse infirmū, ac
nullum apud se habere medicū a quo recipiat medicinam, hoc est,
qui in philosophia secum usq; in secundam aut tertiā noctis uigiliā
perpetuo secum disputationem continuet, eiq; aduersetur. Nūc em̄
dicit ubi est Reuchlin cum suo instās, utinam adesset. Iam uero tui
cupidus est, ut cum eo cōmiserationem habeas illius totius nōstri
seculi eiusq; tam miserabilis status, eūq; audires sese ultra in hoc se-
culo minime māsurū. Quin immo mox sibi ad Schonau suāq; illic
habitationem esse diuertendū, aut saltem semel eandem esse ab eo
uisitandā. Pastor praeterea in Steinach quid tui egeat nescio. Saepius
tamē tuam diuturnam absentiam dolens miratur. Praesul item no-
ster & Vangionum, nedum te desyderat nobiscum esse, sed indies
conat̄ inuenire media quibus te reducat ad se, ut & si te ppetuo secu-
detinere non possit, saltem te praepatore per hanc hyemē futuram
utatur. Cōstituitq; uxori tuae ut cōsensum praestet transmittere pro

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

pediem plaustrum uini boni. Tu interea delibera quid tibi sit faci-
undum. Sed ut de reliquis taceam, quid credis de me ipso? nunquid
ne ego desyderem tuum festinum aduentum? Profecto merito id
credere debes, ego enim propter te neminem habebō saltem chariorem,
qui nostro more mecum in multam noctem uina mea noua opti-
ma dulcissima & in magna copia gustet, p̄bet, deglutiat. Spero enim
me habiturum ad annum futurum decem plaustra non minus ui-
ni noui optimi & dulcissimi. Neminem præterea habebō, qui dum
mane surgendum est uestibusque induendum, promiscue & suis & me-
is utatur uestibus. Quid multas? carebo ego unico meo solatio. Ob-
eas tamen res omnes, nolo facias quod tibi non conducatur, quodque tuo
iudicio tibi uideatur aduersum. Quod si æque tibi ut mihi congrue-
ret, faceres rem mihi longe omnium maxime gratissimam si hanc
hyemem totā etiam meis impensis nobiscum ageres, postea quæ enim
nuper a me discessisti, tum primum sensi ego atque magnifici solati-
tia quæ ex tua præsentia indies acceperam. Nacta semel oportuni-
tate si uenire non potes, describe saltem nobis uitam tuam domesti-
cam seu heremiticam, credo enim te in solitudine domus tuæ cum
solis libris tuis delitescere, & ut alias constitueras a negotiis curiali-
bus abstinere. Decanus noster spirensis iam multos dies laborauit
febri quartana, cui si potes scribe quæ primum literas consolatorias &
medicinales, facies enim ei rem gratam. Fuimus nuper Cancellari-
us, pastor in Steinach & ego cum eo consolationis causa. Fuitque ob
eam solam rem nuper cum eo serenissimus princeps noster, ceterū
utile (ut tandem has barbaras literas concludam) sperarem fratri
tuo fore, ut semel adesses præsentem principem, posset enim de nouo ei pro-
mitti stipendiū pro continuanda lectione in lingua græca, ad quod
cancellarius laborat, sed suus solus labor timeo non sufficiet, quanquā
& ego non omnino dormiam. Estque res propterea eo deducta, ut si tu uel
unum uerbum nostræ actioni apud principem addideris, res expe-
diatur indubie, possitque sic frater tuus continuare studium suū quod
in legibus & canonibus incepit. Vale & me ama, atque uxori tuæ dul-
cissimæ dic meo nomine salutem multam, rogaque mei loco ut si ali-
as fieri possit commode, saltem te semel ad nos remittat. Vale iterū,
raptim in die animarum, Anno. M. CCCC. XCIX.

Capnion Vigilio salutem.

IO. REVCHLIN. LIBER PRIMVS

TVa in me uoluntate mi amantissime Vigili, uide quāti te faciā nihil mihi post libellos & Chartas iucūdius, nihil suauius unq̄, id semp̄ audienti ex oibus q̄ ad nos istinc ueniūt egregia te de nobis sollicitudine affici ut ualeamus. Quod nup̄ etiā nobilis adolescens ille Ponchinus & Dionysius frater p̄be testati sunt. Eo sum ductus maxie ut uestro contubernio si nō oīni momento at q̄ sape quoad licet interesse cupiā, ubi acutis & acrib⁹ ingeniis nō mō priscorū dogmatū thesauri eruunt, uerū etiā ætatis nr̄a meditatur inuēta, ubi nihil est usq̄ uel diuinarū uel humanarū rerū qd̄ nō inter fecundos calices Aristotelico more in utraq̄ partē disputet, quo in gñe (dii boni) quāto cū studio Andream nostrū illū philosophissimū hoīem abundātissimo dicēdi torrente ac ui sermonis p̄ditū audiuius oēs, etiā in multā noctē ab eius ore pendētes, quom̄ q̄ de re dicere illū libuit p̄perua orōne usus pulpiti cōcederet nemini. Ego uero Arcesilæ mō & Carneadi contra om̄e qd̄ proposuisset, conarer differere. Meministi ne, qm̄ pugnātia duo & contradictoria in uno quodā latissimo instāti uera esse statuebā, q̄tos ei risus cum exclamaret, ubi est instās Capnioniū. Nec mirū q̄ de suæ orōnis flumine tā multa hausimus, cū totus fluminibus scateat, unde tanq̄ de spongia quādoocunq̄ altercationū certamine comprimitur. Variū manant philosophorū riuū, inter cacumina doctissimorū uirorū, alter Apollinis Parnassus, ex quo Tanaim, Bastrū, Choaspen, Indum, Araxen, ingentia flumina scribit Aristoteles ille Stagirita impetu profluere, alter orientē uersus Promethei Caucasus, unde Phasis lento gradu elabit̄ alter ad occidentē uertex pyrenæus, hinc Rhodanū illinc Tartessum emittens, alter in Libya æthiopicus tractus, unde ægon & Nyfes & Chremes & Nilus, alter ad aquilonem Arcynium iugum ut extat in Meteorologicis, unde fama celebris Hister exoritur in Euxino ponto mergendus. Et hic noster ignobilis Nicer societate Rheni ad borealem Oceanum properans, quem uos familiarissimi contubernales mei accolitis, & accolitis quidem sine me ad hos latices Pieridum, cum tanta uoluptate quanta ipse Andreas ad latices accubat balneorū. Finge tu mihi hominem humi serpere ad fontis adiculam in meditullio æstuarii mox repentem propere post sudores uixdū meticulose primo illas ipas fistulæ guttas summis digitulis atrectare, ac tādē stillantem aquulam osculari, clau

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

culo mordicare & lambere, deinde insumere & resumere, postremo haurire, sorbere, deglutire, & usq; ad immensam satietatem ingurgitare. O q̄ prosperi Andreae successus, O quāta sc̄licitas. In siti humidum, in aestu frigidū, tactu leue, visu lymphidum, auribus rauo murmure sonorum, dulce gustui, & salubres herbas, prater radens suauissimi odoris libamen. Iam cogitanti mihi arefcūt fauces & ipse sitio, qui Andream aquas potare scribo, nō Tantalum qui ne labra quidem admouet, sed memoratu dignissimum Protea illum & sacerdotem & uatem. Affer igit̄ mi Vigili helueolum tuum quod græce chenopoda dicimus, ut relictis Andreae Nereidibus tecū bibamus, simulq; cum religionis nostræ colūna Iacobo theologo Selistarino quē apprime diligo. Et quidē fauētibus superis cōbibemus tandem aliqñ, & una cœnitabimus, quando noua inter uos stella oriri & luere uisa est, non ex ueteribus planetis unus, quos maiores nostri erones uocauerunt, sed sydus aliqđ summatis orbis ille constatissimus iuris Venigerus, quem suo merito uas legum appellauerim, ut Bald^o Azonem. Vale sc̄liciter cum tuis immo nostris, & Dionysio fratri benefac ob amorem in te meum. Ex Stutgardia sexto Kalendas Octobres. Anno. M. D.

Conradus Leontorius monachus Mulbronensis, Ioanni Reuchlin, latine Capnioni Phorcensi. S.D.P.

Festinabam fateor sed frustra mi iucundissime amice, ut te Stutgardiae pro tua in me beneuolenti & p̄ mea in te p̄petua obseruantia alloquerer ac amplexarer, sed interuenit occupatio tua, immo nō tua sed aliena, qua utinā non esses obstructus. Sed interim ab illo iucundissimo literario ocio necessario auocaris, ne forte cōtemnere uidear id cuius sub umbra tēporario emolumento creuisti. Verum enim uero quom̄ præstantissimum animum tuum, & illam ingenii tui naturam acrimoniamq; curios^o scrutator exploro, uideor mihi in te uidere quod excellentissimi philosophorum aut neglexerunt aut minime fuerunt attentare ausi. Socratem siquidē illum Apollinis oraculo sapientissimū iudicatum, ciuilia Reip. gubernacula tractauisse non proditur memoria. Platonis diuinum ingenium intra celebratissimam academiam emicuit. Stagirita Aristoteles Alexandro Magno se p̄dagogū q̄ exercitus impatorem præstare maluit. Quid Stoicorū Epicureorūq; uulgatissimos prin-

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

cipes commemorem? nonne intra philosophiæ sinum inglorii cõ
 senescere q̄ imperatorias mortes triumphis ornatas subire malue-
 runt? adeo paucos inuenies qui theoreticam laboriosa cum ciuilitate
 coniunxerint, & reipub. fungentes muneribus se nihilominus philo-
 sophiæ studiis addixerint. Te uero unum admiror, qui utrunq; mu-
 nus splêdidissime soleas obire, & hinc quidem publici muneris ora-
 torem te ita exhibes ut paucos, philosophiam uero adeo eleganter
 subtiliter, profunde indagare, elucidareq; cœpisti, ut nullos tecum
 hac tempestate conferre nec ausim nec possim. Huius meæ opinio-
 nis immo uerissimæ existimatiõis feci periculum. Quom enim Ba-
 fileam Ioannem Amorbacchium conuenturus peruenissem, pro
 sua in me beneuolètia iucûdissimo & elegatissimo donauit mune-
 re, illo scilicet ope tuo de Verbo Mirifico, pr̄sus mirifico qd̄ prim⁹
 ego ex illa officina sua imp̄ssoria deportaui. Legi p̄legi relegi, sũma
 cum admiratione inuentionem, eloquentiam, enodata mysteria, &
 quod nullus ante te latinorum ne cogitauit quidem illud Ihesuh tu-
 um, obstupui. At quid facerem? quid dicerem? felicissimo auspicio
 in lucem es editus, submurmuraui tacitus. Germanum nomen ha-
 stenus barbarum existimatũ immortalis es gloria illustraturus. Ma-
 gne ingenio, magne doctrina uir eruditissime & amicissime perge ut
 cœpisti, ne semper Germanicam eruditionem Italicum irrideat su-
 percilium. Tractas quidem Re mp. sed interim summi philosophi
 & eloquentissimi oratoris munus implesti. Si quis deus romana ro-
 stra & campum Marcium redderet, desperarem ne? illustrem ora-
 torem in illo splendore præstantissimorum uirorum te euasurum.
 Refloreat illa tot seculis decãtata academia, an sub diuino Plato-
 nis ingenio dubitem te non maximi philosophi nomen habiturũ?
 patere queso ut citra omnem adulationem te admirem ac laudibus
 ornem & quidem meritissimis. Ego te trilinguem immo quinqu-
 linguem Sueuum Romano Tullio non æquo tantũ, sed etiam præ-
 fero, tanti existimo ex hac barbarie in tantam eruditionem emer-
 gere potuisse, sed de hoc satis. Redeo ad mirificum illud opus tuũ,
 quod statim quinquies emptum indomito Rheno demirandum
 transmisi. Verum tuũ hoc indolui, q̄ præter omnem uoluntatem
 meã in ipso frontispicio tam mirifici opis tui nomen etsi obseruan-
 tissimi tui, pauperis tamen ineruditiq; Cõradi uisitur, legiturq; Lon-

ge siquidem cultioribus & ditioribus ornamentis uestibulū illud primū intrantibus decoratū politūq; esse debuisset, ut blando ac diuine aspectu lecturū nira & abstrusa illa mysteria alliceret castū, deterreret prophanum. Vereorq; ne incultū illud frōtispicū lecturos alioqui multos submoueat, dū hinc periculū de toto reliquo ornatu sint facturi. Sed me tibi excuso amicissime amice, nesciebā opus tuū chalcographo esse datū, nesciebā te extremā imposuisse manū. Sed cum Moguntiaē Abbate quēpiā mihi incognitū librū de ecclesiasticis scriptoribus cōponere didicissem, admonui Iacobū Selistinum ut noīs tui apud illū Abbate summa q̄ta posset cōmendatione meminisset. At cum tū illud Abbatis Basileaē imprimeret opus, Iacobus ipse Vuimphelingius lras meas Ioanni Amorbachio trāsmisit, ut ex ipsis nomen tuum cū debita cōmendatione excerptum infereret catalogo scriptorum. Cum aut̄ interea opus tuum Mirificum inciperet imprimi, pro quodam argumento opis tui epistolā meam prāmisit. Quæ omnia Ioannes Amorbachius mihi retulit, ex cuius ore me tibi iucundissime amice excuso. Quod tñ tecū Germanorum facile om̄ium doctissimo (qñ quidem ita accidit) iuncta noīā fero, q̄ gratū mihi fore arbitraberis. Iam pridem fratrem me nominabas, nunc tibi multo sum iunctior, præsertim cū prima illa eruditissimi ingenii tui foetura, sine nomine meo in lucē nō sit edita, sed restat aliqñ coram largior confabulatio. Caterum uelim cognoscas consilium meum, neq; em̄ possum ab amico quid facturum sim abscondere. Ad Alemāniam reuocaui Mulbronensium rogatu, Gallias desero, Seruitum Mulbronnaē ueni, nō solum præter sed contra uoluntatem reuerendissimi domini Cisterciēsis, qui me honore & ueneratione plus debito prosequutus est. Iurauitq; me post annum reuocaturum ad se. Deinceps tñ me Mulbronnaē reperies, habebis ex me literas crebriores. Quæ em̄ necessario sum iterrogaturus multa habeo. Nihil postulo nisi amicitia beneuolentiam humanitatem tuam, quā mihi ut spero non denegabis siquā Mulbronnā transueris, me compellabis. Tuus em̄ sum, tuus permansurus. Misi tibi literas doctoris Ioannis Heberlingi ex Dola, circiter Kalēdas Nouembres, si ad manū tuas peruenerint nescio. Ipse se tibi perinde atq; præceptorī charissimo commendat. Vale foeliciter tertio Kalendas Apriles. Anno. M. CCCC. xcv.

IO. REUCHLIN LIBER PRIMVS

Conradus Leontorius Ioanni Reuchlin Phorcensi. S. D. P.

Salue præstantissime præceptor tanq̄ frater colendissime, quã sim memor & amans præstantiæ tuæ, uel ex hoc conicere potes, quã memoria tui in qua libetissime respiro adeo mihi semper præsens & ut dici solet ad manum est, ut quaqua uersum me uertero te tñ haud quanq̄ derelinquere aut obliuisci tui possim, tanta est in te humanitas naturæ munere & opa tua insita, tanta erga oēs beneuolentia, tantum optimarum artium, tñ eloquentiæ & mularum nõ modo latinarum, sed & graiarũ familiaritas, ut ipsi barbari te diligere, te uenerari obseruareq; alliciant. Ego uero si non te ut dominum, ut fratrem, ut parentem summa charitate & ueneror & obseruo, sum pfecto & ingratus & indignus erga me ingentis beneuolentiæ tuæ. Sed existimo me apud tuam humanitatẽ nulla quidẽ alia re q̄ diligendo, uenerando, & obseruando, minime ingratum inueniri. Tu interim ut pro tua constantia facis, illum erga me aĩm tuũ candidissimum cõseruabis, ut quom illa iterum dies fœlicissimo sydere aduenerit, possim te sine rubore & alloqui, & ut parentem amplecti. Caterum pstantissime. D. ex Mediolano ad te literas expeditas datur⁹ eram, sed qui pferret inueni neminem, eas mecũ simul & doctori Adolpho designatas Romam apportauit, quas ad te cũ præsentibus mitto. Adiunxi & alias ad amicos meos literas, quas etiam colligatas tibi ideo dari iussi, ut pro tua in me charitate eas omnes diligenter reddas quo oporteat. Viue & uale cum præstanti coniuage tua. Romæ Nonis Martiis. M. CCCC. lxxxix.

Nicolaus Basellius monachus Hirsaugiensis. Ioanni Reuchlin Phorcensi. LL. doctori. S. D. P.

EX Spanhemesi academia me denuo i patriã rediisse humanissime uir etiã si te fugisset, uel ex datis ad te lris ad. vi. Id. Iulias intelligere potuisti. Qd uero in hũc usq; diẽ respondere distuleris, non potui nõ sinistrũ aliquid uel de ipsis literis uel amore in me tuo suspicari. Quare & has quoq; prioribus adiicere nõ iniuria curauit, quo plane tibi ego non tu mihi taciturnitatis culpam impingeres. Sed hæc missa. Nunc quod meæ est fortis, ego hic inter Atticos Rhomuleosq; triumphos & dego secure & ualeo perbelle. Deus hæc fortunam secundis uelis plurimos in dies dirigat. Tu uero quam in te rationem habeas; & si mihi ex Iacobo nostro Mulbron

E P I S. I L L V S T. V I R O R V M A D

nensi monacho perspectissimum sit, nihil tamen certius tuis episto-
lis auspicari possum. Velim igitur doctissime uir chariorem tibi pa-
pyrum quàm eum qui te diligit uehemèter & plurimum obseruat ne fe-
ceris, mea etenim in te obseruantia peruetusta nec calcaribus eget,
nec monitore, ipsa sibi sufficiens, etiam inter uariarum strepitus oc-
cupationum uultulare uidetur. Retulit mihi quidam ex sancti Fran-
cisci obseruantia Paulus nomine hebræis te literis sudare, atque pro
pediem efficere, ut sicut græca ita & hebræa quoque lingua studiosis
pateat. Non potui non mirari diuinum hoc tuum ingenium, laboreque
iustissimos commédare, quippe qui græcam nostris iäpridem Ger-
manis linguâ primus omnium, ut ita dixerim, ab inferis reuocasti,
& modo hebræum idioma ut cõmune fiat oibus literaroria palestra
exercitatis enixissime laboras. Facis tu plane & probe & docte, philo-
sophorum antistitis oim (Platonem dico) sententiam imitatus, sic
enim apud Architam suum ait, οὐ μόνον ἡμῶν γέγοναμεν ἀλλὰ τῆς
ἀνθρώπων ἡμεῶν ὅτι μὲν τὴν περὶ με εἰρήνην, ὅτι δὲ τὴν οἰκονομικὰν, ὅτι
δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι. Debent igitur tibi præstâtissime uir & Germani &
Itali Frâcigenæ & Anglici immo doctiorum ecclesia tota plurimū
utpote qui tantū & laboris & sudoris onus subiueris. Verū iuxta græ-
cum adagium, ἀπὸ πόνου καὶ καμάρου οὐ δὲρ ἔρπον ἔγκολον καὶ ἄνο-
μασὸν κατὰ θεοῦ τῷ. Cessabit ergo iâ perfidus quisque in angulis mussi-
tare iudæus, ut uiderit sese unico hoc tuo & splêdidissimo opere de-
uictū, Theologi quoque nostri tibi gratificari debebunt, quippe qui i
pristinâ gratiâ sacras literas atque historias cum ipsa ueritate, tua ope-
ra rediisse intelligunt. Nostrates uero Sueui quibus tuis ipsis uigiliis
teneantur gratitudinibus obstricti, ne Apollo quidem ipse fari pos-
set, Vtut ergo extremam manū operi imposueris (quod breui uti-
nam fieret) me quoque participem facere digneris, & plurimum ro-
go, & uehementissime oro. Vale literarum decus & asylum, Germa-
niæque oculus dexter. Vxorem tuam ἀσάλομα. Iterum uale. Ex Hir-
saugia xviii. Calend. octobres. Anno M. D. I.

Nicolaus Basellius Hirsaugiensis monachus, Ioanni
Reuchlin Phorcensi LL. Doctori S. D. P.

Nvdius tertius quæ Apedibus seruum miseris, hospite insaluta-
to, uel ut aiunt, post fores petita licentia recesserat. Nā ego cõ-
fectis extemporaneis ad te literis nonnihil de rure tuo scribere

I O. REVCHLIN. LIBER PRIMVS

statuerā, celeri aut̄ pr̄uentus abitu nuncii quod obiter nix agre di-
 gesserā ad te dare non potui. Verū serui tui siue Dauus ille siue cedi-
 pus sit crassam negligentiam Battus noster supplebit. Gratulabor
 ergo tibi amicissime Capnion, q̄ rus colere tum primum didici cū
 tuas ad me suauissimas literas perlegissē, quodq; a populari tumul-
 tu & negociorū strepitu plurimorū te subtrahere, tibiq; ipsi uiuere
 inceperis. Iam nunc enim philosophū hoīem pr̄ te fers, qui haec e-
 nus caudicū & forensium litiū te negociatorem constitueras, nūc
 liber tunc aut̄ seruus uidebare. Hoc idem autem & Tullium fecisse
 nostrum & Varronem, Apollonius quoq; Philostratus ait. Nam
 M. T. Cicero deposita toga curisq; post tergum reiectis in Tusculū
 secedens, nō iam popularium quæstionibus rerum sese commisce-
 re uoluit, sed secretius delitescens philosophiæ operā dedit, Xerxes
 etiā magnus iste Persarū rex non tam armis q̄ agris colēdis curam
 egit, Romulus item quo temperanter omnes uiuerent duo liberis
 tantū studia reliquit, agriculturā scilicet belliq; artes, hac enim uita
 tēperatiores fieri homines iudicabat. Numæ quoq; Pōpilio nō mi-
 norē colēdi ruris fuisse curā q̄ Romulo legimus. Et quid de Quinto
 Cincinnato oppressi cōsulis & exercitus liberatore? Quid de Fabri-
 cio & alio Caio Fabricio Curioq; dentato referat̄ qui in colēdis a-
 gris & rure tantū studiū, curā operāq; impendebant, ut alter corū
 ab aratro uocatus ad dictaturā uenerit, alter fascibus depositis ad iu-
 uencos redierit. Sed quid sus Minernā *Λαβνας εις ἀθήνας*. Quare
 tuo rusculo inclusas nō alitū quas tecū centenariū iam numerum
 æquasse referunt pippinationes, non porcorū grūnitū, sed ut cepisti
 philosophiæ & abstrusarū quæq; rerū secreta rimari p̄gas oro. Hac
 oīm philosophorū studia sunt. Hæc te doctissimis quibusq; nō dico
 æquare, nam id tibi factu est facillimū, sed superferre poterunt. Cæte-
 rū de Pauonissa nō est quid scribā, tenes nanq; quod magnope lite-
 ris a me fieri flagitasti. Sed ego te omni tua opinione de cādidis fru-
 strari q̄maxie timeo, quia nos hic pauos albos masculos inter tin-
 ctas & maculosas habentes nunq; albas parere, sed semper diuersico-
 lores uiderimus, nisi fortasse tu foetus præstigio procreare uel arte
 aliqua ipsa oua excubare noueris. Vxorē, tuā pedibus laboratē gau-
 deo tuo rure delectari, quā meis uerbis saluere iubeas oro. Iterum
 iterūq; uale foeliciter. Ex Hirsaugia pridie Calēn. April. Anno 1509

E P I S. I L L V S T. V I R O R V M A D.

Nicolaus Ellenbog prior monasterii Otthenburensis
Ioanni Reuchlin. LL. doctori. S. D. P.

R Edditus est mihi Cratylus una cum libris tuis uir literatissime, quibus aduersa te ualitudine laborare dolenter accepi. Grauaris tu quidem communi literatorum incommodo. Solet enim plerumque peritura eos quae libris sunt dediti molestare, quod ex Marfilio Ficino platonico illo philosopho de triplici uita opusculum haud condempnandum leges scire potuisti. Deus Opt. Max. a quo omnis medela, faciat ut quamprimum sanitati restituaris, ut nedum mihi aliquando proficere possis, uerum etiam totae ecclesiae catholicae. Quanta enim iactura (citra adulationem loquor) imatura tua mors uniuersae ecclesiae allatura sit, nemo ignorat, nisi literarum ignarus. Rursus uero quantum uita comite sacris libris inuigilans proficere possis dici non potest, potissimum tanta eruditione & linguarum pluralitate pollens. Ego sane ut petis pro te dignissime uir orare quam fidelissime ad deum non desista. Tu uero ubi sanitatem receperis, secularibus posthabitis negociis, ad diuinas eruendas scripturas totus incumbas praecor. Audeo enim hoc mihi polliceri, si eiusmodi te armaueris proposito, sanitatem tibi propediem deo largiente reuerfuram. Vale feliciter. Ex Otthenbura. xii. Kalen. Februarias. M. D. X.

Nicolaus Ellenbog prior Otthenburensis, Ioanni
Reuchlin Phorcensi. LL. doctori. S. D. P.

F Vit apud nos Bacchanalibus his diebus ingenuus uir facundissimusque immo alter Vlysses Dieteganus Vuestersteten, cum quo tibi non parua familiaritas est. Qui sane te sanum & incolumem praedicat, quod profecto nuncium mihi gratissimum fuit, te enim optime ualere uoluptati mihi permaxima est. Deus Opt. Max. faciat ut quamlongissime & uita & bona ualitudine utaris, ut cum patriae tum uniuersae Germaniae utilitati & ornamento sis. Sed & literatis studio sisque omnibus ueluti sydus praefulgidum praclarissimos multiuigae doctrinae tuae radios diutissime effundas. Ea enim de te mihi sententia est, ut tam diu scribas & ingenii tui nobilissimas dotes effundas, quam diu uiuis. Nec tantae tuae sint in rebus agendis occupationes, quoniam bonis libris ingeniumque studiis semper incubas, & quamplurima posteris monumenta relinques, quibus te post longa et annorum curricula uixisse testeris. Vereque tunc uiuere incipias, ubi uita functus fueris, sisque in ore omnium hominum oculis sublatus. O te feliciter, quae cum honestate famaque praclarissima & rei pe-

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

eularis copia, tñ bonarum scientiarum thesaurum, cum lingua-
rum interpretatione nactus es. Sūt plane hæc dona summi datoris,
a quo omne datum optimum & omne donum perfectum est. Facis
aut tu prudenter & fideliter qui talentum tibi creditum nō abscon-
dis sed amplissimo cum scœnore reddere studes. Hæc humanissime
doctissimeq; uir ad te scripsi, nō assentatiōe aliqua duct⁹, sed animi
oblectandi gratia. Nam uoluptate non modica afficior, siqñ occa-
sio mihi offerē de te q̄ honorificētissime loquendi. Sed & ad te scri-
bere aut tuas uicissim legere lras, tā dulce mihi est q̄ qd̄ dulcissimū,
nihilq; auidi⁹ desydero q̄ posse aliqñ corā te alloq; & suauissio tuo
colloqo frui. Rogat te Abbas me⁹ bñmeritus, rogo & ego ut aliqñ
opportunitate capta ad nos cōcedas. Cæterū inq̄rere iussi mercato-
res lōge lateq; græcā bibliam, sed hastenus mihi contingere potuit
nulla. Velim itaq; ut siquam uenalem noueris, literis me certiorē
reddas. Vale bene uir integerrime, & me tibi de ditissimū scias. Ex
Othenbura. x. Kal. Martias. Anno. M. D. XII.

Sebastianus Murrho Colūbariēsis Io. Reuchlin Phorcensi. S. D. P.
DVdū uir p̄statissimē tuū iucūdisimū aspectū, teq; corā uide-
re desyderabā, mirabarq; cur tāto tpe Ilfatā nō uideres, eaq;
tua p̄sentia destituet, sed nō ab re id fieri autumabā, iūct⁹. n-
es & generoso & idustrio p̄cipi, q̄ tua opa doctria ac idustria mul-
tū eger, iucūdeq; p̄frui. Nunc aut tertio kal. Iulias accepi tuas desy-
deratissimas lras, q̄bus te doctissimū uirū mei nō solū memorē fui-
se intelligo, sed studiose q̄ ego ignorauī lucubratiōe diligētissima
q̄rens indagasti, meq; tandem instruxisti. Qua de re tibi gratias ago
maxias, meq; tibi totū deuoneo. Moysen quē antiq̄ssimis nō igno-
tū fuisse, græcis edocuisti, eiusq; diuino ore, plata leges institutaq; a
latinis tāq; barbariē sapiētia & utpote ueræ religiōis inimicis sp̄reta
ad te misū uti desyderas, & q̄dem flagrāter, fecissē, si totus ap̄d me
interpret⁹ foret, sed quom solū Exodū habeā (ab eo. n. libro cœptū
initiū est) ob hebrææ linguæ librorū penuriā, librari⁹ aut quōtidia-
nis negociis ipeditus est, ut huic rei operā dare nō sufficiat. Curabo
optiē doctor, ut breui Moyses neq; tibi, neq; mihi desit. Partē libri
tabellario huic oñdi, nō q̄ me fingere putes, sed ut desyderiū tuū in
Moysen crescere faciā. Quē cū Ilfatā ueneris, tū pro tuis scriptis do-
ctrimisq; pro Moysē grates cōdignas pro mea uirili exhibebo. Vale

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

meq; inter tuos statue amicos. Iterum uale foeliciter. iiii. Kalen. Iulii
as. Anno salutis. M. CCCC. lxxxvii. Ex Colmar.

Vuolfgangus praepositus in Ror, Ioanni
Reuchlin LL. Doctori. S. D. P.

Quo te nomine uocē clarissime doctor ac nostrae aetatis oim
excellentissime, etiam si omnia membra mea uertantur in
linguas nescio, nec tu laude mea indiges, quom laude
tua plena sit terra. Ideo fama tua excitat⁹ quaesui. Magister is ubi ha
bitat^r Et dixerunt ueni & uide, Ecce in Stutgarten. Venirem perso
naliter & uiderem, nisi cura rei familiaris humeris meis contractis
imposita prohiberet. Nec hominem alium sub sole poti⁹ uiderem
propter sacras literas hebraeas, quas pra^r omnibus calles, in quibus
& ego utcuq; proficio. Sed id pra^r omnibus auidum me reddit, q^a
cum tua una cu^m Sidonio & Baruchia de Verbo Mirifico tractabas,
ego licet indignus ad parietem astiti & audiui quomodo ille uetus
Baruchias aiebat, q^d pronuntiatio nominis ineffabilis comprahen
deretur tribus commatibus sub una periodo, eo loco quo Moyses
de ineptitudine linguae conqueritur. Sed hodie dictum Baruchiam
non intelligo, nec expositionem dicti nominis (licet in manu mea
sit Sepher thillim) capio, quia extra sacellum extiti, in quo licet noⁿ
idola tñ cancelli iuxta morem gentis nostrae alti sunt, quare intro
spicere non potui, quomodo ipse hebraeus ex. lxxii. uersibus quaeli
bet sancta signacula digito monstrabat. Verum ex uoce tua audiui
te ibidem, & coieci te singula per qua^m diligenter aduertisse. Ideo ut
uerbis tuis utar, si qua scis quaeris auditorem ut ex te discat, ita plu
rimum delectaris communicatione & liberalitate studiorum, nec
necesse erit orare ac uix tadem exorare auditorem, quia auidus au
diam saltem calamum tuum de pronuntiatione & expositione mi
rifici nominis ex locis supra nominatis. Scripsissem illi Baruchia^e,
sed ut scis inhumanus est, & pro consuetudine gentis suae non ualde
amicus, & de genere hominum qui talentum libenter suffodiunt &
scientias occultant. Sed & Capnion ex his creditur quia uix affiatu
inspirat de uerbo crucis cui⁹ Areopagita in ecclesiastica hierarchia
meminit. Sed tu Ioannes Reuchlin oia comunicabis Vuolfgango
tuo, qui in hac canicie sua nil habet p^r solatio nisi sacras literas. Ipse
arcana uelamenta & secretissima symbola non sparget in auram, sed

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

filebit, celabit, tacebit, & Verbum Mirificum perq̄ diuiniter colet.
Vale foeliciter. Ex monasterio Ror ordinis. S. Augustini canonico/
rum regularium. Anno domini. M.D.I. in die. S. Viti.

Hieronymus de Eudorff doctor & miles, Ioanni
Reuchlin Phorcensi. S.D.P.

VTres Magi stellarum quondam obseruatores, saluato
ri nostro preciosum obtulerunt thesaurum aurum thus
& myrrham. Sic tibi illius apud nos mortales œcono/
mo fideli, primum eorum & optimum quod mihi est
his impositum mitto. Et recte inquam nescio, quomodo cum au/
rum quidem sit pro temperamento Iouis, maxime omnium
temperatum, quod non solum ut arbitror uitæ, sed & religioni ue/
ritatiq; ipsi quodâmodo conuenit. Insuper aureus hic nummus, leo
nis habet imaginem crucis signum ferentis, quo lustrator mundi
communisq; dux cœlestium Phœbus sedem tenet, tâquam tibi ue/
xillum hoc committens atq; collocans in manus tuas, quod nobis
semitam ad deum aperuisti, & plane instruis. Præterea altera ex par
te nummus iste diui Petronii senis illius simulacrum habet, quod
Saturno altissimo planetarum religionis arcanorumq; custodi ido
neum & per consequens tuæ hebraicæ institutioni ad gratiarum
actionem forte haud incongruens munusculum fiet. Non q̄ agam
sicut debeo, sed ut possum, neq; ut possum, sed ut deus spiritus & mēs
est, tuq; eius ut œconomus, sciamus nil aliud amare nisi mundam
mentem, bonaq; pro amplissimis suis donis potius uoluptate quā
holocaustis esse contentū. Nam pro tuis rudimentis hebraicis quæ
nuper impressa repi ac comparauī, immortales refero gratias, sem
perq; habebo. Ac quamuis corporibus fatis longe distemus, tu qui
dem in Sueuia, ego uero in media ferme Bauaria habitantes, tamē
animus me⁹ penes te esse dudum cœpit, & in tuis sacris laribus con
quiescere. Utinam & tuus in mea humili casa aliquando uicissitu/
dinem ageret, cum tibi forsitan notus nec sim (alter enim alterum
ante nunc decennium duntaxat uidit) nec dignus sancto tuo con/
sortio. Quoniam igitur quum superiore anno ex curia Caesaris do
mum me contulerim (licet adhuc consiliarius suæ maiestatis & ca
meræ sollicitator sim immeritus) colendo agellum ut tempesti
uius sarcinas colligam antequam proficiscar, è uita, tum inter ociū

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

literarium ueritatis ardore gratissimis amplector uulnis institutio-
nes tuas, illisq; conor operam dare. Sed dulcissime mi pater cum ca-
ream docentis uiuæ uocis oraculo, obsecro ut unum mihi mittas,
quem forte instituisti pro cura huiusce rei. Nam illi ei cum uictu da-
bo per annum uestimenta & de salario quicquid dictaueris, ut ta-
men ualeat in equo mecum ambulare, quoniam quidem sapiciale
existo foris, etiam plus dimidio temporis amicorum temporibus
transmisso. Et quicquid in meipsum atq; unius filioli mei institu-
tionem fuerit, haud denegare digneris quaeso. Iam nil amplius ne
epistolæ modum excedam, quæ nõ debet sinistram manum legeri
tis implere. Vale foeliciter. Ex ædibus nostris Mosen pridie Kalen-
das Februarias Anno. M. D. IX.

Ioannes Stoffler Iustingensis, Joanni
Reuchlin LL. doctori. S.D.P.

Figuras coelestes ortus & conceptionis tuæ. Item anni presentis
& futuri reuolutiones ad te mitto uir spectatissime. Eas quam
iter ad episcopum hodiernum Vuormaciensem habui obtu-
lissim, sed te domi minime offendi. In regressu a Ladenburgo per
aliam uiam reuersus sum ad ædes meas. Habes ut spero coelestes fi-
guras perfectas a me, summa diligentia examinatas, ex quibus faci-
le de pluribus tibi accidentibus iudicabis. Vale iterumq; vale. Ex Iu-
stingen. viii. Idus Maias. Anno. M. D. IIII.

Ioannes Stoffler Iustingensis, Joanni
Reuchlin Phorcensi. S.D.P.

Ex literis tuis accepi instrumentum uerorum motuum solis &
lunæ ac passionum eorūdem a. D. præposito in Denkendorph
tibi donatum. Gaudeo uehementer, utinam eandem seruet
integritatem & splendorem quam habuit dum ex officina mea ad
eundem abiit. Pro eius regimine nulli mihi sunt canones. Semel
enim rite uerificatum sola motatione aut prouolutione singula iu-
ste patent. Constituera apud me pro his & aliis absoluendis ad te
aditurum, quod in hodiernum usq; diem distuli. Vexor quotidia-
no morbo sinistri cruris, nescio spasmatice an alio, adeo uehemen-
ter ut equo insidere penitus abhorream. Spero tamen redituum
tempus uernum uires mihi & sanitatem restitutum. Characteres
planctarum libet exsculpam, sed quo pacto reti tenui sine læsione

IO. REUCHLIN LIBER PRIMVS

infigi possint non intelligo. Singula absoluemus uita comite, uiri-
busq; reassumptis, In hebræo sermone quo abunde doctus es si sint
hæ dictiones bobel & bouel, earundé peto cū p̄senti gerulo interpra-
tioné. Vale feliciter, Ex Iustingen. viii. die Aprilis Anno. M.D.II.

Georgius Similer, Joanni Reuchlin Phorcensi.

LL. doctori. S. D. P.

Non possum illud probatissimi poetæ p̄ceptor doctissime nõ
recordari, q̄ te tam læta tulerunt secula. Aenea in gratiã Dido
nis orãte, qm̄ nobis infœlicitas temporũ (iniuriã uerius dixe-
rim) inuidit cã supellectilẽ q̄ ad ingenii cultũ p̄tinet, appellamur
& interpellamur assiduo, p̄pter extirpandã barbariẽ in sacris codici-
bus ex Amanuẽsiũ lituris passim interlitã insperãq;. Verũ emũero
falx deest. Nobis quidẽ uidet̄ æqui boniq; facile esse consulere inter
n̄os, q̄q; (ut est apud Hieronymũ in proœmio super Iob) tãta sit ue-
tustatis consuetudo ut etiã cõfessa plarisq; uitia placeant, dũ magis
pulchros habere uolũt codices q̄ emẽdatos. Proficere igit̄ nobis est
aius si codices hebræi extarẽt, ut genuino & gẽtilicio idiomate uer-
sari dirũ & pestilentẽ quibusdã & fere publicum errorẽ eximerem⁹,
qui. S. spiritus oracula diuinitus ad nos deriuata, p̄ arbitrio suo cor-
rigere, potius inuerrere & deprauare conant̄. Tu nobis ansam capu-
lumq; falcis præbe, & uel psalteriolo uti pollicitus es succurre, mox
mox ad aedes tuas redituro q̄ primũ. Scio nanq; pectus tuũ recẽti ad
huc æstu curarũ ex ædificatoria sollicitudine q̄ddam deferuere in-
dignum liberalissimis literis, hebræas significo, q̄ uirũ undique fariã
rotundum integrũq; & nulla penitus animi nebula turbatũ sibi uẽ
dicant, q̄ possunt exclamare. Sancti estote, nos q̄dem sanctæ sumus,
lingua certe breuis, sed suci ac sensus plenissima. Quid plura? Mi-
sertũ est me Republicæ literariæ, quotiẽs cogito me me esurire co-
dices chartaceos, atq; alii parcissime tractãt eboreos. Vale caput &
columen literatorũ, qui perinde alios superas, restinguit stellas ex-
ortus ut aerius sol. Datã Phorce. xii. Kalen. Iulias. Anno. M.D.IX.

Beatus Rhenanus Selistatinus, Joanni

Capnioni Phorcensi. S. D. P.

Iacobus Faber Stapulẽsis uir ex om̄i æuo incomparabilis om̄q;
disciplinarũ uberrimus fons, qui philosophiã nimio situ squalen-
tẽ & suo uiduata splendore ita illustrauit, ut Hermolao Barbaro

& Argyropylo Byzatio præceptoribus (quod quodam loco adnotasti) olim tuis huic lōge plus nitoris attulerit. Ille. n. præter latinitate doctū paraphrasten Themistiū & Dioscoridē adhuc a quibusdā sup̄p̄ssum parū quod quidē editū sit elucubrauit. Alter totā Aristotelis philosophiā in latinū e græco uertit, sed nudā nullisq; illustratā cōmentariis, quo legentiū mētes obscura eius philosophi sensū facilius intelligāt, hic uero peripateticā doctrinā ita reddidit puiam, ut neq; Ammonio neq; Simplicio aut Philopono iam sit opus. Is in quā celeberrimus uir cū ego apud Parisios philosophiæ studiorū affecta degerē, mihi opido familiaris fuit, quo factum est, ut & i Germaniā reuerso mihi, de rebus suis nonnunq̄ scripserit. Et quoniam Cusani omnium Germanorum doctissimi opera a se recognita imp̄ssioni tradere in animo habet, elapso iam tēpore per literas a me rogauit, ut si quæ superessent eius uiri opuscula p̄sertim Directoriū speculātis, quod Tritemius in Catalogo suo ponit e xcribi curarē. Dedi iam ego opam apud multos ut aliquid conquirerem, cum Moguntia apud Grefemundum, tum Friburgi apud Gregorium Ruschiū cartusium, q̄ is uisitatoris officio fungens uarias bibliothecas, eius præcipue regiōis ubi Cusa adhuc in humanis agens, frequens fuisset, sæpe perlustraret atq; excuteret. Hic aut̄ p̄ter libellam de deo abscondito quem pridie excriptum habeo, & sermones nihil se adhuc comperisse affirmat. Percontatus p̄terea sum a Pelecano Rubeacensi, uidisset ne uspiam tale quippiā, retulit is te multa habere quæ Cusa composuisset, sed paucis ea cōmunicare, quippe quæ apud te essent in magno p̄cio. Significauit mihi hoc idem Ruschius Cartusienfis. Cœpi itaq; eruditissime uir exinde cogitare, quo pacto mea opera particeps eorundē libellorū Faber efficeretur. Et primo cum de paradis ad te literis consilium inuissem, & me ipsum aspicerem, frustra me cāturū esse subuerebar, mox cum Fabrum cui hæc mitti deberent, & cui uix negari possent cōsiderarem, animus mihi fidēter petendi datus est. Non. n. tanto uiro qui te & tua omnia mirum in modum laudat, extollit, magnificat, te nō obsequuturū facile unq̄ crediderim. Qui de te in quintuplici psalterio (quod ad hebraici & græci exemplaris archetypū ueritatem fidelissime recognitam, & uenustissimis notis informatum, mihi nuperrime muneri misit) ita honorificā mentionē facit, ut libeat eius hic uerba recensere, quom

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

de super sancto regis nostri & Seruatoris nomine loquitur, sic inquit
 entis. Illud idem scripsit Mirandula, & de eodem librū edidit elegā
 tissimus & sine controversia inter Sueuos doctissimus Ioannes Ca
 pniō, cuius paulo ante meminimus, quem quidem libellum ab illo
 diuino benedicto & mirando nomine de Verbo Mirifico nuncupa
 uir. Haftenus Faber. Quin aliis in locis Reuchlinianorū indimēto
 rum (sic. n. nominat) saepe meminit. Vides igitur quāti te faciat Fa
 ber, quātaq; honoris p̄fatione de te loquatur. Memini ego ex eius
 me ore nō semel audire. Doctus & reuera is qui se Fumulum appel
 lat. Hæc autē si ut tibi aduler me in medium afferre credis, lōge erras
 Non enim ex eorum numero sum qui aliud blactērant, aliud in pe
 ctore clausum gestant, sentit animus cum calamo, lingua cū corde
 Mouere itaq; præstātissime uir ad mihi commodādos libellos, nō
 modo ob Fabri in te beneuolentiam, sed & ob maximam Germa
 niæ laudem, quæ inde Germanis omnibus adcrecet. Excusi sunt iā
 pridem non inficior eiusdem dialogi multi, quos omneis & ego in
 ter meam librariam supellectilem teneo, sed erratorum immunes
 non sunt. Quare cum iis recognitis atq; elimatis sermones quos ex
 pontificia Romæ bibliotheca excriptos habet, & tui dialogi acces
 serint, erit profecto opus undiquaq; cōsummatissimū. Verum ut ad
 id faciendum propensior reddare, dono tibi misi elegantissimum
 politicorum opus, quod ab hinc triennium Faber Stapulēsis ex sua
 officina emisit. Tritum enim est apud græcos adagium, *χρὲς χρῆρα*
νὶ πῶς ἢ δέκτολος δέκτολον. Da & accipe, mutuū nanq; muli scabūt,
 ut est apud epigrammatariū Burdegalensem. Tu igitur eloquentif
 sime uir, morē mihi in hac re geras, quod si egeris, erit cur tibi perpe
 tuo deuinctus existā. Si p̄terea propositiones Cusæ impressas, Sym
 machi epistolas, aut Egesippi historici christiāi libros scriptos apud
 te habes, patiare obsecro ut me adeant, & ad aliquot dies mecū ho
 spitētur, redibunt sancte polliceor. Astutum Hermonymus lacedæ
 monius non tam doctrina q̄ patria clarus olim tibi apud Parisios
 præceptor, & mihi græcæ linguæ tyrocinia exposuit, tui subinde me
 mor. Vale Germaniæ immo totius orbis decus, & Rhenanum tuū
 inter eos referto, qui tibi sunt opido q̄deditissimi. Ex Helueto quod
 uulgus Slesstat corrupta nomenclatura uocat, decima luce Nouē
 br. Anno a Christo nato DD, D. IX.

Béatus Rhenanus Selistatinus, Ioanni Capnioni

Salutem. Quaterniones illos membraccos quos ex Cusa operi
 b⁹ commodato ad me dedisti eruditissime humanissimeq; uir
 ea fide remitto qualem tu poscere uidebaris. Exscripsi ego Parisi
 osq; ad Fabrū nostrū misi. Tu si quid iterim noui reperisti, fac nos
 quoq; participes, & laconice scribenti ignosce. Nā hoc tps negociis
 oppido q̄ negociosis distrahor, ut mihi ipsi uix satis constem. De iti
 nerario Antonini aliquid ad me scribe, ubinam uideris, & Antonini
 ne sit imperatoris, an ab aliquo eiusdem Alibellis potius cōscript⁹
 quod probabilius uidetur. Vale eloquentissime uir, & me ama. Ex
 Argentorato xiiii. Aprilis die. Anno M. D. x.

Rodolphus Agricola Ioanni Reuchlin salutem.

¶ Εγραΐασμοι, ὡς τῆ δευτέρα ταῖν σου ἐπιστολῶν κατὰ ἑρῆ
 ῆτεροι εἰσομῆρον πρότορον ἀπακείνομαι, ἀκούην μὲν σε ἐπιστέλλαι
 με τὴν ἀρετὴν, ὅτ' ἡ πραγμασί σοι ἔχ' ὁράσαι πιστωῶτε ταῦτα λέγει
 σοι, ἀλλὰ εἰ πρὸς οὐτως ἐχ' ἡ ἀληθὲς λόγον μὰ θεῶν ὁ κενῶν δὴ ἡκκοας
 ῆμαί τῶν. οὐτε γ' ἐπαγγέλλομαι τὴν ἀρετὴν, οὐτε διωκίμην ἂν πᾶς ἢ
 ἢ πόθεν; καί τι ἡρῆμαί σε ἑούτων ἢ τοιούτων πῶν ἀκούει; λόγον ἀλ
 λὰ κατὰ τῶν ταῦτα μερ' αὐτὶ ἐμῶ τε καὶ ἑτέρῳ ἐμῶ λεξάντων πῶς ἔστ'
 ῆ, ἢ τοι ὅτ' ἡ δυνάσ τ' πρὸς ἐμὲ, ὅπ' οὐν διλέγειν μὲ προσημῆρον, ἢ τι
 ἀλλ' ἢ τ' πραγματῶν ἀγνοίας ἐσφαλμένωμ, ἐργε πρὶ ἐμῶν ὅτ' οὐ
 τε γινώσκον οὐτε λαμ πρότορον ἂν ἐπαγγέλλεσθαι ἑλμῶμι, οὐδ' ὅ
 θεὸς βουλοίμην. ἀλλὰ πῶς ταῦτά γε εἰπὲ βέλτορον ἐδιδόθην ἂν, νῦν
 κατὰ τὴν ζαλώδω γνώμην, βεβῆβαρωμαι χεόνιος ἂν ἐν βῆβαροις, χε
 ῆ οἶμαι τὰ ληθῆ λέγειν. ἀλλ' ὡς καὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων τὴν ἀ
 λήθειαν πρὶ αὐτῶν ἐνδεξάντωμ ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἄλλις καὶ ἄπεν ἐπικα
 τὰ ὅθ' ἑωατόν μοι ἔχ' ἡνισί ὡς πρὸς τὰ σὰ ἔχ' ἡνικὰ. τὰ ῆ λοιπὰ τῆ
 ἢ μετέρατε καὶ γνωεμοτέρα φωνῆ ἐμοί γε ἄμνον γράφην.

Postulas a me uir doctissime uti literas ad te dcm, idq; prope cō
 uicio a me efflagitas, ego contra, ad dandū cunctatior sum, Sapim⁹
 uterq; tu q̄ quicquid est hoc studiorum meorū, māuis tuo iudicio
 q̄ alienæ credere prædicationi. Ego q̄ haud temere mihi uideor cō
 mittere debere, ut iudicium tuum subeam hominis tā multiplicib⁹
 disciplinarū literarumq; ornamentis expoliti. Quarum rerū abun
 de locupletes testes tuæ mihi literæ fuerunt. Gaudeo (ita me deus

IO. REVCHLIN. LIBER PRIMVS

amet)uicé tuam, & quum animi naturæq; tuæ foelicitati, tū uero in primis fortunis Germāiæ nostræ gratulor, quam si unquam, nūc aliquādo expergefieri oportebit, & ab hac barbarie qua tot iam seculis uelut stapido sopore uel potius ληθαργῶ πνῑ oppressa tenetur excitari. Quod autem eruditissime simul prudentissimeq; sententiā tuam de hebraicis literis ad me perscribis, facis tu quidem humanissime, credo etiam uera te dicere, quid faciam tamen si aliud mihi uidetur, scis enim quot homines tot sententiæ, ut in rebus humanis per sæpe in mentem mihi ueniat dubitare, sit ne uerum id quod priscis nonnullis uisum est, esse id optimum in eis quod sit animo cuiusq; gratissimum. Itaq; mirum in modum sententiā eā græci poetæ mihi probatur hac in parte. Οὐνεχ' ὕπερβεν ἐδλάτε ἢ τὰ χεῖρεια θεῶν ἐν γούνασι κείται μοίρης εἰς ἐν πάντα μέμιγμένα ἢ τὰ μέγ' οὐ πῖς δέρεται ἀθανάτων ἀλλ' ἀπρόπιστα τέτυκται, ἀχλυὶ θεῶσι κέκαλυμμένα ῥῖς ἰδί χεῖρας οἷη μοῖρα πῖθισι, καὶ οὐχ ἕρσασ' ἀπ' ὀλύμπου ἐς παῖαν προΐησι τὰ δ' ἀχλυδὶς ἀλλὰ φέρονται πνοίη ὡς ἀνέμοιο. Itaq; adducar ut putem satis iustam causam mihi esse, quare debeant eæ literæ mihi placere, hoc ipsum q; placent. Ut tamen scias quanquam non recte non tamen sine ratione me errare, puto uos magnos uiros qui clarum uobis splendidumq; ex illustrioribus studiis parastis nomen, etiam sine his literis facile rationem uiræ uestræ posse reddere. Quæ quidem si desint uobis nō magno opere desiderantur, sin assint uero magnæ laudi dentur, accessio nem tamen quandam & uelut appendicem clarorum studiorum minores has artes & esse uultis & æstimari. At ego qui mihi sterilem hīc (ut ita dicā) arenā excolendā sumpsi, nisi aliqd amplius q̄ uulgus solet coner, quid erit quo a segnicia nomine hæc mea studia defendam. Itaq; si minus in uno quouis eorum præstare possum, numero me tuear oportebit. Et hæc causa mihi communis forte cum multis est, id quod dicam proprie meum est. Reliquas literas aliis didici, cupiui enim pro uirili mea si qua possem literariæ Reipubl. patriæ nostræ prodesse, quod nisi spectassem, erat mihi eadē q̄ oib⁹ uia & ad res parādas uberior, & ad nominis claritatē illustrior, & ad hominū commédationem gratior. Has autē mihi discam, statui. n. senectutis requiem, si modo ea me manet, in sacrarum lītarum per-

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

quisitione collocare, quum ita necesse habeam tunc libros eos legis intente perspiculareq; lectitare, uideor mihi eadem opera & literas hebraicas discendo eos legere, & legendis eis hebraice discere posse, simulq; τὴν ἰδιότητά ἐκείνης τῆς λέξεως μυσθεῖσιν πολλοῖς γίμω & μ' pernoscere, Basilius quoq; noster quē deterruisse te scribis acriter me incitauit, secutus tamē fortasse impetum meum, & calcaria (ut dicitur) currenti subdens. Quia tu quoq; qui contraria sentis nescio an acerrimis me facibus extimules, turpe nanq; fuerit mihi uel nolle id uel non posse percipere in hoc studiorum ocio, quod tu tantis tanq; diuersis districtus studiis discere potuisti. Basilius de quo scribis in patria est, fuit mihi arctissima cum eo familiaritas, nuncius interpellat. Vale. Heidelbergæ quinto Idus Nouébris

Rodolphus Agricola, Ioanni Reuchlin

Phorcensi Salutem.

Quam Plynius meus uel noster potius (quid enim debeo nõ commune utriq; nostrum putare præter inscitiam meam) & eum præsertim quem quantum mihi longus usus familiaritasq; uitæ conciliauit, tantum tibi studia prædara uirtutesq; deuinxerunt tuæ. Is ergo quum ad te proficisceretur, non potui sine meis ad te literis cum dimittere, non quod certa aliqua aut digna causa esset scribēdi, sed ut memorem me tui perspiceres, hoc est ut tantum scriberem, quanq̄ hoc ipsum scribere, tibi præsertim homini cuiusmodi te censeo αὐταίτων ἐαυτῶ ἐσι κ' αὐτοκλ' ἐχθ' τὴν πρόφασιν αἰεὶ. Audio duxisse te uxorem, qd' ut foelix faustumq; tibi sit, eueniatq; uotis omnibus precor, laudog; sentētiā tuā & uehemēter (ita me deus amet) probō. Ipse quoq; in priori ætate id facturum me destinaueram, sed postea q̄ iam incepti diligētius me ipse introspicere, auersus sum ab eo consilio, non incommodis rei uxoriæ quæ multi κακότεχνοι multis uerbis psequuti sunt, sed deterruit me potius genus uitæ meæ & animus leuissimis etiam curis impar, καὶ ἀλ' ἰσχυρὸν π' τῆσ' φύσεώς μου ἦγε μάλλον ἀπραγμοσύνην ἢ ὡς ἀλ' ἰσχυρὸν εἰπὶν βαθεῖά τις γαυμῖα πανθ' τῶ ἐβ'ς. Quid enī necesse est mihi uitia mea speciosis circumdare nominibus, itaq; sorte te foelicemq; hoc ipso instituto tuo iudico, tamē ut pro hac ipsa fortitudine tua in reliquum par tibi respondeat foelicitas, id quantum quicquam mihi tātum tibi doctissime humanissime opto, atq; sem

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

peroptabo. Implerem chartam, sed nuncius interpellat. Vale, Datū pridie Nonas Februarias Heidelbergæ.

Ioannes Camerarius Dalburgius episcopus Vuormaciensis
Ioanni Reuchlin Phorcensi. LL. doctori. S. D. P.

Inter multa & præclara tua in nos gētemq; & familiam nostram officia atq; benemerita, iucūdiſſimū illud iudicamus, quo nos p̄ximis diebus honorasti, totuſq; nos oēs tibi perpetuo obligasti, recte enim poterimus ad te hos uersus referre, q̄bus cū nuper hominī cuidam amicissimo gratias egimus inter alia dicentes. Gratius est gemmis fuluo quoq; gratius auro. Gratius auriferi nō tulit unda Tagi. Nempe cum alias tuas translationes quas uel nostro uel fratris amore absoluiſti, è græco in Germanicā uel latinam linguā uertēs libellos uehementer probaremus, tū has tuas lucubrationes maxie sumus admirati. Alemanica uidelicet in lingua tam apte, tam lucide, tam suauiter & in ligata, & ita ad certum numerū perſtricta oratione, ea nihilo in ſententiis immutato potuiſſe explicare, tantoq; id mirabilius uisum eſt, q̄ te illo genere carminis quod octonis ſepreniſq; pedibus uiciſſim procedit concinnat ſimiliterq; cadit deſinitq; q̄ aptiſſime nunq̄ te antea uſum eſſe aiebas. O bonæ fertilis ſeraciſſimaq; deplātata arbor, quæ primos fructus tam delicatos maturos, lapidos, ſagrantiſſimos, & quod omnium pulcherrimum eſt immarceſſibiles perpetuoq; durantes tam ſuauiter nobis decerpēdos obtulerit. O fecunda in ſitio, quæ ſi recte excolitur, in aſtimabiles fructus ſuauiſſimoſq; foetus eſt prolatura. Quid pluribus frequētes illæ moleſtiæ & occupationes prohibent, qua ex excuſatione erga te tanto poſſum liberius uti quanto te ſimiliori palo ad alligatum eſſe ſciamus. Diſtinuimus aliquot diebus nunciū & tabellariū tuū, & ad fratrem cum opere tuo tranſmiſimus. Sperabamus interea commode & pleniore ocio de multis rebus potuiſſe ad te ſcribere, ſed longe nos ſefellit opinio. Nanq; rediens heri occupatiſſimos nos q̄ ullo alio tempore offēdit, ita nobis cogitationes moleſtias & labores attulerunt litetæ regiæ, q̄bus principem rogat hortatur ut q̄primū nos Auguſtam Vindelicorū trāſmittat, de nō nullis rebus agendum eſt illic inter principes noſtras & Ligam ueſtram, hæc res cum abſente principe in deliberationem magnam uenit nos deuocauit. Sit ſatis tibi mi obſeruandiſſime doctiſſimeq;

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

Ioannes gratissimum utriq; munus tuū fuisse, existimabis recte operam nos daturus ut tibi gratias referre possimus. Tu inter familiam nostram numeraberis, obseruaberis, tuum erit quicquid nostrū est. Speramus eam tempestatem de qua nos admones, & quā celo impendere etiam ipsi cernimus, maiore tranquillitate q̄ suspicemur abituram, deosq; propicios fore, domino tuo conseruatori auriq; pacis & optimo principi (ita semp in animo nostro habitus est) multos adhuc uitæ dies longioraq; tempora superuivendi bene sperantes opramus, neq; eam perniciē Reipub. q̄ mors sua minas esse passuros deum sanctosq; cælitēs. Qd̄ si res sinistris fatis agitabunt, tales nos fratremq; nostrum offendes, quales nos noiasti, hoc est aylum futurarum calamitatum, nihil in rebus fortunisq; nostris futurum est quod non tuum esse arbitrari debebis. Sic uale, quoulsq; plusq; charraq; suppeditauerit. Iterum uale xii. Decemb. M. cccc. xxi.

Ioannes Camerarius Dalburgius Epūs Vuormaciē.
charissimo p̄ceptorī suo Io. Reuchlin S.

Quod Vuormaciæ es in hac impura tēpestate, duplici ex causa gaudeo, altera q̄ propinq̄or sis, ut amplior mihi spes uisendi tui relinqua. Altera, q̄ q̄ta mecū actū sit iniuria, temeritate & insolentia rectius possis intelligere. Scito & me prius q̄ de tuo aduentu certior essem fact⁹, destinasse aio, & oīno cōstituisse abste pro nostra amicicia & mutua bñuolētia exigere uelle, ut q̄ citissime ad nos cōuolares, amicissimi & cōstantissimi homis officiū ostensurus. Cū igit tibi cōmodior & recta sit nata occasio, te p̄ nostrū amorem, per sacras ipsas literas & musas oro, req̄ro, admo neo, ut ad nos uenias, multa. n. tecum pro salute Reipubl. & nostra tranquillitate sum communicaturus. Tu uale, & amicu te ostēdito. Sum Laudēburgii aduentum tuū ardentissime expectans. Dat. pro pere & tumultuarie mi suauissime Reuchlin v. Octobris.

Jacobus Aurelius de Questenberg, Decretorum Doctor, &
Breuium apostolicorum Scriba. Ioanni Reuchlin
Illustri Comiti Vuirtembergensis Oratori
& Consiliario.

Magnifice uir & Doctor excellentissime salue. Hodie mane paulo post horā undecimā cū tui uisēdi gratia diuersorū uestrū peterē, nunciatū est mihi e media uia te sine literis

IO. REUCHLIN LIBER PRIMVS

meis quas famulo meo ad te dederā ante lucē hinc abiisse, quod ut postea cōperi, molestē quidē ut debui ferebā, quippe qui fructu iucū diuina cōsuetudinis tuā tā subita discessione priuatus essem. Cupiebam equidem nōnulla adhuc tecū cōferre, & pro tuis in me officiis quom te non possem, uerbis saltē qualibuscūq; gratias agere, quāq; non plane intelligebā, qua dicendi copia, quibus uerbis affectū animi erga te mei declarare potuissem, si cōsidero uim & bonitatis tuā & amoris quā in mirifica illa de me p̄dicatiōe pulcherrime declarasti, quum hesternō uesperī τὸ προσίμιον ἀφροσύνας εἰς πύξ ἐλέγχους σοφιστικῶν τοῦ ἀεισοτέλους, nō sine admiratione, imo cū summa uoluptate uidisses, καὶ ἦ ἔρωτι πολλὰ κίς ὡς πολὺ φάμε τὰ μὴ καλὰ, καλὰ πῶς φαντα. Præterea τὴ καλοκαπειας ἐρῶν ἔστιν οἷος ἀνὴρ ἀνδρῶσ γένοιθ, τοῖος δὲ ἐαυτοῦ ἔστιν ἀνὴρ ἔξειτα. Tibi igit p̄ sapientis more p̄m̄ium sit uirtus tua, ubi mea nō responderit. Itaq; meū p̄petuum studium & mutuam beneuolentiam ob memoriam tuā optimā de me spei quoad uixero nunquam defuturam tibi polliceor, conaborq; modo uotis aspiret deus re tuā apud Reuerēd. dñm comunem ep̄iscopum Vuormaciensē futurā commendationis eiusq; in me beneficiorum pigeat. Vale igitur, & me si mereor illius gratiā commenda. Romæ ex ædibus Reuerend. Dni. Cardinalis S. Marci. Calend. August. M. CCCC. XC.

Iacobus Questenberg, Ioanni Reuchlin Phorcensi
Oratori Palatino S.

CVM in tanta hoīm multitudine aut ut uerius dicā oīum p̄p̄tium colluuiōe ne unum q̄dem pro p̄senti necessitate idoneum scriptorem inuenerim, neq; uero alium quēpiā Bertoldo nostro adhuc febricitante ad manum domi habuerim, q̄ orationem tuam elegantiore litera exararet, id quod tu hesternō die per ep̄istolā tantopere efiligitaſti, ipse pro uetere amicitia nostra & antiqua morem tibi gerendi cōsuetudine, laborem obeūdū esse mihi putauī, ne uel opera atq; sedulitas mea semper alioquin officiosa tibi saltē in re necessaria defuisse uideri posset. Itaq; orōnem tuā ad te mitto, quæ propter ipsius summam elegantiam dignitatēq; uerborum & grauitatem sententiarum, digna uisa est, non mea tātum manu describi ὅς ἢ τὰ ριὰ ἔτα τῶ ἀκρω δεκτύλω ἢ ἀμην, sed omnino ubiq; terrarum legi, adeo tu quidem oīia, ita me deus amet di-

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

ferte, prudenter, apposite explicasti. Ego tamen ut soleo prope trā scripsi, & ἰδοὺ ἐγγαφα. Vtinā sit in hac difficilima temporū difficultate quod & tu cœlesti præditus eloquētia mereris, & nos amici laudum tuarum precones uidere cupimus. Vale doctissime uir, principis tui ornator, de Bauariæ domo ac toto imperio Romano bene merite, præcipuum comuni patriæ decus. Romæ Anno M.II.D.

Aldus Manutius Romanus, Ioanni Reuchlin
Phorcensi S.

A Mari me abs te plurimū mi Ioannes iam pridē noni, nō in te ullo officio sed humāitate tua, quare nisi te bñuolētiāg tuā plurimi faciā, sim plane ingratus, sed & facio plurimi & redamo magnopē. Ex libris autē quos petis mitto Iuliū Pollucē, Stephanū de urbib⁹, Thucydidē, Etymologicon Magnū, Prudentium christianū poetā cū quo & græca q̄dā imp̄s̄a sunt. Seduliū iē cū Iuueno & Aratore, cū qbus & Homero cœtra imprimēda curauī. Suidas nō erat apud me, & nūci⁹ tu⁹ dicebat nō esse sibi plus pecuniæ, sed rediturū se breui Venerias & facturū quod iusseris. Præterea imp̄s̄i sunt ex græcis hi, post opera Aristotelis q̄ a nobis quoq; habes, Aristophanis comœdiæ nouem cum commentariis, Epistolæ græcæ sex & triginta autorum. Dioscorides, Aratus cum Theonis commentariis, una cū Iulio Firmico, Simplicius in p̄dicamenta Aristotelis, Ammonius in quinq; uoces, Gregorii Nazianzeni circiter octo millia carminum, Nonnus carmine heroico in euangelium secundum Ioannem, Apollonius poeta cum commentariis. Imprimunt & quasi absoluta sunt Sophoclis tragœdiæ septem cum commentariis. Item Herodotus. De hebraicis non est impressum quicquam. Quod tu cōponis placet, perge ut detur studiosis. Imp̄s̄i sunt præterea latine literis paruis Virgilius, Horatius, Iuuenalis, Persius, Martialis, Lucanus, Catullus, Tibullus, Propertius, Epistolæ familiares M. Tullii. Imprimuntur iisdem characteribus Ouidii opera. Statius, Valerius Maximus, si ex his aliquis placuerit scribe. Interea uale, meq; ut facis ama. Venetiis xviii. Augusti. Anno M.D.II.

Aldus Romanus, Ioanni Reuchlin salutem.

Delectari te plurimū literis & laboribus nostris Capnion mihi uauissime quantū ipse delecter nō facile scripserim, tū quia principib⁹ placuisse uiris nō infima laus est, tū etiā quia laus

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

ista quoniã a te laudato uiro proficiscitur facis ut me esse aliquẽ pu-
tem. Sed deũ Opt. Max. oro ut diu alter alterius studio delectari pos-
simus, in dies magis quod non dubito futurum si quã diu prodesse ho-
minib⁹ possit uita nostra uterq; uiuerimus. Libros omnes quos uo-
lebas cui iussisti dedimus, p̄ter Nonnum & Gregorium, nondũ enĩ
exire in publicum possunt. Quod uero minoris istic nostros emere
libros queas, miror. Certũ est enim nõ minoris eo uendi illos Vene-
tiis quanti cõstiterunt tibi, immo potius pluris. Sed puto esse causã
quã mercator iste cum accipiat a societate nostra Venetiis quã pluri-
mos simul libros, & minoris quã uenduntur singuli, ut quemadmo-
dum æquum est & ipse lucrari possit aliquid, nec tũ soluat (damus
enim illi ad tempus) gratis eos fortasse habuisse putat. Vale Vene-
tiis. x. xiiii. Decembris. M. D. II.

Bilibaldus Pyrkaimer, Ioanni Reuchlin S.

Polsena merito negligentia argui uir clarissime, si ante quã ami-
cicia mihi iunctus eras, te ob uirtutes doctrinãq; egregia nõ so-
lũ admiratus sim, uerũ etiã dilexerim, uehementerq; amaue-
rim, nunc uero cũ arctiore uinculo mihi astrictus sis, tui penit⁹ obli-
tus uidear. Ut igitur amicitia nostrã officioq; meo pariter satisfa-
ciam, presentibus literis earũq; latore homine mihi sanguinis ne-
cessitate coniuncto, nec literarum experti te saluto, admodumq; ua-
lere cupio. Audio enim te nõ nihil animo ob nescio quas aduersita-
tes perturbatũ esse. Sed cum sis uir cunctis uirtutibus omniumq; dis-
ciplinarum genere nõ solum excellens, uerum extra fortunã quoq;
aleam positus, nemo crede mihi Therfites seu Zoilus tuam cãdidã
denigrare famam ac dignitatem poterit. Fac igitur ut non solũ aĩo
forti quemadmodum tuam decet prudentiam obtrectationes ini-
micorumq; calumnias feras, sed & magnanimiter contemnas. Me-
mentoq; solũ modo uitia inuidetiaẽ esse exptia, uirtutes uero semp
fuisse & esse iuidiaẽ sycophantiis ac æmulationibus obnoxias. No-
sti enĩ ὁ πρῶτος ἔχεται ἡλίου παρενομένοις ἔπειτα κατὰ ἀνάγκην σκία
ἕως δὲ δὴ τῆς δόξης βαδίζουσι ἀκολουθεῖ φρόνος. Vale, & si tantilli tibi
superest ocii quemadmodum habeas rescribe. Ex Norinberga Cal.
Octobribus. Anno M. D. XI.

Bilibaldus Pyrkaimer, Ioanni Reuchlin
Salutem.

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

Scripsi uir clarissime astate elapsa cum hinc Treuerim abitus
 Sessem, simulq; tibi ostendi Demosthenis orationes una cū com
 mētariis ex Venetiis allatas esse. Inde cū reuersus essem a meis
 intellexi, libros illos ad te fuisse transmissos, utrū uero illos recepis,
 nec ne haud dū cōpertum habeo. Bene itaq; feceris si hac de re me
 certiore reddas. Scripsissem cōfestim post reditū meum, sed uix li
 mini pedem intuleram, tum iterum abire coactus fui, nūc q; demū
 post multos reuersus sum labores. Sed quæ scribenda erāt breuibus
 accipe. Prohibuere olim Ephesi nomen scelerati illius hois q; Dia
 næ templum succenderat litterarum monumētis inseri, scilicet ne
 ex facinore illo nefasto perpetuam memoriā assequutus esse uide
 ret. Tu uero hoīem tibi inimicissimū, & q; aliter doctis p̄cipue igno
 tus fuisset libris tuis celebras. Vidi enī nuper libellos tuos a te emis
 sos, in quibus semiuidai illius mentionem facis, hominis cuius me
 moria de terra uiuentium delenda esset. Sed scio respondes, te non
 laudibus sed meritis conuiciis illum p̄sequutum esse, & recte quidē
 At non uides id quod antea dixeram, illum hoc pacto famam seu
 magis infamiam assequutum esse, & quod ppriis uirtutibus sibi de
 negatum uiderat, id inimici opa quæsiuisse, scilicet ut doctorū uo
 laret per ora uiuorum, nollem itaq; dehinc opuscula tua tali piacu
 lo scēdare, p̄cipue cū nil ad monstrum illud attinerent. Hæc ut
 amicus qui te ob uirtutes tuas innumeras suspicit & uehementer
 amat scribo. Tu uero quid faciendum sit mature considerabis. Re
 peri Treueri antiquitates uarias tā græcas q̄ latinas. Ex q;bus græca
 ista mitto, missurus & latina si tibi id placere intellexero, tuū itaq;
 erit rescribere. Vale, & quæcunq; præstare poterō a me fidenter exi
 ge. Ex Nuremberga kalen. decembris. Anno. M.D.XII.

Nicolaus Gerbelius Phorcensis, Ioanni Reuchlin, S.

Non parū animi angor expectatiōe illa lōgiuscula, immo q̄
 mihi longissima est p̄ceptor & pater suauissime, q̄ te interea
 t̄pis cum a me discessisti cupide atq; inhiante expecto, indi
 esq; magis ac magis emaceror, quo cōstitutū tēpus spe diutius pro
 rogat. Non nihil enī mali suspicor quin uitā tuā (q̄ mihi mea salute
 charior est) nescio quis malis flatibus urgeri dolēter p̄imescā. Sunt
 mihi apud hospite tuū hic quotidiani nuncii & exploratores, q; me
 hoc unico solantur prope diem te aduolaturum, diū tibi dent alas

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

Mercurius talaria, Neptunus equū, ut ad nos aduoles celeriuscule, quo tuo affatu aspectuq; dulcissimo dulciter nos exhilarari cōtingat, quoties mecū memoria repeto (repeto autē sapiuscule) quorū es in quā in animū reuoco disputationē illam præclarissimā, qua de philosophia Platonica grauitē & sapientissimē dissertabas, nō possum non in pueriles lachrymas effluere. Si tua illa me diuina atq; sancta eruditione uti non liceat, si me tuo præscripto placidissimo meliorem doctiorēq; fieri negatum est, quo se usos olim etiā literatissimi hoīes reuerentur suis monumentis literariis attestant, quin potius deseram patriamq; domumq; paternam, & te dicentem copiose, disputantē acriter, prudētēq; docentē comitemur quorsumcunq; uelis. Nimirū amatissime pater tam gratus est mihi tuus fragilissimus ille sermo, tanq; accepta doctrina tua, ut nihil pro acquirenda ista graue mihi, nihil molestū durumue uideri possit. Faciat deus te mihi talem præceptorem fore, qualē me tibi perpetuo glutiēne connexuq; consecraui. En expecto quēcunq; me habere uis, eū ipsum me efforma. Vis græcis studeā, studebo græcis, si Platoniciū me esse uelis, Platonem uoluam, reuoluam, uolutabo. Sin Liuianū, Liuiū plegam. Oīa sub nutu stentq; cadantq; tuo. Vale foeliciter.

Nicolaus Gerbelius Phorcensis, Io. Reuchlin S.

Missimus ad te nunciū quēdā diebus superioribus anteq̄ patria discederē, q̄ lras tuas ad nos deferret. Verū q̄a domi nō eras frustratus sum & mea spe ingenti beneficio qd̄ apud amicos tuos fuissem consecutus. Nihilominus tū doctore Cuspinianū accessi, eumq; salutauī noīe tuo diligentissime. Cumq; genitor me⁹ qui mecum Viennam petiit patriam esset repetiturus suam, rursus Cuspinianum tuum salutauī, petiī literas ad te iure ueteris amicitia daret, respondit se non posse nunc tuæ humanitati respondere, quoniā libri eius angulatim essent dispersi, propter incendium horrendum & formidabile, quod & passi sumus, atq; maius futurū perituumimus, addidit tamen ut ego te salutarem scriberemq; postq̄ literas tuas reciperet scripturum se quoq; diligentissime. Volui uiro huic eruditissimo humanissimoq; morē gerere, atq; tibi præcipue, cui me, atq; mea oīnia ingenue offero. Vale foelicissime atq; rescribe, ne me pigrū extitisse credat ea in re noster Cuspinianus. Viēnæ postferias Pentecostes. Anno. M. D. XII.

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

Ioannes Cuspinianus Chæroporeus, Ioanni
Reuchlin salutem.

ERuditionem tuā atq; doctrinā doctissime Capnion iā in oīi
dudū Europa decantatam ita amplector atq; ex oscolor, ut nō
possim non cōmisereri iam incipiēti tuæ senectuti, q̄ frustra a
sciolis tentat, sed tu fac uirū te exhibeas, & μετεωρίαν ἢ ἀβλεψίαν
τῶν μερῶν facias nihili. Forte Climacteric⁹ tuus cū nullum possit
aut corporis aut fortunæ dispendiū tibi afferre, famæ conat⁹ iacturā
adducere. Sed te quoq; finge deū. Habes græcas, habes latinās con-
solationes multiformes, si te iā hebræorū piget, animū nō deiicias
Sed tu forte mihi noctua Athenas, dices, quod facile q̄ dem fero. Nā
ita sum totus immerfus. Coss. Romanis, quos a primis Iunio & Bru-
to ad Theoderici usq; tempora deduxi ex Cassiodoro (nam impera-
tores omneis & Romanos & Græcos & Germanos & Thucos iam
dudum adornatos mea lucubratione exarauī) ut sim noctua hebe-
tior. Tu uero pro amore meo immo nræ Germaniæ id opæ Cuspi-
niano p̄stes, audio in Rheno siue sit. Spiræ seu Vuormaciæ adhuc
extare integrū Ammiani Marcellini opus, q̄ sub Iuliano uixit. Id di-
ligenter inquiras, ut me certiorē reddas, pro quo uicissim a me quic-
quid possum exigas. Vale raptim & cursim. Ex Vienna Pannoniæ
Iexta Aprilis. M.D. XII.

Ioachimus Vadianus, Ioanni Reuchlin salutem.

ATtulit nuper nobis Apologiam a te scriptam doctor oīm do-
ctissime Simon Lazijs, eruditorū oīm assertor singularis, no-
stri uero pro sua humanitate studiosissimus. Qua dii boni q̄
docte q̄ artificiose maleuolētissimū aīm cuiusdā iudæi male bapti-
zati, refutantē te ac eliminantē comicōs fere quasi in p̄sentia disse-
rentē aspexi, ubi defensiōis limites mihi multa lektorū fruge præ-
tergressus uideris. Poteras siq̄dem integerrimæ ap̄d oēs famæ sum-
mæq; ob bene de Germanis meritam eruditionē existimatiōis phi-
losophus infontissimā opinionem tuā uel paucioribus propugnare
contra hoīem præsertim in religione nostra nouū & suspectū, relq;
nouas nequiter molientē, ni in aīo tibi fuisset aliis quoq; uberiore
disputatione ueritatis ansam corripiendam indicare, quidq; potis-
simum ea in re phas & iura sinant aperire. Reddidisti me fateor nō
tam certiorē q̄ doctiorē, eoq; certitudinis puolauit animus, ut in

IO. REVCHLIN. LIBER PRIMVS

sententiæ tuæ robur manibus pedibusq; contēderim. Atq; utinam
 eæ mihi uires essent, illa animi efficacia, uti tuis quæ sunt copiosis-
 sime traducta, possẽm uel aliqua parte subscribere, animiq; mei er-
 ga te tuamq; integritatem ardorem, præter sermonum perpetua
 præconia characteribus effigiare, quod quia mihi iam negatum est.
 Utinam Capnion tuæ causæ iudicalem archetypum haberem, cui
 more Notariorum instrumenta probantium uel hoc solo subsi-
 gnarem, Et ego Vadianus literarum in Gymnasio Viennensi adsti-
 pulator, Capnionis causam probō, effero & uicticem iudico ma-
 nu propria. Sed & hoc ipso forsan non eges, cum ueritas tibi subscri-
 pserit dudum, qua in omni lite uisa, cessat dissensio. Interea mi do-
 ctissime Capnion cum sis philosophus & Iouis per secretissima my-
 steria inter Germanos interpret, attice, latine, & hebraice gnarus, pa-
 tere te iniuriis peti, cõtumeliis inuadi, famæ inuidia sollicitari, quo
 in eorum albo ex omni parte numereris, qui sunt citra omnem in-
 genii aleam habiti, suorum temporum doctissimi, qui & ipsi morfi-
 bus detractoriis petiti sæpius, nunquam uicti, & cū libros etiam con-
 scripserint Zoili, nil præter infame nomen eorum posteritas habet
 Illorum iugi gloria ad nos usq; demanante, qua mirandi ueniūt po-
 steris & posterorum posteris. Ciceromastix (ut alios sileam) infami-
 am sibi, at Ciceroni decus ex iniquitate struxit. Capniomastix ex iu-
 dæo christianus, ex infami per religionem famam nactus, Capnio-
 ni nostro decori erit, sibi ipsi autem infamiæ, qui libellis famosis tā-
 topere furat, & deinceps immo non furere sed furari famam opti-
 morum conetur. Sūt hæc tibi laudi Capnion, q; de religiōe cum eo
 dissentias, cuius stirps uniuersa christianæ incolumitati fuerit inimi-
 cissima, q; libros eos eripueris Vulcano, quorum eruditio partim
 celebris est paucisq; cognita, partim perfidiæ falsitatis & mendacii
 Iudæorum sempiternum testimonium, quod flammis q̄ rationi-
 bus magis extirpati minus est sapientis, minusq; fidei nostræ certitu-
 dini ac stabilitati confidentis. Verū de his forsan tecum alias. Nūc
 te libet implorare Patrone literarum supreme, uti me in tuorum
 albo signatum amare uelis, & in eiusdem testimonium rescribere,
 ut uel manus tuæ habeam, quod uenerer monumentum. Scribam
 ego posthac ad te & sæpe & libenter. Vale, Viennæ Pannoniæ. No-
 nis Aprilis. Annō. M. D. XII.

EPIS. ILLUSTR. VIRORVM AD

Simon Lazius, Capnioni salutem.

Literas tuas uir humanissime & Apologiam optimo uiro Tho-
mæ Resch collegæ theologiæ baccalaurio oratori ac poetæ
laureato noie tuo obtuli, qui osculabundus literas & Apologi-
am cū maxio animi gaudio suscepit, q̄ppe cui (ut corā dicebat) ad
id t̄pis gratius accidere potuisset nihil. Et id eo libētius, q̄ is uir p̄r
humanus cum nostri nobilissimi gymnasii gubernacula tunc habe-
bat (Quando enim Viennam appuleram gymnasiarcha electus fu-
erat) tum tui nominis studiosissimus erat. Multa de te (nomen enī
tuum apud nos notissimum est) studio tuo, omnibusq; rebus huma-
niter me interrogabat. Diligentissime uir, ille Apologiam tuam le-
git, quæ postea rus ibat ad Scriborium nostrum, qui eam ex intimo
pectore legit ac perlegit. Quæ ubi domuitione capesserat, Cuspinia-
ni fores appulsabat, qui stomachabūdus mihi succensuit, quia ad se
literarum nihil abs te afferrem, at excusationem nō rancidam pro-
tempore afferebam, literas tuas probe affuturas significans. Quare
tuum erit qd̄ uerbis p̄miserim ope perficias. Lecta aut̄ a Cuspinia-
no nostro Apologia, salutabat Vadianum, & reliquos meos. Exem-
plar quoddam illius perniciosissimi hoīs aduersarii tui Capnionis
stigis Coloniensis apud quendam mercatorē Sueuum inueni, qui
etiam plurimū ueneni ex libello illo famoso in te nomenq; tuum
suxerat, cui & nomen tuum odiosum & detestabile erat. Ego statim
huic uenenoſo morbillo mederi fatagēs, p̄sentissimum pharmacū
attuli, utpote Apologiam tuam, quam legeret petii. Quæ lecta for-
titer om̄e uenenū latēter intra pectus irreptū p̄sentissimo antidoto
expulit. Exemplar accōmodato acceptū ut legerent oibus meis ob-
tuli, his quid cum literis & Apologia tua egerim liquido intelligis,
Cuspinianus & Vadian⁹ hic ad te scribūt, q̄ ut rescribas plurimū ro-
gant. Scripsisset & Thomas noster, ni subita & insperata tabellarii
atitio nos fefellerit, at p̄ximus tabellarius lris uacuis ad te nō ibit.
Vale sanus in dulces annos. Viennæ Nonis April. Anno. M. D. XII.

Ioannes Reuchlin, Cuspiniano

suo salutem.

Cuspiniane doctissimorū ornatissime, iā es enī tā breui apud
me optimi cuiusq; locū amici cōsequutus, ut mihi uidear ex
ordiēdo nulla egere p̄fatiōe aliāq; te ut hoc alloquat quo

I. O. REUCHLIN LIBER PRIMVS

licuit Homericō Agamemnoni prudentē illū Nestorē. Opto tui si miles mihi cōsultos fore denos. Nam recte tu, qui me admones, stultorū elationē & inuidentiā nihili facere. Et in sententiā ego tuam istis eo meis pedibus, & nullius consiliū anteponā tuo. Cauendū maxime tū fuit non modo iniuriam iniuria ne repellerem, dignus ab indigno illatam. Verū etiā ne infamiā suspicionem ullā admitterem, quod utrūq; curavi diligenter, tantūmodo innocentiam tutatus meā. Quare omni humanitate pręstans Cuspiniane, pbenigniter uelim sic iudices affectionē istā erga me tuam, q̄ *πρωγορευμένος* senectam sis meam cōmiseratus, ut ueræ amicitiaē testimoniū uehementer a me probari. Est id quidem hoīs pręcipuū bonū, ut abhorreat ab iniuria, quam ego bestias quādoq; uidi odisse. Fitq; merito ut eius beneuolentię causa gratiam tibi habeam non intermorituram. Tametsi cōmiseratione non erat opus, q̄ miseris debetur, non autē beatis. Ego uero me beatum existimaui, etiam oraculo ueritaris, q̄ malum de me dixerunt mentientes. Nam multa generose ferendum est bono uiro, qui se mauult uixisse q̄ spirasse. Vnde quod mihi malū scribis Climactericum, esse minatū, id ego in partē felicitatis repono, nec illum famę iacturam uolo, sed gloriaē perpetuatatem p̄lagire. Quā em̄ incendiariorum contra me famosa machinatio cœpit, scire licet. Anno ætatis meę quinquagesimo quāto tūc pręsto aderat Climacterici a natali meo qui fuit Christi. M. cccc. lv. in annum. M. D. X. reuolutio eiusmodi, cuius figuram quia philosophum te perfectum & non triuialem agnosco hic tibi ascripsi. Vbi conspicias Saturnū septē fortitudines, Martē octo habere. Sed Iouē qui Zedek hebraice noiatur id est iustus, minorem iis esse, ac ternis solum uiribus pollere. Audi nūc Hierophantas & pręfagiorū uates Bonatus de reuolutionibus cum Saturnus ait in tertia domo fuerit inuentus, significat rixas & discordias uenturas plus solito. Firmic⁹ ita, Mars in quarto loco faciet eos sine gratia pręstare quod dederint. Nam quicumq; aliquid ab ipsis fuerit cōsequutus, ingratus illis semper existit. Deinde si Mars fuerit in Scorpione, quicumq; eum sic habuerint, homines erunt, qui omnibus facile inimicis suis dominantur, erunt quoq; alti nominis optimęq; famę. Quod hic Cuspiniane cernis, cum ante cætera Mars gaudeat scorpione. De Ioue autem Bonatus, quod si in quinto habitet, fient res hone-

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

sta, q̄ merentur laudem. Et Firmicus quoq̄, Iupiter in quinto magna foelicitatum agmenta decernit. Habes ex adytis responsa, quib⁹ arbitror in nostra causa, cum uideas figuram cœli, nihil esse uerius. Adde post naturæ motus, etiam morum cōditionem & uirtutum quantuluscunq̄ sim (Iam enim familiariter tecū loquor) iungeq̄ innocentiam meam, sic facile iudicabis, uiro bono nihil mali acciderere posse, neq̄ uiuēti neq̄ defuncto. Ita Socrates qui nec Aristophanis illusione, nec Anyti proditione, nec Meliti accusatione, nec iudicum peremptione, postremo nec inuidorum omnium conflata calumnia absorptus, sed multo magis sua morte immortalis fact⁹ est sic ait ἀποκτείνου με δύνανται βλάψαι δὲ οὐ δύνανται. Nā te græca quoq̄ legere & itelligere sentio, ut ex tuis amœnissimis lris accipi. **V**iuuit igit̄ in aternū Socrates, & triūphat cū gloria, q̄ aduersariorū suorum memoria uel extincta est fundit⁹, uel scintillat in cinere cū ignominia. Quare ut nō, sinerem te in tuis propter me in molestiis diutius torqueri istis meis (ut multi quanq̄ non recte putant) incōmodis, exposui tibi quid sentirem de inuidorum iniquo in me studio, & execrabili aduersus famam meam cōsilio in perniciem ueritatis inuito, quo improbitatem suam posteris inciderūt Buxo perpetue memorandam. Non enim ea detractorum immanitas, & tanti sceleris sui credulitas me qui probabiliter uera scripsi, & honesta cōsulti, sed se ipsos tandem lædent qui male peruerterunt. Ego uero beatus futurus sum quem persequuti sunt propter iusticiā, sine quā nihil potest esse laudabile. Quid autem potuit sancti⁹ a me fieri q̄ statui ad fidem nostram Iudæos non tyrānide ulla rapere, sed ut iura uolunt benigniore concordia ducere, quæ quidem concordia ut ait Cicero esse non potest cum aliis adimuntur aliis condonantur pecunia. Deinde æquitas tollitur omnis, si habere suum cuiq̄ non licet. Sed hæc Rhetorum declamationibus committam. Nunc de Ammiano Marcellino id tibi persuadeas uelim, in omnib⁹ me tui studiosum fore quæ interesse tua aut etiam te uelle existimem ubi adsit facultas. Sed ad neminem auctoris eius uolumina diuertisse noui, nisi ad Vangionum episcopum, in p̄senti tempore librorum hospitem certe supra q̄ dici queat tenacem. At illic ponderis nihil habebit intercessio mea, quāuis olim eius bibliothecæ rector fuerim. Scriptum est enim. Surrexit interea rex nouus super ægyptum qui

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

ignorabat Ioseph. Lazium meum uel etiam tuū, aut si mauelis utri usq; nostrum tibi unice commendo, quem sua & uirtus & probitas commendare non cessat, ego & si taceam. Deinde tu me sodalitati tuæ literariæ istic summa beneuolentia coniungas opto, & feliciter ualeas. Anno M.D.XII.

Mutianus Rufus Doctor, Ioanni Reuchlin S.

EMi Rabanum tuam Germanorū eruditissime, tuum iure dixi, quem & urbs tua patria quasi ab iseris reuocauit, & tu bene nato ac mire graui sanctoq; poemate illustrasti. Videbat mihi pater ille postliminio renunciaſſe, ita cōſenuit, ita nuſq; de eo mētio habebat, credo facies opis a trāſcribēdo librariorum deterruit. Sed nunc tuorum municipum industria reuiuifcenti gratulantur omnes, inuitati opinor testimonio uel potius iudicio tuo, Quis enim Ioāni Reuchlin ꝑconia laudum celebranti non acquieſceret? Nam per ſuademus nobis appoſuiſſe te prius q̄ imprimeretur miniatas ceruſas & calculum ſeu notas doctiſſimæ manus tuæ. Sæpe uolebam auſpicari tecum amicitiam, teſtis germanus meus principis Haſſiæ cācellarius. Teſtis Tritemius, teſtis Nicoleos Hirſaugienſis monach⁹. Semper mihi defuit occaſio, doctrinam enim tuam ſingularem & generoſam ſacundiam & infatigabile ſtudiū amplector, admiror, ꝑdico. Breui fore ſpero, ut quod Picus pollicebatur, tu examuſſim perſicias, tñ ab humanitate tua peto, ut Mutianum tui nominis atq; honoris ſtudioſum in album amicorum recipias. Et ſi uacat, indica mihi nomina librorum quos haſtenus inuulgaueris. Bene ualeas, decus omnis literaturæ ac ſapientiæ. Ex Gotha Thuringorum ad Cal. Octobtes M.D.III.

Georgius Spalatinus, Ioanni Reuchlin S.

AEgre fuit animo meo Capnion eruditissime iam anno & amplius nō potuiſſe literis tuis & humaniſſimis & literatiſſimis reſpondere, Quibus ex autoritate ueteris & recōditoris hiftoriæ ſcribis. Phrygas noſtris Saxonibus generis eſſe proantores. Et ſimul diuū Fridericū ducē Saxoniæ principē noſtrū imo Romani imperii electorē Op. Max. grauiſſe & uere laudas. Mirum qua religioe deum omnipotentem & ſuos ſuſpiciat, qua charitate bonos amplectatur, qua munificentia Mutianum & me eruditiffimū quēq; proſequatur, qua deniq; fide iuſticia integritate uigilantia tot gentibus

imperet. Diceret uel Ptolemaū uel Cæsare Juliu, uel Carolu alteru
 si audires quā sumptibus academiā Vitemburgi architectatus, quā
 excolat diligentia liberalitate industria. Quantis muneribus illuc e
 ruditos professores contrahat, quot sacerdotiis amplissimis a funda
 mentis templum diuis omnibus sacrum auxerit. Vere praestantissi
 mus princeps, & ut tu quoque sentis maximo imperio non indignus
 qui & tuā ad me epistolam legit, qua de ipsius uirtutibus pari graui
 tate & elegantia, sed & de Saxōibus quoque scribis. Qua de re iussu ei
 tibi significo nō ingratam ei fuisse eam cōmemorationem. Præter
 ea etiam pro magno officio habiturum se, si ex autoribus tuis crudi
 tissimis ad Saxoniam & saxones pertinentia collegeris, tuum enim
 iudicium princeps, sapientissimus plurimi faciens mihi cōmisit, ut
 ad te id ipsum scriberem. Quo circa cum sis iam pridem tanti prin
 cipis obseruatissimus, te scio summa cū uoluptate hæc facturū. Vale.

Sebastianus Sperantius Præpositus Brixinensis, Cæsa
 reus & Gurcensis secretarius, Ioanni Reuchlin

LL. Doctori Salutem.

CLarissime Doctor, Reuerend. Dn. meus Gurcensis quom iam
 pridē ab Augusta thermas petiturus discedere mihi cōmisit,
 ut noīe dñationis suæ Reuerēd. corā explicare tibi ea quæ alias
 literis duxerat significāda, uidelicet, se intellexisse binas literas tuas
 quibus patrociniū suum imploras. Quod quidem patrociniū cū omni
 fauore & diligentia tanto studio iis rebus tuis prestare uelit, quātū tu
 ipse posses desiderare, & hoc indubie tibi de se polliceri te debere,
 quod speret omnino dominatio sua Reuerend. tantum apud maiesta
 tem imperialem se effecturam, ut huiusmodi negocium ex sentētia
 tua breui conficiatur, atque Maiestas Cæsarea autoritate sua oēs illas
 dissensiones extinguat & tollat. Præterea iniūxit etiā mihi D. Hiero
 nymus Baldung oēm operam suam nomine suo tibi in hac re polli
 ceri, & quod oīno breui eas literas a D. Cancellario extorquebit, quas
 forte iandudū extorsisset, nisi grauis ægritudo illa quæ multis diebus
 Cancellariū opprēssit, obstetisset. Deditque mihi his inclusum memoria
 le humanitati tuæ cōsignandū. Quapropter esto boni animi, & oēs
 curas deponere superuacaneas. Eos enim praestantia tua nunc habet
 in Curia nostra patronos & defensores, quorū bona opa nō dubito
 dominationem tuam omnia ex uoto breui habiturā. Ego quoque de

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

persona mea qui alias dignitati tuæ operam meam quantulacunq;
sit lubens obtuli, non præmittam unq; quantum potero præstare
officiū boni amici, adeo ut saltem præstantiæ tuæ summa mea erga
se affectio aliquando re ipsa innotescat. Reliqua lator præsentium
referet. Vale, Ex Vila. xxii. Maii. M.D.XIII.

Simon Ribisin Iuris utriusq; licentiatus, Apoffolici
legati de latere Secretarius Ioanni
Reuchlin Salutem.

TAm diu nullas recepisti excellentissime doctor oīm literarum
doctissime quæ adeo me refecerint, nō eo q; aliquid in se cōtine
rent iocundi. Sed q; oculis cōspexi te prospera donatū ualeitudie,
qui passim naturæ debitū persoluisse disseminabaris, id qd' doctor
Vincentius Volph inter plerosq; cōuiuantes uerissimū esse præter
faciei ruborē (ut mentientium est) aperta fronte retulit. Nullus tñ
aderat qui non tristissime ferret tam eruditissimi oīmq; literarum
scientiis præditi uiri intempestiuum obitum. Aderant pfecto non
nulli quibus & fama & perenne nomen tuum erat cognitum, q; uix
lachrymas cohibere poterant. Sed oēm istam moesticiam ademe
runt nobis ornatissimæ literæ tuæ, q; rem satis iustam & honestam
cōplectebant, in quo negotio nihil a me diligentæ prætermisum
est, quo minus uoto tuo potiri possis. Quapropter remitto ad te nū
ciū cū signatura & minuta, quas pro extradiōe Bullæ denuo mit
tes. Tanta dñi reuerendissimi in te est beneuolentia, & liberalitas, q;
etiam gratis utiq; Bullam expediri iubebit. Tu scelicissime uale. Ex
Argentina penultima Augusti. M.D.II.

Raimundus Cardinalis Gurcensis legatus &c. Ioanni
Reuchlin Phorcensi LL. doctori salutem.

Venerabilis & eximie doctor, si eam quæ cudere nup nobis pe
tentibus pmisisti orationē de Germania & eius principibus
optato sine terminasti, nō poteris in p̄sentiarū nobis p̄stare
rem magis gratam q; ut quantocius eam ad nos trāsmittas. Quæ si
non est plene perfecta, adhibeas oēm opam ut q; celerrime comple
atur, & ad nos proprio cū tabellario si alias cōmode fieri nequeat
expensis nostris afferat. Bene uale. Ex Vlma. xxvii. Iunii. M.D.II.
Postq; scripseramus præsentēs, uenit ad manus nostras oratio tua le
pidissima, quæ supra modum nobis grata extitit. Optarem q; di

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD
uortium posset celebrari inter te uxoremq; tuam, eius tamen con-
sensu, quam plurimum nostro nomine saluam esse iubebis. Iterum
uale. Datum ut supra.

Franciscus. S. Eustachii diaconus Cardinalis Senensis
Veneran. uiro. D. Ioanni Reuchlin Phorcensi
LL. doctori. Salutem.

EXimie doctor amice singularissime, accepimus literas uestras
eruditissimas, ex quibus quamuis cum singulari elegantia, in-
telleximus tamen curas & sollicitudines uestras, quas ob absen-
tiam nostram suscepistis. Dolemus certe rem ita se habere, uerum
cum ita sit, necessitati tpsis uos accommodabitis. Princeps ut ex lite-
ris D. suæ ad nos uidere potuisti, saepe se celeriter nuncium missurū
affirmauit. Quare nil nobis imputandum est, quia tempus expecta-
uimus. Petitis a nobis consilium. At quale in rebus tam arduis & ui-
ro doctissimo subministrare possumus? Exploratissima est uobis
mens principis, & quæ nobis scripsit clare uidiſtis, in nulla re men-
tem excellentiæ suæ transgressi sumus, & cum singulari diligentia
fines mandatorum suorum seruauimus, ita & uobis agendum erit,
res arduæ sunt, & nos absentes non possumus in hac solitudine diui-
nare, quæ menti pontificis D. reuerendissimi Alexandrini cetero-
rumq; insint, D. Bernardinus auditor noster si in aliqua re utilis erit
uobis assistet. Valete, Ex Balneis sancti Philippi die decimasep-
tima Iunii. M. D. II.

Reinherus Dux Lotharingæ & Barri &c. Ioanni
Reuchlin Phorcensi. LL. doctori salutem.

Magnifice doctor, uestri gratia & amore plurimum freti mit-
timus in præsentia ad magnificentiam uestram Physicum
& consiliarium nostrum M. Ioannem Clauis doctorem, cui
nonnulla credidimus eidem magnificentiæ nostro nomine refe-
renda. Eam proinde uehementer rogatam uolumus, uelitis sibi ac
nobis ipsis si coram esset⁹ fidem habere, significareq; si quicquam
a nobis factum iri uelitis, quandoquidem fructum a principe bono
expetendum expectare potestis. Valete feliciter. Ex Castincto. xx.
Iulii. M. CGCC. XCI.

Ioannes Reuchlin Phorcensis, præceptor
suo Iacobo Iehiel Loans Iudæo.

פ שלום שלום לרחוק הקרוב
 ארוגי ר יעקוב אלופי ומיודעי:
 ממי המשתוקק והצבסת לראות
 פניך הצעימים להתענג מזיו פניך
 המאירות לשמוע למודר הטחור
 ועתה באתי במגלת ספר לה
 להודיער כי שבת לאל אחרי גסי
 ממך הצלחתי בלמודי והגעתי
 להשגה גדולה ידעתי השמח
 ותגיל אני יוחנן רוחלין מפורצו
 הכותב ראש חדש בסלו שנת
 הרסא ליר הצבבר ר יעקוב
 בכמר יחיאל לואנש

Latine sic.

¶ Pax pax longinquo & propinquo. Domine mi magister Iacobus dux meus & notus meus, a me qui desidero & concupisco cernere uultu tuu suauissimu ad delectandu de splendore uultus tui lucentis, audiendo doctrina tua purissima, & nuc ueni epistolio libello, ut tibi notifico, q (laus deo) post recessu meu abste pferi in doctrina mea, & pueni ad cofeccionem magna, scio lataberis & gaudebis. Ego Ioannes Reuchlin ex Phorcen, scribes Kalendis Noueb. Anno quinto millenario ducentesimo sexagesimo primo. Ad manum honorabilis magistri Iacobi filii honore excellētis Magistri Iehiel Loans.

Iacobus Margolith Primas Iudaorū Ratisponeñ natione Iudaus ad Io. Reuchlin Phorceñ, LL. Doctorem.

m

כחכם באומות יהי ויקום הודו
 בשלימות ארונני המעולה בח
 בחכמות דוקטור יוחז תולדותו
 לבית אבותיו מעיר פורצו וע
 ועבשיודר בעיר שטוקורטו ארונני
 ראיתי מבוקשתך ותשוקתך אל
 הספרים אשר נקבת בשמותם
 מחוברים באמרות צרופות ב
 נדברי הקבל אשר היא חכמה
 תמימה צעלמה מרוב אנשי ר
 דורניוואז רוב הרעות והלבבות
 משיגות אותה חכמה לרוב ד
 דקותה ועומקה ובמופלא מז ה
 האדם אל ידרוש כי יש לחוש פן
 חכמה יתרבה לו ההפסק יתר על
 התועלת משל למסתכל בגי'צוץ
 השמש אשר לרוב זיהרורית
 השמש עיניו כהות ורע ארונני
 שאותם ספרים אשר ארונני מ
 מבקש לא נמצאו פה לקנות אבל
 במה שמה איפשר לי לשרת
 לארונני הנני עבדך מזומן נאם
 הק הנקרא יעקב מרגלית

Latine sic.

Sapiēs in populis uiuat & exaltet gloria eius in probitate domi-
 nus meus promotus in scientiis doctor Ioannes origine sua quo
 ad domū patrū suorū de ciuitate Phorce, & nunc habitat in ciui-
 tate Stutgarten. Dñe mi, uidi inquisitionē tuā & desyderium tuum
 erga libros quos recensuisti nominibus eorum compositos eloquiis
 purgatis, in uerbis cabalæ, q̄ est sapientia immaculata, abscondita a
 multis uiris nationis nostræ. Et non sunt multæ noticiæ atq; corda
 apprehendentia illam sapientiam, eo q̄ multum subtiliata est, & p-
 funda & ob occultum ab homine non quærit, quia est arcana phi-
 losophiæ. Ne forte sapientia multiplicet ei damnū plus q̄ pfectū
 Simile ad ægreferentem in apparentia solis cuius ad multam respē-
 dentiam solis oculi caligant. Et scias domine mi, q̄ hi libri quos do-
 minus meus quærit non inueniuntur hic ad comparandum. Sed in
 quo hic possibile mihi ad seruiendum domino meo ecce ego seru-
 tuus paratus. Dixit, humilis uocatus Iacob Margolih.

Demetrius Chalcondyles natione græcus, quippe Athenien-
 sis, Ioanni Reuchlin Phorceusi.

Δημήτριος χελκονδύλης ἰωάννη τῷ Καπύωνι βύ πρῶτῳ ἀνείκτων
 σου τὴν ἐπιστολὴν ἠδέωσθ, ὁ μόνον ὅτι πρὸς λογίσι ἀνδράσι ἢ χριστοῦ
 ἐν φόβῳ καὶ δέῃ φιλῶ μοι δὲ ἐπιείκῃαν γρηθημενὸς ἐπιμπετο, ἀλλ'
 ὅτι ἡ ἐλληνιστὶ γέγραπτο, πολλὴν πῖνα βύφουσαν πρὸς ὧσα ἔ-
 ρε καὶ δεξιότῃτα πρὸς τε λόγους ἐλληνικοῖσι καὶ τὴν ἀλλήν ἄπαθεν ἐπιστή-
 μην, καὶ ἀήτα ἐθαύμαζον λογιζόμενος τίς ποτ' ἀνείκῃς λόγους ἀνδράσι
 καὶ λόγους ἐλληνικῶν ἐπιστῆμοσι συγγινόμενος, ὅπως οἴκοθεν καὶ οἷον αὐτο-
 μαθὲς γινόμενος, ἴσους ἔσθ' ἐν λόγοις ἐπέλωκασθ, ὥστε καὶ ἐλληνιστὶ ἴδῃ
 καὶ οὕτω καλὴν καὶ γλαίαν ἐπιστολὴν δύνασθαι βυπέναι. Εὐχόμεν δὲ ἢ
 ὅτε ἐκ ῥώμης ἐπανήκων ἐνθάδε ἡμῖν ἐνέτυχῃς γράμματα πρὸς ἑρμόλαον
 κομίσθαι, ῥιθτόντι ἐκ βραχέας κομιδῆ βυσοσ, ας περὶ σου ἐμαντευόμην
 ὡς καὶ τὰ πρὸς ἐμοῦ πρὸς ἑρμόλαον τότε πμφθῆντα γράμματα ἐμοῦ
 τύρῃ, ἀλλοῦντα ἦν περὶ σου καὶ τ' ὄσθ' ἀγαθὸς καὶ γλαίαισ φύσιωσ ἄπο
 λαφύων εἰχον, νῦν δὲ γ' ὄρωρ σι ἐρρημὴ λόγῳ μόνον βιοῦρ φρόνημα κεκτῆ
 μένον, μὴ δὲ ταυτὰ βίσι πολλοῖσι καὶ χυδαίοισι φρονοῦντα, ἠδ' οἰαίτε ἐκ
 ὀλίγα, καί σοι καὶ τῇ σῇ πατρίδι συγχεῖσθαι βιοῦρ ἄνδρα ἐνεγμαμενὸν
 κόσμον αὐτῆ ἑπάρχοντα, καὶ βίσι ἄλλοις πρὸς ἀειγία κάλλιστον ἑαυτὸν
 καθιστάντα, ὅς καὶ ἐν σουτοῦ φιλταρὴν ἀδελφὸν κομιδῆ νέον ὄντα καὶ

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

οχελόν ἐπι τροφῶν Δεόμνον οὕτω πόρρον τ' ακτείδος ἐς γῆν ἑσθέρου
 καὶ ἀλλοδαπὴν ἑσθέρου πέμψαι παιδείας ἕνεκα καὶ ἀσχητῆς ἑλευ
 θέρου ὅς πάλαι ῥωμαίους μὴ μούμνος, οἱ καί τοι γῆς ἀπάσης οχελόν η
 θαλάσσης ἀρχόντες ὅς ἑαυτῶν ὁμοῦς ἕως ἀθῆνας καὶ ακνταχού τ'
 ἀλλης ἑκαδός ἐπιμωρ παιδείας ἑλληρικῆς καὶ λόγων ῥηρικῶν θ
 Φιλοσόφον μεθέξοντας λογιάτων. ταῦτα ἴννω σὲ φρονούντα θ
 φωντα τίς οὐκ ἂν θύ φρονῶν ἀλῶσαι τῆς σου μεγαλόψυχας, καὶ αὐτίς ὅς
 καὶ ἡμᾶς ἑλληνας τε καὶ λατίνους, ἡνωκότηπ καὶ τῷ τ' καλοῦ ζήλω
 ἑσθέρου ἄν οἱ πῶλεστοί τῆς τῶν λήξον παρὰ ἡσ καὶ τῶν ὀυγῶν
 καὶ ἑλευθέρου μαθημάτων ἀμελήζαντες πρὸς ἀλλοίς μάλλον ἐν νεύρ
 ἕχουσι. βαρβαρῶν ἀλόγηον καὶ τῆς ψυχῆς ἀλογη μόνον θεραπεύοντων
 καὶ πρεσβυόντων οὐδὲ διαφέροντες, τῶν τε προγόνων ἀναξία παιτά
 πασι φωντες σου δὲ ἰδίᾳ μὴ ἐν ἀδελφῶν ἑλισάντος ἡμῶν κοινῆ δὲ ἐν
 αὐτῷ καὶ ἐν ἑτέρων ακτίδα, καὶ ἀξιοῦντος ὀυμῶς αὐτίς προφείδω καὶ
 Φιλανθρόπως, ἐπι τε ἐκ διδάσκειν αὐτίς ὕγη τε καὶ ἑσθέρου καὶ πρὲ
 πουθεν παιδεία μ χησῶς καὶ ἡνωκόις ἡσῶς τε καὶ θεοείας, σφίδρα ἄρ
 ἀδικοῦ μὴ, εἰμὴ πρὶ ὅς ακτίδας Φιλομαθεῖς τε ὄντας καὶ ὀυφῆς καὶ ἑ
 παῶν φύντας γενέων. καὶ θεοῦ τῆς ἀνδράσιν οἱ οἱ ὕμεις ἐστὶ, προσκοντα
 τιοῦρι φαινοί, μεθα οἰούς ὕμεις ἀξιοῦτε καὶ βούλιθε, ἐν τῷ ἰδίᾳ, ὅλα τὰ μὲν
 ἐς αὐτίς πῶπῶκα μὴ ὀ πῶσθ' ὀ νῦν ἀ πῶπῶ καρῶς, τὰ ἑσθέρου ἡτῆρον προ
 ὀυμῶς σου γ ἕνεκα πῶπῶ μὴ τε καὶ πῶπῶ μὴ κατὰ δῶαμιν, ἑσθέρου
 ἀ πῶ φλωρέν τῆς ἰσνίς ἐκκαυδὲ κατῆ. ἀ ὕ σ ἀ ἐτῆ.

Latine sic.

Demetrius Chalcondyles Ioanni Reuchlin bene agere.

LEgi epistolam tuam perlibenter, non solum quia reputato uiro
 & bono admodum, iamque amico mihi ob mansuetudinem facto
 missa est. Sed quia & graece scripta est, magnam quandam industria
 exhibes: coponētis, & dexteritate ad libros graecos atque aliam uniuersa
 fam scientiam. Eadem admirabar cogitans quis tandem esses orōne,
 uiris etiam eloquiorum graecorum gnaris conuersatus, cum domi &
 quasi te ipso discēs factus, tantum in sermone praestitisti, ut & graecissa
 re iam & ita pulchram ac nobile epistolam possis coponere. Ego itaque
 cum Roma rediens huc nobis incidisti, literas ab Hermolao por
 tans, tale aliquid ex breui ualde praesentia de te diuinabam, sicut & ipsae
 a me ad Hermolaum tunc missae literae testabantur, significantes
 quam de te & tua bona generosaque natura opinionem habui. Nunc

autem uidens te facto non uerbo solum talem prudentiam adeptū neq; eadem multis ac uilibus sapientem, & laetor non parum, & tibi atq; tuæ patriæ congratulor, talem uirū producenti, decus ei existētem, & aliis exemplum pulcherrimum seipsum præbentem, qui & tuam dilectissimum fratrem germanum ualde iuuenem existentē & fere adhuc alimenti egentem, tam longe a patria ad terram ultra mōtanam & peregrinam sustinueris mitti, disciplinæ gratia & educatiōis liberalis. Illos quondam Romanos imitatus, qui tamen terræ uniuersæ ferme atq; mari dominantes, suos tamen filios Athēnas & ubiq; ad aliam græciam miserunt, disciplinæ græcæ & sermonum rhetoricorum philosophicorumq; participes dogmatū. Ista itaq; te prouidentem & facientem quis utiq; recte sapiens non admiretur tuam magnanimitatē? & eos qui apud nos sunt tā græcos q̄ latinos generositate & boni imitatione præcellentem, quorū plurimi dicendi studium & nobilium liberaliumq; disciplinarum negligentes, ad alia magis animi intendūt. Barbaris irrationabilibus & ipm animæ irrationabile solum curantibus ac præponentibus nō dissimiles, & maioribus suis indigna undiquaq; agentes. Te autē priuatim quidem fratrem cōmendante nobis, communiter autē cū eo & alterum puerum. Et petēte benigniter eis præesse ac humaniter, adhuc autē & docere eos sanam & ualidam decētemq; disciplinam cum bonis & ingenuis tam moribus q̄ contēplationibus, uehementer utiq; iniuste ageremus, si non circa pueros dociles existentes & industrios & ex bonis ortos parentibus, atq; talibus uiris quales uos estis coniunctos, tales appareamus quales uos optaueritis & uolueritis. Recte igitur scito, q̄ ista quidē erga eos fecimus quæcumq; nūc expetit tempus, illa autē nihilominus propter te fecimus & faciem⁹ pro uiribus. Vale. Ex Florentia. xxi. Iunii. M. cccc. lxxxxi, anno.

Georgii Hērmonymi natione græci quippe Lacedæmonii, ad Ioannem Reuchlin epistola.

Γεώργιου Ἡρμόνυμου ὁ ἀπὸ Πάτρως Ἰωάννη φωρηκισίω θυπράτην
Eγὼ μὲν καὶ ἄλλοι τε θαύμασόν σε τήν τε ἀουλήν καὶ θυφρίαν ἣν περὶ
 τῶν Ἑλλήνων λόγους ἔχεις, καὶ νῦν τὰ μάλιστα δεξιόμενος. Τὰ
 πρὸς σοὺ πρόσ με τιμωθέντα γράμματα ἔκ' ὀλίγου θυμωσίας καὶ χάρι
 τος μετὰ δὲ τῆς χαίματος τὰς μελέτας οἶδά σοι τὸ θυνοῖας ἐνεκεν, ἢ πρὸς
 με δευρόν. Δὲ τῶν γραμμάτων, ἑμελλόν δὲ σοὶ εἶς πλάτ' Ἑλληνιστὶ ἀν
 m iii

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

πύρα Φα Λένου, ἐμὴ ὅτ' ἡρόντων διακομισίς πρὸς σὲ ἀχίωδῶς λατῆ
 εν, ἐρρωσ

Latine sic.

Georgius Hermonymus Spartanus, Io. Phorcensi beneagere.

Ego quidem & alias admiratus sum tuū & studium & ingeni-
 um quod circa Græcorum libros habes, at nunc maxime, reci-
 piens abs te missas ad me literas nō pauca elegantia atq; gra-
 tia plenas. Propter quod & gratias maximas agnosco tibi beneuo-
 lentia causa, quam mihi commonstras per tuas literas. Futurus erā
 autem tibi in amplum græce rescripta dare, nisi præsentium latoꝝ
 ad te ire festinasset. Vale.

Adæ Vuernheri Temarensis Tetraſtichon.

Cum tua iam totum fumascet fama per orbem

Quam facile audito nomine notus eris

Vix una in cœna nos fors coniunxit amicos

Et iam distrahimur. Fumule uiue uale.

VNiuerſis præſentes literas inſpecturis & auditoris Petrus Vaſ-
 falli in legibus licentiatus, canonicus eccleſiæ ſecularis & col-
 legiatæ beatiffimi Hilarii maioris Piſtauſ ad Romanam
 eccleſiam nullo medio pertinentis. Vicarius atq; commiſſarius ue-
 nerabilis & circumſpecti uiri domini Thomæ de Landaz theſaura-
 riiq; eccleſiæ beatiffimi Hilarii maioris Parauis prædiſtæ, ac ratio-
 ne diſtæ theſaurariæ Cancellarii almæ matris uniuerſitatis uenera-
 bilis & fructiferi ſtudii generalis Piſtæ ab eodem præfato dño Can-
 cellario ſolus & in ſolidum ad infra ſcripta ſpecialiter deputatus Sa-
 lutem in eo qui eſt oim ſcientiarum caput & autor atq; mirificus di-
 ſpenſator. Dignum nanq; & rationi conſonum exiſtit, q̄ iuriſperiti
 qui uitam ſuam laudabilem oſtenderunt, & docendi peritiam & in-
 terpretandi ſubtilitatem patefecerūt, quibus morum grauitas, la-
 borum aſſiduitas & ſtipendiorum prolixitas ſuffragent, prout & ue-
 teribus placuit laudabiliter decorent, ad gradum aſcendere permit-
 tant cellioſiorem. Cum itaq; uenerabilis & ſcientificus uir magiſter Io-
 hannes Reuchlin Phorcenſis diocēſis Spirenſis, in legibus baccalau-
 rius, de cuius facundia eloquio ue & doctrina, diſcretaq; morum ho-
 neſtate fama funditus diuulgata conſiſtit, de quo etiam tam in col-
 lationibus quaſtionum reſponſionibus q̄ argumentorum diſſolu-
 tionibus laudabile teſtimoniū perhibetur, in præfata alma uniuerſi-

IO. REUCHLIN LIBER PRIMVS

sitate atq; studio Pictauesi iura ciuilia sub auditorio reuerendorū
 patrū & dñorum Dn. Bernardi Durandi & Hugonis de Banza, utri-
 usq; iuris eximiorum professorum doctorūq; suorum actu in alma
 uniuersitate Pictauesi in facultate legū regentiū continue per tpa
 sufficientia audierit, & deinde post auditionis & lecturæ suæ tpa cō-
 plera, secundum statutorum studii prædicti exigentiam atq; p emi-
 nentis scientiæ uiros dños doctores, & collegium doctorum in eodē
 studio regentium diligenter cum rigore in camera examinis eorū
 dem in nōstra præsentia examinatus & pro idoneo repertus, ad li-
 centiam publicam sibi per nos obtinendā & recipiendā nobis præ-
 dicto uicario & cōmissario præsentatus fuerit, nos requirēdo dicto
 baccalario licentiam publicam sibi per nos impertiri. Norū igit
 facimus per præsentēs, q; nos præsentationi & requisitioni prædicto-
 rum doctorū benignitatibus annuentes, exposcentibus meritis di-
 cti baccalarii retributione condignis, quem de morum honestate
 q; plurimum cōmendādum cōperimus, hodie in prædicta ecclesia
 beatissimi Hilarii die siqdem pro licentia publica sibi & aliis nobis
 ad eam similiter recipiendam præsentatis, impertiendæ in contiri-
 na totius uniuersitatis Pictauesis propter hoc inibi cōgregatæ, pa-
 riter & reuerēdorum patrū & dominorum Abbatū magistro-
 rum doctorum lectorum & nobilium ibidem consistentiū assigna-
 ta, præfatum magistrum Ioannem Reuchlin Phorcensem Licētia-
 tum in iure ciuili creamus & creamus per præsentēs, eidemq; legē
 di docendi interpretandi & publice disputandi in dicto iure ciuili. Et
 oīa alia & singula faciendi gerendi & libere exercendi q; ad uerū li-
 centiatū in dicto iure ciuili noscunt quomodolibet p̄tinere, hic &
 ubiq; terrarū se duxerit transferendū dedimus & concessimus, teno-
 req; p̄sentium damus & concedimus licentiam & liberam faculta-
 tem, iuramentoq; ab eodem nobis præstito. Qd̄ nobis dicto dño cā-
 cellario & rectori huius almæ uniuersitatis Pictauesis eorūq; suc-
 cessoribus parebit in licitis & honestis. Et q; nec auxilium, consiliū,
 uel fauorem cōtra personā dicti dñi cancellarii successorūq; suorū
 iurāq; dictæ suæ cancellariæ p̄stabit quoquo modo in futurum. Sta-
 tutaq; eiusdem uniuersitatis Pictauesis iurāq; & p̄rogatiuas ipsius
 domini cancellarii successorumq; suorū inuiolabiliter obseruabit
 ad quemcūq; statum peruenerit. Et quanquam secundum statuta

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

dictæ nostræ uniuersitatis Pictauiensis dictus Reuchlin iuramentum nobis præstiterit de non recipiendo insignia doctoratus alibi q̄ in hac alma uniuersitate Pictauiensi, uisistamen & discussis nonnullis rationabilibus causis, nos una cum collegio doctorum eorundem facultatum ad hoc expresse cōsentientium dictum Reuchlin dispē fauimus & dispensamus per præsentēs de recipiendo insignia doctoratus quando & ubi uoluerit. In cuius rei testimonium, sigillum dictæ thesaurariæ cui prædictæ cæcellariæ officium est annexum præsentibus literis duximus apponendum. Datum & actum in prædicta ecclesia beatiissimi Hilarii maioris Pictaui die. xiiii. mēsis Iunii. Anno. M. CCCC. octogesimo primo.

Capnionis Priuilegia a Friderico. III. Imp.

FRidericus diuina fauente clemētia Romanorum Imperator semper Augustus Hūgariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Rex, ac Austria, Stiriæ, Carinthiæ & Carniolæ dux, dñs Marchiæ sclauoniæ, & portus naonis, Comes in Habsburg, Tirolis, Phirretis & in Kirburg, Marchio Burgouia & Lantgrauus Alfatia, Honorabili Iohanni Reuchlin artium & legū doctori sacri lat. Palatii, aulaq; nostræ & imperialis consistorii comiti, necnon nostro & imperii sacri fidei dilecto gratiam Casaream & omne bonum. Honor imperatoris maiestatis eiusq; gloria in excelso solio collocata tanto amplioribus commendationum exaltatur preconiiis, tantoq; gratioribus fidei & deuotionum impendiis fulcitur, quanto indefinitis suæ uirtutis donaria, largiori benignitatis munere copiosius fuderit in subiectos, quos pro nostris & ipsius sacri imperii honoribus probatiōe multiplici constat feruētibus studiis insudasse. Sic a coruscante splendore imperialis solii nobilitates aliæ uelut de sole radii prodeuntes ita fidelium status & conditiones illustrent q̄ primæ uæ lucis integritas minorati luminis detrimenta non patitur, immo amplioris undiq; rutilantis iubaris expectato decore profunditur, dum in circuitu sedis Augustalis illustrium Comitum Baronum nobilium & procerum numerus ad imperii sacri decorem fœliciter adaugetur. Sane ad nobilitatem & multum considerandam tuæ circumspersionis industriam aliq; multiplicia uirtutum tuarum insignia, nobiscum sæpenumero & intra arcana pectoris nostri reuoluentes, cogitare plarunq; solemus, quoniam te potissimum munere & digno

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

ornamēti titulo ac beneficentiæ dono decoremus. Et tu te ꝑcipuis erga nos & Romanum impium meritis a Casareano fastigio præ aliis sentias præcipuo fulgore illustratum, futurisq; temporib⁹ fixa & stabilis nostræ imperialis largitionis memoria in te præcellenti⁹ resplescat. Te igitur Ioannem Reuchlin memoratum quem uirtutum claritas & laudabilium morum uenustas speciali decore reddidit insignem, animo deliberato non per errorem aut improuide sed sano Principum, Comitum, Baronum, & procerum nostrorum & imperii sacri fidelium dilectorum accedente consilio, motu proprio, de certa nostra scientia & imperiali plenitudine potestatis, sacri lat. palatii aulaꝝ nostræ & imperialis consistorii Comitem facimus, creamus, erigimus, nobilitamus, attollimus, & autoritate nostra imperiali gratiosius insignimus. Decernentes et hoc imperiali statuentes edicto, q̄ tu ex nunc in antea omnibus priuilegiis, iuribus, emunitatibus, honoribus, consuetudinibus et libertatibus frui debeat et gaudere, quibus sacri lat. palatii comites hactenus freti sunt seu quomodolibet potiuntur consuetudine uel de iure. Quodq; possis et ualeas ꝑ totum Romanum imperium facere et creare notarios publicos seu tabelliones et iudices ordinarios, ac uniuersis personis quæ fide dignæ habiles et idoneæ sint notariatus seu tabellionatus et iudicatus ordinarii officium concedere et dare, et eos ac eorum quemlibet autoritate imperiali de prædictis per pēnam et calamitatem inuestire prout moris est. Dum tamen ad practicam et executionem habiles et idoneos inueneris, super quo tuam conscientiam oneramus. Dummodo tñ ac ipsis notariis publicis seu tabellionibus et iudicibus ordinariis per te faciendis et creandis ut præmittit et eorum quolibet uice et noie sacri impii et pro ipso Romano impio debitum fidelitatis recipias corporale et ꝑprium iuramentum, in hunc modum uidelicet, q̄ erunt nobis et sacro Romano imperio et oibus successoribus nostris Romanorum imperatoribus et regibus legitime intrantibus fideles, nec unq̄ erunt in consilio ubi nostrum periculum tractet, sed bonū et salutem nostram defendent, et fideliter promouebunt. Damna nostra pro sua possibilitate euertabunt et auertent. Præterea instrumenta tā publica q̄ priuata ultimas uoluntates, codicillos, testamenta quæcunq; iudiciorum acta & omnia et singula quæ illis et cuiuslibet ipsorum ex debito dictorum

PRIVILEGIA CAP. AB IMP.

officiorum facienda occurrerint, uel scribenda iuste pure fideliter omni simulatione, machinatione falsitate & dolo remotis scribent legent & facient, non attendentes odium, pecuniam, munera, uel alias passiones aut fauores. Scripturas uero quas debent in publicam formam redigere, in membranis mundis, non in chartis abrasis neque papyreis fideliter conscribent legent facient atque dictabunt, causasque hospitalium & miserabilium personarum nec non pontes & stratas publicas pro uiribus promouebunt. Sententias & dicta testium donec publicata fuerint & approbata sub secreto fideliter retinebunt & omnia alia & singula recte & iuste facient, quæ ad dicta officia quomodolibet pertinebunt consuetudine uel de iure. Quodque huiusmodi notarii publici seu tabelliones & iudices ordinarii per te creandi possint per totum sacrum Romanum imperium & ubilibet terrarum facere conscribere & publicare contractus, instrumenta, iudicia, testamenta, & ultimas uoluntates, decreta, & auctoritates interponere in quibuscumque contractibus requireribus illas uel illas, ac omnia & singula alia facere publicare & exercere, quæ ad officium publici notarii seu tabellionis & iudicis ordinarii pertinere & spectare noscuntur. Insuper eadem Cæsarea auctoritate prædicta ex certa scientia motuque simili tibi concedimus & largimur, quod possis & ualeas Naturales, Bastardos, Spurios, Mamferes, nothos, incestuosos copulatiue aut disunctiue & quoscumque alios ex illicito & damnato coitu procreatos uiuentibus uel etiam mortuis eorum parentibus legitimare. Illustrium tamen principum, comitum, baronumque filiis duntaxat exceptis, & eos ad omnia iura legitima restituere & reducere, omnemque genituræ maculam penitus abolere, ipsos restituendo & abilitando ad omnia & singula iura successionum & hereditatum bonorum paternorum & patrimonialium etiam feudaliū & emphyteoticorum, & generis cuiuscumque alterius etiam ab intestato cognatorum etiam agnatorumque. Et ad honores & dignitates singulos actus legitimos, ac si essent de legitimo matrimonio procreati, obiectione prolis illicitæ penitus quiescente. Et quod ipsorum legitimatio facta ut supra pro legitime facta maxime teneatur & habeatur, ac si foret cum omnibus solemnitatibus iuris, quarum defectus specialiter auctoritate nostra imperiali suppleri uolumus & intendimus. Dummodo legitimaciones huiusmodi per te

CAP. 111
FRID. III. DATA LIBER PRIMVS

facienda non præiudicent filiis legitimis & hæredibus, sed ipsi legitimandi cum legitimis æquis portionibus suis succedant parentibus & agnatis. Non obstantibus in prædictis aliquibus legibus, quibus cauetur, quod naturales, bastardi, spurii, incestuosi copulatiue uel distinctiue uel alii quicumque de illicito coitu procreati aut procreandi non possint uel debeant legitimari sine consensu & uoluntate filiorum naturalium & legitimorum, ac aliis quibuscumque legibus, iuribus, constitutionibus, seu consuetudinibus præsentis nostri indulto & concessioni quouis modo contrauenientibus, quibus omnibus & singulis & cuilibet ipsarum uolumus expressè de certa nostra scientia derogari. Et etiam non obstantibus in prædictis aliquibus legibus aliis, etiam si tales essent quæ deberent exprimi & de eis fieri mentio specialis; quibus obstantibus & obstare ualentibus in hoc casu duntaxat ex certa scientia & de plenitudine nostræ imperialis potestatis rationabiliter derogamus & derogatum esse uolumus per præsentem. Eadem etiam autoritate omnem solennitatem iuris si qua in superioribus requireretur & quemlibet alium defectum suppletentes. Præterea singularibus donis quibus tu aliis te munificè reddere ualeas, & acceptum præuenire cupientes, tibi ut in facultate aut facultatibus quibus malueris uiros scholasticos ad hoc idoneos & sufficientes decem doctores tantum, adhibitis tamen in qualibet creatione ad minus doctoribus tribus de professione eius qui creandus erit, si in loco fueris ubi doctorum copia haberi poterit, sin minus, quos ipse iudicaueris hac promotione dignos facere creare & promouere, illis quoque consueta ornamenta & insignia doctoralia concedere & conferre possis & ualeas, autoritate nostra imperiali præsentium per tenorem, plenam concedimus potestatem & facultatem. Volentes quod illi per te in doctores promoti & promouendi in locis omnibus & ciuitatibus Romani imperii & ubique terrarum libere debeant & possint doctorales actus facere & exercere, omnibusque & singulis gaudere & uti priuilegiis prærogatiuis & exemptionibus libertatibus & concessionibus honoribus præminentibus & fauoribus ac indultis & gratiis aliisque quibuslibet quibus ceteri doctores in studiis priuilegiariis & generalibus, necnon in curia nostra imperiali merentes gaudent & utuntur, uti & gaudere possint quomolibet in futurum. Et ut tu Ioannes Reuchlin memorate

PRIVILEGIA CAP. AB IMP.

ab imperiali culmine uberiori te gratia affectum intelligas, ex cetera nostra scientia & imperialis potestatis plenitudine te & Dionysium Reuchlin fratrem & germanum tuum necnon liberos uestros ex lumbis uestris legitime descendentes tam masculos q̄ foeminas ad nobilium uirorum gradus & insigni nobilitauimus, nobiles fecimus, constituimus, creauimus, & insigniuimus, nobilitamus, nobiles facimus, constituimus, creamus, & nobilitatis fastibus & titulis uigore presentium clementer insignimus, & uos iuxta qualitatem humanæ conditionis nobiles dicimus & nominamus. Et ab uniuersis & singulis personis cuiuscunq; conditionis præeminentia status & dignitatis existat pro ueris nobilibus haberi dici & nominari uolumus & reputari. Hoc imperiali statuentes edicto & eadem auctoritate expresse decernimus, q̄ uos fratres supra scripti & qui ex uobis legitime nascentur, eorumq; hæredes, deinceps ab hinc ubicunq; locorum & terrarum in iudicio & extra in rebus spiritualibus & temporalibus, ecclesiasticis & prophanis etiam si in presentibus de ipsis fuerit facienda mentio specialis, necnon in omnibus & singulis exercitiis actibus & studiis illis honoribus dignitatibus officiis libertatibus insigniis priuilegiis, gratis & indultis, modo supra scripto gaudere, uti, & frui possitis & debeatis, quibus sacri imperii Romani nobiles de nobili procreati profapia gaudent utuntur & fruuntur, & ad quæ admittuntur & recipiuntur, quomodo libet consuetudine uel de iure, ac si de quatuor auis paternis & maternis militaribus geniti & procreati essetis. Cæterum & ut uberioris beneficentiæ nostræ dono meritis uestris exigentibus a nobis uos sentiatis abundantius exornari, uobis & hæredibus uestris legitime ex lumbis uestris descendentes arma illa & insignia superius designata uidelicet Scutum coloris cesii, alias lasurii appellati, in cuius medio ara aurea cum accensis carbonibus & fumo, inscripta in quadro his literis, Ara Capnionis. Scuti autem summo imposita galea torneamenti, uiridis lauri sermo coronata & cesiis aureisq; tenis redimita. Citræ molendini rotam continet, quemadmodum in medio presentium pictoris arte clarius cernuntur figurata, auctoritate nostra cesarea de nouo gratiose concedimus & largimur. Volentes atq; prædicta imperiali decernentes auctoritate, q̄ uos præfati Reuchlin & hæredes uestri legitimi ex lumbis uestris descendentes iisdem armis &

FRID. IILDATA LIBER PRIMVS

in signis tam ioco q̄ serio in torneamentis, hastiludiis, pugnis, bellis
 duellis, uexillis, sepulchris, sigillis, annulis, & aliis clenodiis siue acti-
 bus nobilium militarium ac armigerorum more deferre & gestare
 ac eis uti & frui possitis & debeatis, ac ipsi possint & ualeant contra-
 dictione & impedimento cessante quorumcunq;. Nulli ergo omni-
 no hominum liceat hanc nostræ creationis decreti statuti concessi-
 onis, derogationis, nobilitationis, armorum concessionis & uolun-
 tatis, gratiæ paginam infringere, aut ei quouis ausu temerario con-
 traire, sub pœna nostræ indignatiōis grauissima, & quadraginta Mar-
 carum auri puri, quas contra facientes toriens quotiens contra fa-
 ctum fuerit, ipso facto se nouerint irremissibiliter incurfuros. Qua-
 rum medietatem imperialis Fiscus siue ærarii, residuum uero partē
 iniuriam passorum usibus decernimus applicari. Præsentium sub
 nostri imperialis Maiestatis Sigilli appensione testimonio li-
 terarum. Dat. in oppido nostro Lyntz, die uicesima quae-
 ta mensis Octobris. Anno domini Millesimo qua-
 dringentesimo nonagesimo secundo. Re-
 gnorum nostrorum romani quinq̄
 gesimo tertio, Imperii quadra-
 gesimo primo, Hungariæ
 uero tricesimo
 quarto.

F
 I N I
 S

Mox Lector amice, selectarum adest Capn. epistolarum
 liber secundus, hactenus typis ac formulis
 minime aratus.

n iiii